

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASÁRNAP, július 3.

183. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Válaszuton

A magyar párt vezetői *re infecta* tértek vissza Beogradból, ahová azért utaztak, hogy a két héttel ezelőtt megkezdett tárgyalásokat folytassák és próbáljanak megegyezésre jutni a miniszterelnökkel a radikálisok és a magyar párt választási együttműködése kérdésében. Mint utólag kiderült, Vukicsevics Veljának nem volt tudomása a magyarpárti urak szándékáról és a tárgyalások újrafelvétele nem elvi okokból, hanem csak egy kis rendezési hiba miatt maradt el. Akárhogy áll is a dolog, az egész Vajdaságra kiterjedő paktum a radikálisok és a magyar párt között nem jött létre és számolni kell azzal, hogy ilyen paktum, legalább egyetemleges formájában, már meg is hiúsult.

Felmerül a kérdés, hogy ebben a helyzetben milyen taktikát irnak elő a magyar párt számára a magyar kisebbség érdekei. A legközelebb fekvő lehetőség a radikálisokkal tervezett generális választási megegyezés hiányában az volna, hogy a magyar párt a másik kormányzópárttal, a demokratákkal lépjen szövetségre. Ezt a kombinációt azonban tárgyalanná teszi Grol Milánnak, a szuboticei kerület demokrata listavezetőjének, az országos demokrata párt mérvadó tekintélyű korifeusának az a félreérthetetlen nyíltsággal kifejtett álláspontja, hogy a demokraták számítanak ugyan a magyarok szavazataira, de nem a magyar párttal való kooperáció, hanem kizárólag a demokrata program vonzóereje révén.

A másik eshetőség, ami a megfontolás mérlegére kerülhet, az önálló magyarpárti listák felállítása. Amde aki a viszonyokat ismeri, nem táplálhat kétséget aziránt, hogy ez a megoldás sem a magyar tömegek hangulatának, sem a magyar párt intencióinak nem felel meg. A Vajdaság magyar népe megoszolhat a tekintetben, hogy a radikálisokkal vagy a demokratákkal haladjon-e egy harcvonalban, de abban egységes, hogy nem kívánja kitenni magát annak a nacionalista ostromnak, amire az önálló magyarpárti listák ürügyül szolgálhatnának. Maga a magyar párt számtalan jelét adta már annak, hogy a faji többséggel való harmonikus megértés útját keresi és ezt a készségét azzal is demonstrálni óhajtja, hogy valamelyik szláv párttal karöltve akár bekapcsolódni a választási küzdelembe.

Ilyen körülmények között nincs egyéb hátra, mint hogy a magyar párt az egyes vajdasági választókerületekben külön-külön azzal a kormányzópárttal igyekezze megegyezni, amely a megegyezést a saját választási esélyeinek megjavítása céljából szükségesnek tartja. Ez az ekspediens annál inkább elfogadható, mert tudomásunk szerint két kerületben, a felsőbánátiban és a szomboriban, a magyar párt helyi szervezetei máris erre az alapra helyezkedtek és Várady Imre dr. Becskerekben a radikálisokkal. Deák Leó dr. Szomborban a demokratákkal állapodott meg közös listában. A két parciális paktum egy-egy mandátumot látszik biztosítani a magyar pártnak és ugyanilyen módszerrel szerezhet a magyar párt egy man-

dátumot a szuboticei kerületben is. Szuboticán a lokális megegyezés szempontjából csak a radikális párt jöhet számításba, hiszen a demokrata listavezető határozottan kijelentette, hogy a magyar párttal nincs mit tárgyalnia. A magyar párt szívesen köt választási pártszövetséget a radikálisokkal, a szuboticei kerület radikális vezetőpolitikusi pedig

szintén nem zárkoznak el a magyar párttal való kollaborálás elől, így hát semmi akadálya nincs annak, hogy ebben a kerületben is megvalósuljon a mindkét fél érdekeit elősegítő paktum.

Akár folytatódni fognak a tárgyalások a miniszterelnök és a magyar párt között, akár nem, a magyar párt abban a helyzetben van, hogy a

paktum gondolatát kerületenként érvényesítheti. Minden remény megvan arra, hogy az ország magyarsága végre hozzájut az öt megillető parlamenti képviselőhöz. Ennek a reménynek realizálása érdeke a magyar kisebbségnek, de egyszerűsmind tartozéka annak az új érának, amelynek megalapozását tűzte ki céljául a kormány.

Megszakadtak a tárgyalások a miniszterelnök és a magyar párt között

Vukicsevics Velja kijelentette Manojlovics Dusán szuboticei főispánnak, hogy nem volt tudomása a magyar párt vezetőinek beogradi tartózkodásáról

A jövő héten folytatják a tárgyalásokat

Beogradból jelentik: Manojlovics Dusán szuboticei főispán, akit a miniszterelnök a magyar párttal való tárgyalások vezetésével bízott meg, péntek éjjel Beogradba érkezett és szombat reggel

kihallgatásra jelentkezett Vukicsevics Velja miniszterelnöknél, hogy elosztassa azokat a félreértéseket, amelyek a miniszterel-

nök és a magyar párt között keletkeztek.

Mint értesülünk, Vukicsevics Velja miniszterelnök a szuboticei főispán előtt kijelentette, hogy sajnálatos félreértésről van szó és ő nem tudta, hogy a magyar párt képviselői Beogradban vannak, mert neki ezt senki sem jelentette.

Végül hangoztatta a miniszterelnök, hogy

a maga részéről folytatni akarja a tárgyalásokat a magyar párttal.

A tárgyalások a miniszterelnök és a magyar párt között a jövő héten folytatódhatnak. A miniszterelnök nyilatkozata komoly politikai körökben jó hatást tett.

Stanojevics Áca dolgozza ki a Pasics-csoport választási kiáltványát

A radikális párt főbizottsága ki fogja zárni azokat, akik jóváhagyása nélkül vállalnak jelöltséget — A muzulmánok kilépnek a kormányból, ha községi politikai követeléseiket nem teljesítik

Beogradból jelentik: A radikális párt szűkebb főbizottságának magatartása áll a politikai világ érdeklődésének középpontjában. Sztanojevics Áca, a főbizottság alelnöke most dolgozza ki a főbizottság választási felhívását, amelyet a hét folyamán tesznek közzé. A Pasics-párti politikusok köréből származó információk szerint a választási felhívást a szűkebb főbizottság Pasics-párti tagjai mind aláírják. A felhívásban olyan kijelentés is lesz, hogy radikális párti hivatalos jelöltséget csak azok kaphatnak, akiknek jelölését a főbizottság jóváhagyja. Azokat, akik a főbizottság jóváhagyása nélkül vállalnak radikális jelöltséget, ki fogják zárni a pártból és disszidenseknek fogják őket nyilvánítani.

A muzulmánok követelése

A Pasics-párti képviselők akciója mellett nagy figyelmet kelt Spaho kereskedelemügyi miniszter magatartása is, aki a muzulmánoknak a kormányban való maradását attól teszi függővé, hogy végrehajtják-e Boszniában és Hercegovinában azokat a közigazgatási változásokat, amiket a miniszterelnök a kormány megalakulásakor kilátásba helyezett. Másfelől azonban a személyi változások keresztülvétele nagy nehézségekbe ütközik, mert a centrummal való megegyezés egyik

feltétele az volt, hogy Boszniában és Hercegovinában a közigazgatási apparátus legalább a választások idejéig változatlanul megmarad. Spaho szombaton hosszasan tárgyalt erről a kérdéssel Marinkovics Voja külügyminiszterrel. Döntés még semmilyen irányban nem történt.

A külügyminiszter programbeszéde Pozsarevácon

Vasárnap országszerte számos népgyűlést tartanak, amelyek közül különös érdeklődést kelt Marinkovics Voja pozsarevaci gyűlése, mert a külügyminiszter programbeszéde keretében a külügyi kérdésekről is nyilatkozni fog.

Nagy népgyűlést tart a demokrata párt Beogradban is, ahol Davidovics Ljuba fogja a párt programját ismertetni.

Pribicsevics Szvetozár Sztariszivacon, Sztapáron és Szontán fog vasárnap népgyűlést tartani.

A Radics-párt az egész országban jelölteket állított

Zagrebból jelentik: Radics István szombaton Vinkovcira utazott, ahol előadást fog tartani. A pályaudvaron az újságírókkal való beszélgetés közben elmondotta, hogy a horvát parasztpárt elvégezte a jelöléseket és július 6-ikán teszi közzé a listavezetőket. Jelölteket állított a

párt Horvátországban, Boszniában és Sumádiában is.

Sumádiában dolgoztunk a leg-erősebben, csak hogy csendben — mondotta Radics. — Ez jobb, mint a macedóniai agitáció, ahol a csendörök üldöztek bennünket. Egész Sumádiában kiépítettük a pártszervezeteket.

— A kormány felemás munkát végez — folytatta Radics — és ez a legrosszabb. Vagy legyen erőszakos, mint Makszimovics volt, vagy pedig tegye azt, amit a nép, a korszellem és Szerbia szabad szelleme követel. Velja (Vukicsevics miniszterelnök) igazi szerb, nem cincár. Ha a saját akarata szerint cselekedne, jó volna, de az a szerencsétlensége, hogy olyan emberekre hallgat, akik ellenségei a szabadságnak. Srskics volt a rossz szelleme.

Dr. Kraft a miniszterelnöknél

Dr. Kraft István, a német párt elnöke szombaton délelőtt felkereste Vukicsevics miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácskozott a választási megegyezésre vonatkozóan. A tanácskozás eredményéről nem adtak ki közlést.

Vukicsevics Velja miniszterelnök vadászaton

Vukicsevics Velja miniszterelnök szombat délután nem jelent meg hivatalában. A miniszterelnök vadászatra utazott.

A püspökség jóváhagyta a szombori plébánosválasztást

Vasárnap installálják az új plébánost

Szomborból jelentik: Budanovics Lajos püspöktől szombaton érkezett le Szomborba dr. Turszki Zsigmond egyházközségi elnökhöz a június 28-án kelt döntés, amellyel a püspök elutasítja a szombori plébánosválasztás ellen benyújtott felebezést és jóváhagyja Szkenderovics Antal megválasztását szombori plébános-sá. A püspöki döntés indokolása szerint semmi olyan körülmény nem volt megállapítható, amelynek alapján a választás eredményét meg kellett volna semmisíteni.

Dr. Turszki elnök vasárnapra összehívta a szombori katolikus egyházközség igazgató választmányát. Az ülésen meg fog történni Szkenderovics Antal plébánosi beiktatása.

A püspöki döntés hatalmi szóval akar véget vetni a szombori katolikus hívek elégedetlenségének.

A megoperált szív

Szenzációs műtétet hajlottak végre a kragujeváci katonai kórházban

Kragujevácról jelentik: A sebészorvosi gyakorlat terén szenzációs eseményt jelent az a műtét, amelyet a kragujeváci katonai kórházban hajtott végre a napokban dr. Milosavljevic orvos-tábornok. Beszállították a kórházba Skrabli József 19. ezredbeli szlovén katonát, aki öngyilkossági szándékából szolgálati fegyverével mellbelőtte magát és a golyó a szívet sértette meg, úgyhogy állapota egészen reménytelennek látszott. Végső mentőkísérlésként a főorvos-tábornok elhatározta, hogy meg fogja operálni a szívet az öngyilkos katonának.

Szívűtét végrehajtásával, ezzel a veszedelmes és vakmerő kísérlettel eddig még alig próbálkozott meg orvos, csak a világháború idejében történt néhány vállalkozás ebben az irányban. Dr. Milosavljevic tábornok, asszisztensei dr. Brust és dr. Tazics kézzreműködésével megpróbálta a lehetetlent. Felnyitotta a sebesült katonát mellkasát a szív táján és kissé kicmélte a szívet. Megakadályozta a vérömlést, bevarrta azután a szívkamra külső részén a golyó által furt bemeneti és kimeneti nyílást. Ennek elvégzése után a szívet visszahelyezte helyére és bevarrta a mellkason eszközölt vágást. A műtét után a beteg pulzusa százhusz és magas hőmérsékletére volt.

Hét nap múlt már el az operáció óta és a katonát jól érzi magát, tehát úgy látszik, hogy a veszedelmes műtét sikerült. Egyelőre azonban nem lehet teljes bizonyossággal tudni, nem állnak-e be komplikációk és sikerült-e valóban megmenteni Skrabli József életét.

Megvonják az állampolgárságot azoktól, akik huzamosabb idő óta nem élnek Olaszországban

Jugoszláv állampolgárságot kérnek a Beogradban élő olaszok

Beogradból jelentik: A beogradi olasz kolónia számos tagja az elmúlt napokban hivatalos belügyminiszeri dekrétumot kapott, amelyben arról értesítik őket, mivel már huzamosabb idő óta nem élnek Olaszországban és ott adót sem fizetnek, megfosztják őket olasz állampolgári jogaitól. Mussolininek ezek a dekrétumai a Beogradban élő olaszok között kínos meglepetést váltottak ki. Ez az új fasiszta önkény most számos embert a teljes bizonytalanságba taszított. Minthogy állampolgárságukat elvesztették, elveszik tőlük az olasz utleveleket és az olasz követség kénytelen megtagadni tőlük a diplomáciai védelmet is.

Az olasz kormány rendelete értelmében 1928 január 1-ig minden ilyen indexre tett olaszok új állampolgárságot kell szerezniük. Jellemző, hogy leginkább a

fiomei olasz állampolgárok, a volt magyarok kaptak ilyen dekrétumokat, ezeknek különösen nehéz lesz most a jugoszláv állampolgárságot megszerezni.

Mussolininek ez a rendelkezése a Beogradban élő olaszok kijelentése szerint teljesen törvénytelen, mert rendeletben változtatta meg az olasz tételes törvényeket, amely tízévi állandó távollétben állapította meg az állampolgárság auto-

matikus elvesztését. Az állampolgárságtól megfosztott olaszok között vannak olyanok is, akik olasz cégeket képviselnek Beogradban, mérnökök, vállalkozók és munkások, akikről Rómában azt hiszik, hogy a fasiszmus ellenségei. Mint értesülünk, ezek az állampolgárság nélküli olaszok küldöttségben fogják megkérni a belügyminisztert, hogy adják meg nekik a jugoszláv állampolgárságot.

Daudet rejtekhelyéről gunyolja a rendőrséget

A megszöktetett royalistavezér az Action Française vezércikkét irt

Párisból jelentik: Óriási feltűnést keltett Párisban, hogy az Action Française szombati számában a vezércikket Leon Daudet írta.

A feltűnés, amit a cikk kelt, annál nagyobb, miután Daudet vezércikke kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak, hogy az Action Française szerkesztősége tudja, hogy hol tartózkodik a royalisták vezére. A lap a vezércikket azzal az ironikus megjegyzéssel közli, hogy a cikket a szerkesztőség saját külön telefonvonalán vették fel.

Leon Daudet vezércikkében első sorban

Pujot letartóztatása ellen tiltakozik és hangsúlyozza, hogy

Pujotnak semmi része sincs a royalisták kiszabadításában.

A vezércikk szerint Daudet naponta százával kapja Franciaországból és a külföldről az üdvözlő táviratokat és leveleket, amelyekben egész ismeretlen emberek gratulálnak szerencsés megszabadulásához.

Daudet a vezércikkben gunyolja a rendőrséget, amely minden erőfeszítése ellenére eddig nem tudta kikutatni tartózkodási helyét.

Másrészt szomorú körülmény írja Daudet — hogy a francia rendőrség ugyanolyan módszereket követ, mint a vadak, amikor ártatlan embereket tartóztat le, hogy ezzel nyomást gyakoroljon azokra, akikre pályázik.

Több száz népgyűlést tartanak vasárnap a Vajdaságban

Radics István a jövő hónapban a szubotici kerületbe jön agitálni — Minden párt fokozza a választási agitációt

A szubotici kerületi radikális párt vasárnapra hirdetett gyűléseit, amelyeket a Lika-mozi udvarában fognak megtartani, nagy érdeklődéssel várják Szuboticán. A szubotici politikai körökben elterjedt hírek szerint vasárnap délelőtt döntő jelentőségű határozatokat fognak hozni. Vasárnap délelőtt Szuboticára érkeznek Radonics Jován dr., Sztrilics Béla és Markusev Milán képviselők is, akik résztvesznek a vasárnapi kerületi konferencián.

Szubotici politikai körökben szombaton az a hír terjedt el, hogy Radics István, a horvát parasztpárt vezére a legközelebbi napokban Szuboticára érkezik és Szuboticán, valamint a környéken több népgyűlést fog tartani. A Bácsmegeyi Napló munkatársa illetékes helyen érdeklődött a hírek valóságára felől, ahol megerősítették a hírt és kijelentették, hogy Radics István még ebben a hónapban a Vajdaságba jön és Szomborban, Szuboticán, Velikakikindán és még számos helyen népgyűléseket fog tartani.

A horvát parasztpárt vajdasági szervezetei különben a legnagyobb felkészültséggel vetették bele magukat a választási küzdelembe és vasárnaponként átlag százötven konferenciát tartanak, többnyire a tanvácokon. A horvát parasztpárt vajdasági vezetési Baranyában, Felsőbánában, a szombori és a szubotici kerületben állítanak fel listákat. A listavezetők valamennyi helyen volt horvát miniszterek lesznek és összesen öt mandátumot várnak.

A horvát parasztpárt szubotici listavezetője Radics István lesz, aki ezt állítólag már el is fogadta. Szubotica város és az első szubotici választási járás képviselőjelöltje Vukovics Gyidó József, a Neven szerkesztője lesz. A topolai és a szentai járások jelöltje valószínűleg dr. Ivkovic Ivandekics Imre volt szubotici főispán-polgármester, tartománygyűlési képviselő lesz. Ez a lista azonban nem végleges, mert a végleges listát a felterjesztett nevek közül a horvát parasztpárt zagrebi főbizottsága fogja összeállítani.

A földmivespárt szubotici szervezete vasárnap délelőtt több konferenciát fog tartani a szubotici tanvácokon, délután pedig a párt jelölőülést tart, amelyen a listavezetőt és a többi jelölteket fogják kijelölni. A jelöltek személyeire vonatkozólag semmi sem szivárgott ki.

A szubotici demokrata párt vezető-sége részéről Grol Milán listavezető,

Udicki Szvetozár elnök és Bacsevics Péro titkár szombaton délután Topolára utaztak, ahol vasárnap délelőtt konferenciát tartanak. A gyűlésen Grol Milán listavezető fog beszámolni a politikai helyzetről, majd a topolai járási képviselőjelöltet fogják megválasztani. Felszólal a gyűlésen Havas Emil dr. is, akit az egyik járás jelöltjeként emlegetnek.

A vrsaci radikális jelöltek

Vrsacról jelentik: Miként előre várni lehetett, a radikális párt. Vrsac város és járási szervezeteiben a szakadás bekövetkezett és ma három csoport áll egymással szemben. Az egyik csoport élén Sztiojanovics Zeta lelkész, a radikális párt elnöke áll, aki a Pasics-frakcióhoz tartozik, míg a második csoportnak Brasovan Gyuró tanító a vezetője, aki a járásban már külön organizációt szervezett és kormánypárti radikálisnak vallja magát, a Rakics Szilvákó járási elnök vezetése alatt álló csoport pedig dr. Grgin Dusan képviselő jelölését öhajlja. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a Pasics-párti listán a vrsaci járás jelöltje Sztiojanovics Zeta pártelnök, míg a kormánypárti listán Brasovan Gyuró lesz.

A noviszadi demokrata párt jelölőülése

Noviszadról jelentik: A noviszadi demokrata párt vasárnap délelőtt a Szloboda-szálló nagytermében kerületi gyűlést tart, amelyen a listavezetőt fogják megválasztani. A legtöbb esélye dr. Nikolic Branko noviszadi közjegyző, tartománygyűlési képviselőnek van.

A noviszadi radikális párt Pasics-frakciója vasárnap pártértekezletet tart. A jelöléseket a párt későbbi időre halasztotta el.

A batinaí járás Leovac Dragisa a cien

Szomborból jelentik: A szombori kerületi radikális pártszervezet felszólítására a batinaí járási szervezet szombaton újalakult és Kollár Ádámot választotta meg elnökévé. Az első ülésen az újalakult szervezet határozatban kimondta, hogy Leovac Dragisa volt képviselőnek a héten történt jelölése szabálytalan, mert a régi járási vezetőségben nem az arra illetékes párttagok működtek, hanem csak az egyes községek bírái és jegyzői, akik nem

képviselhetik a radikális pártszervezetet. Ezért Leovac Dragisa jelöltségét nem ismerik el és a jövő hétre új jelölőülést hívnak össze. Egyben kimondja a határozat, hogy az új pártszervezet Leovac Dragisa iránt nem viseltetik bizalommal.

Demokrata gyűlések a szombori kerületben

A demokraták a szombori kerületben is megkezdték agitációjukat. Vasárnap Sztanisics, Gákov és Krusevlic községekben lesz demokrata népgyűlés. Mind a három gyűlésen Novakovics Izidor pártelnök fog agitációs beszédet tartani.

Nincs elseje

Az állami tisztviselők nagyrésze már megkapta fizetését, de a tisztviselők nem számíthatnak arra, hogy elsején kapják meg járandóságukat

Jelentettük, hogy a vajdasági állami tisztviselők pénteken, július elsején nem kaptak fizetést, ami miatt többen panaszt tettek a tartományi pénzügyigazgatóságnál. A pénzügyigazgatóságnál kijelentették, hogy a fizetés azért késik, mert a minisztérium nem utalta ki a fizetésekhez szükséges költségvetési hitelt és így a tisztviselőknek mindaddig, míg ez a kiutalás megtörténik, várniuk kell. A Bácsmegeyi Napló noviszadi munkatársa beszélgetést folytatott Zdravkovics tartományi pénzügyigazgatóval, aki a fizetések késéséről a következőket mondotta:

»A törvény nem mondja ki azt, hogy az állami tisztviselők pontosan elsején kapják meg fizetésüket, hanem úgy intézkedik, hogy a fizetést a hónap elején vehetik fel. A mostani kéredelem nem adhat okot semmiféle nyugtalanságra. A kéredelem egyedüli oka az, hogy a minisztérium rendelete még nem érkezett meg, viszont pár napon belül egészen biztosan megérkezik. Ez olyan adminisztratív ok, amely néha-néha előfordul, viszont amelyet minden nyugtalanság nélkül kell tudomásul venni.«

Noviszadra egyébként szombaton reggel a kiutalás egy része megérkezett és a pénzügyigazgatóság plakáton közölte a tisztviselőkkel, hogy a pénzügyi, földmivelésügyi, szociálpolitikai, egészségügyi, építésügyi és közoktatásügyi minisztériumok hatáskörébe tartozó tisztviselők felvehetik a fizetésüket. A többi minisztérium hatáskörébe tartozó tisztviselők előreláthatólag csak a jövő hét elején kapják meg a fizetést.

Az állami tisztviselők néhány kategóriája a Vajdaság egész területén megkapta a július elsejei fizetését, többen azonban a legjobb esetben csak hétfőn kapják meg.

Kétségtelen, hogy a fizetések kiutalásának elmaradása csak adminisztrációs mulasztás, azonban meg kell állapítani, hogy az ilyen mulasztások megismétlődése sokat árt a tisztviselői kar s így közvetve az állam tekintélyének. A tisztviselő számára az elseje nemcsak azt a terminust jelenti, amikor fizetést kap, hanem azt is, amikor ő fizeti a lakást, az ételmezt, a szabót, a kereskedőt. A tisztviselőt hozza az állam kinos helyzetbe, ha felborítja azt a gazdasági rendszert, amely a hónap elsejét fizetési napnak tekinti.

A belügyminiszter feloszlatta Petrovaradin képviselőtestületét

Szeptemberben lesznek az új képviselőtestületi választások

Noviszadról jelentik: A belügyminiszter rendeletileg feloszlatta Petrovaradin város képviselőtestületét és a város ügyeinek vezetésével dr. Szelig Pál városi tanácsnokot bízta meg. kormánybiztosi minőségben. A rendelet szombaton délután érkezett meg Petrovaradin város vezetőségéhez.

A belügyminiszter rendelete közli, hogy a képviselőtestület feloszlátása miatt történt, mert a közigazgatás ellen felmerült panaszok jogosultaknak bizonyultak és kétségtelenné vált az is, hogy a város vezetősége a lakossággal szemben pártoskodóan járt el.

Az új képviselőtestületi választások szeptemberben lesznek Petrovaradinban.

Byrd és társai szombat délben Párisba érkeztek

Az amerikai repülők öt óra hosszat bolyongtak Páris felett anélkül, hogy a záporosóben és áthatolhatatlan ködben le tudtak volna szállni — A pilóták megmentették az Amerikán szállított postát és az uton készített feljegyzéseiket. A bajt az okozta, hogy rengeteg rádióállomás keresett összeköttetést az Amerika rádiókészülékével — A repülőgép megrongálódott ugyan, de nem ment tönkre

Byrdék elmondják az óceán feletti megpróbáltatásaik történetét

Párisból jelentik: Arra a hírre, hogy Byrd és társai szerencsésen partra értek és az Amerikát is sikerült úgy, ahogy megmenteni,

valóságos népvándorlás indult meg pénteken Ver Sur Mer felé.

Igen sok újságíró is érkezett, természetesen a forgalomtól távolos községbe, hogy magától Byrdtől tudják meg az óceánrepülés részleteit.

Byrdék pénteken csak a késő délutáni órákban ébredtek fel

és röviddel ezután fogadták Ver Sur Mer község tanácsát. Ezen az első üdvözlésen már részt vett a párisi amerikai követség több tagjai is, akik a lezállás hírére nyomban vonatra ültek, hogy üdvözljék honfitársaikat.

A pilóták késő este hagyták el Ver Sur Mer től és autójukkal Calvados megye székhelyére, Cayenne mentek, ahol az éjszakát a megyefőnökség épületében töltötték. Itt este lakoma volt tiszteletükre, amerre sok hivatalos személy ment ki Párisból és a hírlapírók egész serege is kikerült. A kedélyes vacsora közben élénken beszélgettek Byrd és társai utitapasztalataikról és levertségnek nyoma sem volt rajtuk.

Egyikük sem talált elég jelzést arra, hogy milyen szörnyű volt az időjárás és abban is megegyeztek mind a négyen, hogy a legrosszabb volt mégis Franciaország felett

sokkal rosszabb, mint az óceán feletti utközben.

A delejtől telejzen felmondta a szolgálatot

és az volt az érzésük, hogy már este tíz órakor Páris felett röpültek. Ezt sok jeltől következtették, megesküdni azonban nem mernének rá, bizonyos azonban az, hogy éjfélkor elszálltak Páris felett.

Olyan sűrű volt a felhőzet és olyan erősen zuhogott az eső, hogy senkinek sem láttak fényjelet.

— Egész idő alatt az volt az érzésünk — mondotta Byrd — hogy vakon, céltalanul és menthetetlenül keringünk köröskörül. A rádió után nem tudunk igazodni.

Igen sok rádióállomás kapcsolódott az Amerika rádiókészülékébe

és bizonyos, hogy igen sok rádióamatőr kereste velünk az érintkezést a mi hullámhosszunkon. Ez volt ráknézve a legnagyobb baj, mert így egyetlen rádióállomástól sem voltunk képesek megtudni, hogy hol tartózkodunk.

Teljes öt órán át tartott ez a céltalan bolyongás,

benzínünk fogytán volt — mondották el tovább a repülők — és Byrd elhatározta, hogy az első kínálkozó helyen lezáll, kerüljön bármibe is.

Elmondták a repülők, hogy természetesen

tisztában voltak azzal, mit jelent éjszakának idején vak sötétben, teljes ismeretlen vidéken olyan nehéz géppel földreereszkedni, mint amilyen az Amerika,

de még mielőtt eszünkbe jutott volna a veszedelmet mérlegelni, a repülőgép vizet ért és jó mélyen alámerült a tengerbe.

A nehéz motorok hozták le a vízbe a repülőgépet, az alváz szerkezete kettétört, a kerekek leváltak, de csak percekre merült alá a gép, mert az üres benzintankok úgy működtek, mint az uszó derekára erősített uszóv és az Amerika kiemelkedett a vízből

A hullámok erősen verdesték és a part felé sodorták a gépet, ahol a sekélyebb helyen alsórése belemélyedt a part medrébe. Ennek köszönhető, hogy az Amerika nem sodródott bele a tengerbe.

Amikor így nyugodtak lehettek, hogy a repülőgépet nem vesztik el, hozzáláttak menteni, amit csak lehetett, mert a víz már erősen beszívargott a kabinba.

Sietve kimenték a kabinból a fontos papirokat, feljegyzéseket és postaszakácsot,

valamint azt az amerikai zászlót, amit emlékül hoztak Doumergue köztársasági elnök számára. Mialatt ketten ezzel fáradtak, két másik társuk gyorsan szétbontotta az összehajtható gumicsónakot és felfujta a légtömlőket. Mind a négyen beleültek a csónakba, amelyben elhelyezték a megmentett szállítmányt is és

percek alatt kiveztek a partra.

Nevezték mesélte Newille hadnagy, hogy amikor csuromvizesen a vak sötétben, halálos fáradtan kiszálltak a csónakból, valósággal gyermek örömet éreztek megmenekülésük folytán. Boldogság volt talpunk alatt érezni a szilárd talajt — mondotta Newille — és ha ezer évig élünk is, sohasem felejtetnők el ezt a rettenetes éjszakát, a borzalmas vihart, a szakadó záport és az áthatolhatatlan ködöt. Erre nem voltunk elkészülve.

Byrd helyeslőleg bólogatott és megjegyezte, hogy

könnyebb volt átrepülni az északi sarkon.

mert ennél is sokkal borzalmasabb volt Páris felett és Páris körül öt órán át céltalanul bolyongani. Csak annak örül — mondotta Byrd — hogy

sikerült megmenteni az összes pa-

pirokat és feljegyzéseket, mert ezek nagybecsű tapasztalatokat örökítettek meg a légköri viszonyokról, az óceán feletti uralkodó temperaturáról

és más fontos körülményekről. Igen nagy fontossága van ennek — folytatta Byrd — mert a mi észleleteink és szomorú tapasztalataink feltétlenül hasznára lesznek azoknak, akik utánunk átrepülnek az óceánt.

Ezután vidámabb térére terelődött a beszélgetés és Byrd nevetve mesélte el, hogy mennyire meglepődött Ver Sur Merben az az ember, aki őt a parton bőrig átvizsgálva először meglátta. Az illető kerékpáron hajtott és meglátva őket, gyorsan odébb állt. Mint utólag kiderült, nem ijedt meg tőlük, hanem azért sietett tovább, hogy minél gyorsabban fellármázza az egész falut. Kijelentette még Byrd, hogy

a rendszeres óceánrepülést még hosszú időre lehetetlennek tartja.

Addig még statisztikai adatot kell gyűjteni az atmoszférikus viszonyokról, a légáramlatról, a légi hőmérsékletéről és a fényerőről.

Chamberlain nyilatkozata Byrd szerencsétlenségéről

Amit az amerikai repülők udvariasan és tapintatosan elhallgatnak, arról nyilatkoznak a francia lapok, amelyek azzal vádolják a francia repülőszolgálat vezetőit, hogy elmulasztották a szükséges teendőket

és nem szervezték meg ezalkalomra a tájékoztató szolgálatot. A lapok szerint a szerencsétlenséget az okozta, hogy a francia rádióállomások nem jelezték az amerikai repülőknél az utirányt.

Hasonlóképpen nyilatkozik az egyik lapnak Chamberlain, az óceánrepülő

Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kivételre ingyen és bérmentve megküldi:
Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

amerikai pilóta is, aki a következőket mondotta:

— Az a tény, hogy tulsok rádiókészülék egyidejűleg szállította az Amerikát, feltétlenül bajt csinált. Ugy kellett volna intézni a dolgot, hogy legfeljebb két rádióállomásról iparkodjanak kapcsolatot létesíteni Byrd gépeivel, mert így a repülők pontosan tudták volna, hogy merre jártak

és semmiesetre sem tévedtek volna el.

Byrdék Párisba érkeztek

Párisban nagy érdeklődéssel várták az amerikai repülők érkezését.

Byrd és kísérői szombat délben röviddel egy óra előtt érkeztek meg Párisba.

A pályaudvaron a hadügyi, tengerészeti és kereskedelmi minisztérium képviselői fogadták az amerikai repülőket, akiknek érkezésekor óriási tömeg gyűlt össze a pályaudvaron, amely lelkes ovációban részesítette az óceánjáró pilótákat.

Francia repülő is átkel az óceánon

Párisból jelentik: Henry Farman közölte a sajtóval, hogy repülőgépe az óceán átrepülésére készen áll és az átkelés körülbelül tízennégy nap múlva következhet be.

Rend és megelegettség legyen a Vajdaságban

Rajics Szeptiszláv osztályfőnök programnyilatkozata

Azokban a napokban, amikor egyre-másra jöttek az ellentmondó hírek, hogy lesz-e Rajics Szeptiszláv, volt bánáti és bácskai alispán a B. B. osztály főnöke, a Vajdaság minden egyes polgára faji, nemzeti és nyelvi különbség nélkül egyformán aggódott, mert ha valakiről, úgy Rajics Szeptiszlávról lehet elmondani, hogy az egész Vajdaság kívánta, hogy ebbe a fontos pozícióba ő jusson és hogy az ő pártatlan igazságszeretete, tudása és méltányossága teremtsen rendet és igazságot a vajdasági közigazgatásban. És ha szabad még egy kinevezéssel kapcsolatban »az osztatlan öröm« kifejezést használni, megírhatjuk, hogy osztatlan az öröm, mert a belügyminisztérium B. B. ügyosztályának vezetése körül elültek a herce-hurcák és ma már Rajics Szeptiszláv vezeti a Vajdaságra nézve oly fontos hivatalát. Hisszük, hogy az a szellem, amelyet az ő neve és eddigi működése jelent, éreztetni fogja hatását a B. B. ügyosztályban és az egész közigazgatásban.

Rajics Szeptiszlávnak mindenesetre nagy előnye új hivatalában, hogy a két vajdasági vármegyének alispáni minőségben szerzett tapasztalatait most érvényesítheti. A B. B. ügyosztályban már most is érezhető, hogy demokratikusabb szellő leng,

amit a látogató nyomban észrevesz, többek között abból is, hogy megszűnt a régi bejelentési kényszer. Rajics osztályfőnök mindenkit fogad, holott ezelőtt a látogatónak be kellett jelentenie, hogy milyen ügyben akar az osztályfőnökkel beszélni, órák hosszat várnia kellett, amíg tudtára adták, hogy az osztályfőnök ur nem fogad. Rajics Szeptiszláv mindenkit fogad, mindenkit meghallgat és lehetőleg mindenkinek igazságot is szolgáltat.

A *Bácsme gyei Napló* munkatársa hivatalba lépése után felkereste az új osztályfőnököt, hogy nyilatkozatot kérjen jövődó programjáról.

Rajics Szeptiszláv kijelentette, hogy bár nem szívesen nyilatkozik lapok számára, azonban a *Bácsme gyei Napló* olvasói kedvéért mégis a következőket jelentette ki:

— A háború befejezése óta állandóan a vajdasági közigazgatásban működöm. Egész működésem alatt minden törekvésem odairányult, hogy a Vajdaságban minden a legnagyobb rendben menjen és a Vajdaság népe a legmegelégedettebb legyen. *Új állásomban is ugyanez a programom: Rend és elégedettség a Vajdaságban.*

— Hogyan van megelegetve osztályfőnök ur azokkal az eredményekkel, amelyeket eddigi mű-

ködése során elért ebben az irányban?

— A Baranyában és a Bánátban végzett működésem eredményével — szintén megmondom — meg vagyok elégedve. *Bácskai működésem, sajnos, kevésbé volt eredményes, ami az ottani sajtóságság körülményeknek a következménye.* Ezt a mostani helyemet örömmel foglaltam el, mert azt remélem, hogy fentemlített eszméimet innen több sikerrel tudom majd előbbre vinni.

Mindössze eddig terjedt a nyilatkozat. Próbáltam kérdéseket intézni hozzá, de kitért a válasz elől.

Ha programnak ez általános is, úgy érezzük, hogy mégis benne van minden, amit a Vajdaság kíván: *legyen rend és akkor elégedettség lesz a Vajdaságban.*

A Vajdaság érdekében és az állami közigazgatás tekintélye érdekében is azt kell kívánni, hogy *titokzatos betyárok és intrikák ne gáncsolják el Rajics Szeptiszláv nemes törekvéseit.*

Világmarika:
CENDRE DE ROSE
ROUGE MANDARINE
BOURJOIS-PARIS

CIRKUSZ

Ne bánts a korrupciót!

Tisztelt uram,

a közelgő választások alkalmával ön bizonyára fel fog lépni képviselőjelöltnek. Nagyon helyesen. Mért éppen ön ne? S tekintve, hogy fellép, programbeszédet is tart majd. Joggal. Ha már képviselőjelölt valaki, hát legalább programbeszédjen. Ezekben a programbeszédekben ön nemes felháborodással fogja ostromozni a közállapotokat és követeli majd a korrupció haladéktalan kiirtását. Ez az, ami ellen azonban tiltakozom.

Ugyanis semmink, csak ez a kis korrupció. Legalább ezt ne bántsák.

Ön megvetően mosolyog, tisztelt leendő képviselőjelölt, hogy én egy korrupciós fráter vagyok. Stimmt. Önnek igaz van. De nem csak én vagyok korrupciós fráter. Mindenki.

Az ember és a korrupció egy anyaméhben született.

Ön nem adott még borraivalót a vasuti kalauznak, hogy ne engedjen be más a fülkéjébe, mert aludni akar? Mi ez, ha nem korrupció? És bizonyára megkente már az iktatóban a szolgát nem egyszer, hogy tegye aktáját legfölülre? Ez is korrupció, ugyebár? S ha a villanyosban választania kell, hogy kinek ajánlja fel előzékenyen ülőhelyét, egy fiatal hölgynek, vagy pedig egy idősebb fiatal hölgynek, akkor is korrupciós alaptermesztének sugallatára hallgat, amikor nem a vén banyát engedi leülni, hanem a kis csinosat, aki, ha mással nem, egy bájosollyal mindenestre rekompenzálni fogja ezt a figyelmességet.

Azt hiszem, felesleges tovább folytatnom, hisz ugysem vonja kétségbe, hogy a korrupció egyike a legalapvetőbb emberi tulajdonságoknak.

Ettől még, természetesen, lehetne küzdeni ellene. Ha szükség lenne erre. Ha nem volna a korrupció egyenesen hasznos.

De az. Ne felejtjük el, a korrupció a bürokrácia egyetlen ellenmérge. S ahogy a toxin és az antitoxin mindig együtt lépnek fel a természetben, úgy a bürokrácia sohasem fogja nélkülözhetni a korrupciót. Egy kis üde korrupció nélkül a bürokrácia egyenesen elviselhetetlen lenne.

Vegyünk például a következő esetet. Rendelek egy vagon kravátlit külföldről. Jön a bürokrácia és olyan vámot vet ki rá, hogy ha azt meg kell fizetnem és bele kell kalkulálnom a nyakkendők árába, egy darabot nem fogok eladni tudni belőlük. Nyakamon marad a kravátlit. Ez még nem is olyan szerencsétlenség, legfeljebb elhordom. De mit csinálók, ha ugyanígy egy vagon suvix marad a nyakamon? Azt jobb népek nem viselik az idén.

Egyetlen szerencse, hogy itt van az a jó öreg korrupció. Az ember megkeni az illetékes közeget (— persze nem suvixszal —) és már el van intézve, hogy az árudeklaráció nem nyakkendőről, vagy cipőfényezésről szól, amelyek luxuscikkek, hanem, mondjuk, pitypalattyról, ami tudvalevőleg vámmentes.

Ezer ilyen példát lehetne mondani, a melyek mind azt bizonyítják, hogy a korrupció nem rákfenéje a társadalmi életnek, hanem éppen ellenkezőleg és meggyász.

De nem ez a korrupció legfőbb jelentősége.

Sajnos, némileg még a jövő zenéje, amire most akarok rátérni. Arról van szó, hogy a korrupció megfelelő megszervezése és kifejlesztése az egyedüli lehetőség a mindenütt egyre fenyegetőbbé váló munkanélküliségből fakadó általános nyomor enyhítésére, sőt teljes megszüntetésére. Igen: közijóletet csak a korrupció tökéletesítésével lehet teremteni.

Mindjárt megmagyarázom. Mondjuk, hogy létezik egy ország, amelynek tíz millió lakosa van. Ebből huszezer közhivatalnok és egymillió munkanélküli. (A számok nem fontosak, a szabály az, hogy a munkanélküliek száma mindenütt egyenes arányban áll a közhivatalnokokéval.) A korrupció megfelelő tökéletesítésével el lehet érni, hogy minden bürokrata egy hét alatt össze tudjon pa-

namázni magának annyit, amiből egy esztendeig kényelmesen megélhet. Minden héten fel kell váltani azután a kormányt és az új kormányt új tisztviselőket kell kinevezni a munkanélküliek közül. Ilyenformán hetenként huszezer munkanélküli egész évi ellátásáról történhetik gondoskodás s egy esztendő leforgása alatt mind az egymillió munkanélküli automatikusan jómódu kapitalistává változik át.

Ez igazán Kolumbusz tojása.

Ne mondja ön, hogy szép, szép, de ez csak utópia és a gyakorlatban nem valószínű meg. Dehogynem. A korrupció jelenlegi foka már annyira kielégítő az egész világon, hogy alig szorul fejlesztésre, ha azt tűzzük csak ki célul, hogy egy bürokrata hét nap alatt egész esztendőre »megkereshesse magát«. A kormányválságok száma is egész szépen

gyarapszik. Ami pedig a köztisztviselők gyors felváltását illeti, még idehaza is hamarosan megközelíthetjük a kifűzött tökélyt.

Mindezeknél fogva azt szeretném, ha ön nem korrupció-ellenes, hanem korrupció-melletes programmal jelöltetné magát. Ebben az esetben habozás nélkül rászavaznék a listájára.

Sajnos, előre tudom, hogy figyelmeztetésem falra hányt borsó marad s ön az egész választási kampány alatt torkaszakadtából bömböli majd: le a korrupcióval!

Nevetni fog: én mégis leszavazok önre.

Mert bizom az ősi erényben. Ahogy ön küzdeni fog a korrupció ellen, ha egyszer már megválasztották!

Melegen üdvözli
díó

A román-olasz

baráti kapcsolatok megerősítése

Bratianu és Mussolini táviratváltása

Bukarestből jelentik: Az új román kormány megalakulása alkalmából

Bratianu és Mussolini között táviratváltás volt.

Bratianu az olasz miniszterelnökhöz intézett táviratában bejelentette kormányának megalakulását és

hangsúlyozta, hogy az olasz-román baráti kapcsolatok további megerősítésén fog munkálkodni.

Mussolini választáviratában megelégedését fejezte ki Bratianu nyilatkozata felett s hangoztatja Románia iránti barátságát.

Fiterári, a longchampi versenyló

aki elvitte a 600.000 frankos Grand Prix de Paris, autón jár, de a közönség gyalog távozott a versenytérről a szakadó esőben

Páris, június végén.

A legdühödtőbb lóversenyszezón derekán vagyunk; minden napra jut egy szenzációs futtatás, nagy díj, csudapari-pa, amelyen ezreket veszíthet és tapasztalatokat nyerhet a szenvedélyes habítű. Longchamp, Auteuil, Chantilly, a világ legnagyobb lóverseny-csatorái: elfér rajtuk egymillió ember, a lovakat is beleértve. Most zajlott le a »Grand Steeple de Paris« és a »Drags« — amelyek európai eseményszámába mennek minden esztendőben — a múlt vasárnap a »Grand Prix de Paris«-ért nyargalásztak Longchampban a piros, zöld, kék és sárga zsokék. Erre a versenyre én is kimentem. A szubotícai lóversenyfogalmak után határozottan meglepő ez az ápolit, szinte becézett gyp, az óriási tribünök és a még óriásibb tömeg. Fejek ezrei, ki hajadonfővel, ki sapkásan, ki cilinderesen, ki szalmakalapban, olyanok így esőkorban, akár egy tulsufot salátáskert, minden fejhez gukker simut vagy pápaszem, aszerint, hogy páholyból, vagy állóhelyről ágaskodott-e meredten előre. Páris színe-java tolongott itt, vidéki és külföldi sportsmanok, a különböző lovaregyletek elnökei alapszabályos lóversenytoaletten, a divatszalonok védjegyzett gála-hölgyei és a serdülő zsokéjelöltek, akiket ösztöndíjjal küldöttek ki Párisba, hogy művelődjenek és gyarapodjanak. De a legelegánssabbak mégis az angolok voltak. Mintha divatlapból vágta volna ki őket. A cilinderuk bővölően ragyogott és a gukkert is utólérhetetlen sikkal kezelték. És a lovak! Külön tanulmányt kellene írni róluk. Ha az autó ki is szorítja őket a közéletből, a versenyló mindig fogalom marad, luxuscikk, amelyre bámulattal tekint fel az utókor. Az autónak nincsen családfája, még a papáját se ösmeri a kis autó-fickó, de egy ilyen ló vissza tudja vezetni az őseit Jeruzsálem ostromáig.

Üdvívalgás,

— Bravo! Bravo! — a nép tapssal fogadta az első startot.

A kisebb futamok nem voltak érdekesek. Az igazi izgalom akkor kezdődött amikor a Grand Prix de Paris-ért álltak sorompóba a világhírű paripa-primadonák, Talizmán, Fortunio, Flamant, Fiterári és még néhányan, a lótenyésztés büszkeségei. Az egyik kollegám, aki a

párisi sportlapoknak állandó cikkírója, bizalmasan közölte velem:

— A Talizmánra tegyen. Biztos tipp ilyen intelligens ló nincs még egy Franciaországban.

Tekintve, hogy én is a lateinerosztályhoz tartozom, a legnagyobb bizalommal rízkíroztam meg husz frankot, anél is inkább, mert körülöttünk mindenki a Talizmánért rajongott. Tényleg, Talizmán gyönyörűen vezetett, öröm volt nézni, hogy maradoztak le mellőle a konkurensok. Az első méteren esküdni mertem volna győzelmünkre. Aztán: megeredt az eső. Az esőből jégeső lett, úgy kopogott a tribün tetefén, mint a dohpergés és aki nem tudott idejében fedél alá menekülni, csakhamar elszórt. A lovak lába nyomán freccsent a sár, az árkok megteltek vízzel, valóságos uszóverseny lett a futtatásból, műsoron kívüli szám. Eltűntek a szemeim elől és a következő fordulónál rémültem láttam, hogy egy új, idegen paripa áll a vágató falka élén, egy nem a művelt középosztályhoz tartozó ló, amellyel senki se számolt, de amelyen velem együtt sokan elvéreztek: Fiterári. A háromezer méteres futamon egy lófejjel elsőnek jött be Hatszázezer frankot jelentett a gazdájának ez a lófej, nem is szólva a dícsőségről, amit a Grand Prix de Paris jelent. A nők a lovak nevét ordították hiszterikusan, mintha segítségül hívnák őket. A hős ló meghajolt és elvonult a tribün előtt. A lóverseny azonban teljesen elázott. Doumergue köztársasági elnök szintén esernyő nélkül jött ki a versenyre. Amikor elhagyta a tribünt hogy az autójába üljön, vagy ötszázán hozzárohantak és felajánlották az esernyőjüket, hogy megvédelmezzék a zuhogó vízcsépepektől.

— Merci! Merci Messieurs! — mosolygott jobbra-balra és valóságos esernyőbaldachin alatt vonult feketelakkos csukott hatülékes autójáig.

Igy szereti a francia nép az elnökét. Megvédi tüztől, víztől. Az elegáns angolok az esernyők alatt is megőrizték a hidegvérüket és olyan felárakat ígértek a városba induló taxiknak, hogy a szolid, smucig benszülőtteknek libabőrös lett a hátuk és inkább uszva, vagy gyalog tették meg az utat, semhogy uzsoraárát fizessenek a benzin konjunktúra-lovagjainak, a sofföröknek. A tolongás életveszélyes volt.

— Mm. Dieu! — sopánkodtak a kis párisi turfcicák, akik lábujjhegyen tipegtek a gyászos locs-pocsban, ám így is térdig sáros lett a selyemharisnyájuk.

— Kellott nekünk löverseny! — dühöngött egy anya — inkább moziba mentünk volna!

Mig a közönség gyalog, csuromvizezen látott hazafelé a vízözönből, a pálya melletti boxházból egy csukott telier-autó robotott ki. A bakon, a kormány mellett két sárga selyem dolmányos zsokéült szertartásosan, akár a főúri hintókon a komornyikok. Valóságos kéjteherautó, pazar kényelemmel berendezve. Még jászol is volt benne, amely előtt Fiterári, a nap hőse, Flamant és Talizmán abrakoltak gözölgő testtel. Talizmán, az intelligens! Ugy zabált ott, egykedvűen, még csak lelkiismeretfurdalás sem látszott rajta. Mintha nem is az ő inkorrektége miatt vesztettem volna el a huszonöt frankot...

Tamás István

A hetek tolvajbandája

Hét beogradi gimnázista harminc betörést követett el

Beogradból jelentik: A főváros rendőrsége szenzációs bűnyben fejezte be szombaton a nyomozást és letartóztatott egy hét tagból álló tolvajbandát, melynek tagjai a gimnázium hetedik osztályának tanulói voltak és valamilyen jómódu beogradi szülők gyermekei.

A beogradi titkosrendőrök már hat hónap óta nyomoznak egy titokzatos tolvajbanda után, amely a város legkülönbözőbb helyén bukkant fel és fosztogatta a lakásokat és üzleteket. Mialatt a rendőrség a periferiák nyomortanyáin és a bűnözők menedékhelyén kereste a tolvajokat, a diáksapkába öltözött kiskorú gyerekek sorra fosztogatták az üzleteket és nagy szakavatottsággal nyitották ki a legkomplikáltabb záratokat is. A rendőrség egy esetben sem kereszte a tetteseket a kiskorú bűnözők között, míg most a véletlen folytán kézre került a gimnazistákból álló tolvajbanda.

Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek kifosztották Rajkovic Milán Budimzska-uccai 10. szám alatti fűszerüzletét, ahonnan rengeteg árut és különösen sok zsírt vittek el. A betörők a pince tetőzetét áttörve jutottak az üzletbe. A rendőrség nyomozást indított, de eredménytelenül. Eközben a kifosztott kereskedő megtudta, hogy egy diák több helyen kínált megvétele zsírt. Ezen a nyomon kiindulva, a rendőrség elfogta a diákokat, egy gazdag iparcsalád gyermekét, aki hosszas faggatás után elárulta hat társát, akikkel együtt a betörést elkövette.

A diákok bevallották, hogy a bűnyügyi regények és a kalandorfilmek hatása alatt bandát alakítottak, melynek volt kapitánya és saját bélyegzője ezzel a felirattal: »A hetek tolvajbandája«. A társaság tagjai esküt tettek a kapitánynak, hogy kitartanak mellette. Eleinte gyakorolták magukat a zárok feltörésében, később, mikor már elsajátították a lakattörés művészetét és miután a szükséges szerszámokat beszerezték, munkához láttak. A lopott tárgyakat különböző helyeken rejtették el és lassanként árusították. A pénzt elosztották és moziba, lóversenyre és kocsmába jártak.

Később a kis betörők beismerték, hogy hetekkel ezelőtt egy elhagyott uccában megtámadtak egy nőt, akitől elvették táskáját, melyben csak 75 dinár volt. A rendőrség megállapította, hogy a diákok tolvajbandája több mint harminc betörést követett el.

STRAND-FÜRDŐRUHÁK
legolcsóbban kaphatók
KLEIN JENŐNÉL
Novisad, Vel. Becskerek és Senta.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Julius 11-ikén, hétfőn: *Alarcosbál*, Verdi operája.

Julius 12-ikén, kedden: *Mignon*, Thomas operája.

Julius 13-ikén, szerdán: *Zsidónő*, Halevi operája.

A beogradi Opera vendégjátéka. Jegyelővétel július 6-ikától, szerdától.

*

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Változóan felhős idő várható, helyenkint esővel, zivattal és hősüllyedéssel.

— **A miniszterelnök a bácskai tartomány küldöttségét sem fogadta.** Szomborból jelentik: A bácskai tartomány küldöttsége pénteken Klicin Mita, választmányi elnök vezetésével Beogradban járt és kihallgatáson jelentkezett Vukicsевич Velja miniszterelnök belügyminiszternél. A küldöttség azt a kérést szándékozta előterjeszteni, hogy a községi választásokat Bácska területére azonnal írják ki, amire a pénzügyi törvény felhatalmazást nyújt a belügyminiszternek. Vukicsевич miniszterelnök kabinetfőnöke útján közölte a küldöttséggel, hogy *nincs ideje a fogadtatásra* és arra hívta fel a deputációt, hogy írásban nyújtsák be kívánásaikat. Így a küldöttség pénteken este dolgavégezetlenül érkezett vissza Szomborbába.

— **Küldöttségjárás Beogradban a mezőgazdasági hitelek ügyében.** Beogradból jelentik: Pénteken és szombaton kétszáztagú küldöttség járt Beogradban a Bánáthól, Bácskából, Szerémségből és Szlovéniából, hogy a szakminisztereknél a mezőgazdasági hitelek kérdésében eljárjon. A küldöttséget Markovics Jován adai kisczarda, tartománygyűlési képviselő, Jankovics Szevén igazgató és dr. Palics Emil vezették. A küldöttség Sztankovics Szvetozár földművelésügyi, Markovics Bogdán dr. pénzügyi és Spaho Mehmed dr. kereskedelemügyi miniszternél járt, akik kijelentették, hogy a mezőgazdasági hitelek kérdését rövidesen rendezni fogják.

— **A noviszadi polgármester eskütele.** Noviszadról jelentik: Dr. Borota Branislav, az új noviszadi polgármester szombaton délelőtt tíz órakor a városháza kis tanácstermében ünnepélyesen letette a hivatali esküt. Lakics Jován helyettes polgármester meleg szavakkal üdvözölte dr. Borotát. Az esküszavainak elhangzása után dr. Borota válaszolt az üdvözlésre és hangsúlyozta, hogy mindent megtesz a város érdekében. Az eskütétel után a tanácsosok a polgármester dolgozószobájába vonultak, ahol a város aktuális ügyeiről hosszabban elbeszéltek. Dr. Borota hétfőn délelőtt foglalta el hivatalát.

— **Nyugalombavonult dr. Jocić Milorád főállamügyész.** Noviszadról jelentik: Dr. Jocić Milorád főállamügyész, aki a noviszadi felelősségi bíróságnál működött, a király harminchárom évi szolgálata után saját kérelmére nyugalmahelyezte. Dr. Jocić nyugdíjaztatása június huszonegyedikén keletkezett meg a hivatalos lapban. Dr. Jocić Milorádban az igazságszolgáltatás érdekes és nagy jogi tudású, kiválóan értékes és képzett erősséget vesz, aki hosszú igazságügyi működése ideje alatt mindenkor emberi érzéseiről és pártatlan korrektségéről tett tanúságot. A főügyészséget a főügyészi állás végleges betöltéséig eddigi helyettese, dr. Nikolics Richárd vezeti, aki a főügyészi állásra a legkomolyabb jelölt. A főügyészi állásra kilenc pályázat érkezett, akik közül dr. Nikolics Richárd és dr. Kupcszarevics Mihály szombori főügyész helyettesnek vannak a legtöbb esélyei. Ertesüléseink szerint az új főügyész kinevezése a legközelebbi napokban megtörténik.

— **Az új batinaí főbíró elfoglalta hivatalát.** Szomborból jelentik: Aradszki Lázár volt noviszadi szolgabíró, akit Maleties batinaí főszolgabíró felmentésével egyidejűleg Batinaíra főszolgabírónak neveztek ki, szombaton elfoglalta hivatalát.

Ismét kiélesedett a jugoszláv-albán viszály

A SHS követi szóbeli tiltakozást jelentette be a nagyhatalmaknál

Beogradból jelentik: Párisi jelentés alapján pénteken az a hír terjedt el, hogy Gyuracszkovics dragománt szabadon engedték, de ezt a hírt Tiránából mindeddig még nem erősítették meg.

Diplomáciai körökből származó értesülés szerint a londoni, párisi, római és berlini jugoszláv követek az illető ország külügyminisztereinél kijelentették, hogy mivel az albán

kormány nem tartotta be a nagyhatalmak részéről felállított feltételeket, Jugoszláviának további magatartását komolyan meg kell gondolnia.

Beogradban nagy elkeseredést keltett az is, hogy a tiranai francia követ elfogadta azt az álláspontot, hogy a jugoszláv követ tiltakozó jegyzékét ne az Albániába visszatérő jugoszláv követ módosítsa

Gyujtogatnak Oroszországban

Leégett egy moszkvai színház és az önhamvasztók szektája felgyújtott egy templomot

Moszkvából jelentik: Péntek este előadás közben kigyulladt és teljesen leégett a moszkvai kamaraszínház. A közönség és a színészek szerencsésen kimenekültek a szabadba. A rendőrség különböző jelekből arra következtet, hogy a színházat felgyújtották.

Egy másik moszkvai jelentés szerint a Volga-mentén fekvő Kustanijeben leégett a fából épült templom, amely tele

volt ájtatos hívőkkel. A romok alatt tízennégy holttestet találtak, ezenkívül sokan súlyos égési sebeket szenvedtek.

A vizsgálat kiderítette, hogy egy valóságos szekták, az önhamvasztók szektája gyújtotta fel a templomot és mindazok akik bennétek a templomban vagy megsebesültek, ennek a fanatikus szektának voltak a buzgó hívei, mindenki más kimenekült a templomból.

— **A beogradi opera Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A beogradi operaház együttese július 8., 9-ikén és a többi napokon teljes zenekarával és hetven tagú énekkarával és magánzereplőivel Noviszadra érkezik, ahol a noviszadi Nemzeti Színház rendezésében, a Slobodában több operát ad elő. Szinre kerül a Manon, Alarcosbál, Bohémélet, Carmen Zsidónő. Az előadások iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **A vajdasági Galéria Vrbászón és Topolán.** Balázs Árpád festőművész és Csuka Zoltán, a Vajdasági Galéria szerkesztője, a jövő héten kezdik meg felsőbácskai útjukat és először Topolára, majd Vrbászra mennek, hogy az ottani társadalmi élet karakterisztikusabb jeleit megrajzolják. A Vajdasági Galériát a szuboticei közönség nagy szimpátiával fogadta és bizonyosra lehet venni, hogy a galéria színes és teljes sorozatát fogja nyújtani a Vajdaság gazdasági és kulturális életének irányítói.

— **Házasság.** Bartalos Mancika és Besirovics Antal szombaton házasságot kötöttek.

— **Szombori munkásbiztosítótisztviselők vizsgálja.** Szomborból jelentik: A szombori munkásbiztosítópénztár tisztviselői pénteken Osizijeken vizsgáltak a szociálpolitikai minisztérium és a zagrebi központi munkásbiztosító hivatali küldöttel előtt. A hat beidézett tisztviselő közül Csóvics Péter igazgatóhelyettes, Sársánszki Jelenka számvevősenyi főnök és Suvakovics Kálmán irodatiszt sikerrel tették le a vizsgát. Egy vizsgáló megbukott, kettő pedig visszalépett.

— **Gyujtogatás miatt letartóztatták a leégett prágai Komédia-színház igazgatóját.** Prágából jelentik: Emlékeztetes, hogy a múlt hónapban kigyulladt a prágai Komédia-színház és egész belső berendezése elpusztult. Már az első rendőri vizsgálat idején sok olyan körülmény merült fel, amelyből arra lehetett következtetni, hogy gyujtogatás történt. A vizsgálóbíró szombaton maga elé idézte Camara színigazgatót és anyját, akiket vallatásra fogott, mert alapos a gyanu, hogy ők gyujtották fel a színházat. Camara ugyan bérdífferenciák miatt elesett a színház bérletétől. A kihallgatás után a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte a színigazgatót és anyját.

— **Érettségi vizsgálatok a vrsaci tanítóképzőben.** Vrsacról jelentik: A vrsaci tanítóképző intézetben most fejezték be az érettségi vizsgálatokat, amelynek eredményeként 58 diák tette le sikeresen a vizsgát. A levizsgázottak névsorában mindössze öt kisebbségi tanító szerepel. Jung Malvin, Glöckner Ferenc, Schönborn Mária, Wildner Erna és Wildner József.

— **Csütörtökre már összeül az új noviszadi kizselyesített tanács.** Noviszadról jelentik: A belügyminiszter — mint ismeretes — a múlt hét végén feloszlatta a kizselyesített noviszadi tanácsot, amivel súlyos helyzetbe hozta Noviszad vezetőségét. Az egyes bizottságok, amelyek munkájára oly nagy szükség van, nem ülésezhetnek és nem irányíthatják a közügyeket. Megbízható forrásból értesülünk, a kormány hamarosan meg akarja oldani ezt a kérdést is és bizonyosra lehet venni, hogy az új kizselyesített városi tanács kinevezése szerdára már megtörténik. Az újonnan kinevezett tanács a jövő hét csütörtökjén tartaná ebben az esetben első ülését.

— **Beogradba helyezik a szuboticei kereskedelmi akadémia igazgatóját.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi minisztérium Lukics Dimitrije beogradi kereskedelmi akadémiai igazgatót saját kérelmére nyugdíjazta. A közoktatásügyi miniszter a megüresedett állásra Miladinovics Mihály szuboticei kereskedelmi akadémiai igazgatót fogja kinevezni és az igazgató áthelyezéséről szóló ukáz a legközelebbi napokban fog megjelenni a hivatalos lapban.

— **Súlyos repülőszerecséltenség vakmerő légitratványok közben.** Koppenhágából jelentik: Az utóbbi időben több jelentés érkezett a dán hadügyminisztériumhoz, hogy a hadsereg katonai repülőgépei siklórepülések alkalmával nem mutatnak kellő biztonságot. Djarkov katonai repülő, az ország egyik legkiválóbb pilótája vakmerő próbára vállalkozott. Egy katonai repülőgéppel három méter magasságra emelkedett és ott négyszáz kilométeres sebességgel kezdett repülni. Az erősen felfokozott teljesítményt a repülőgép csak percekig bírta. A feszítő kábelek elpattantak és az egyik szárny darabokra törve vált el a repülőgéptől. Az aeroplán zuhanni kezdett, de mire a földtől négyszáz méternyire ért, sikerült a pilótának ejtőernyőjét üzembe helyezni, kiugrott a repülőgépből és a legesekélyebb sérülés nélkül földet ért.

— **Konfliktus Heinzl polgármester és a zagrebi tisztviselői kar között.** Zagreből jelentik: Érdekes konfliktus támadt Heinzl zagrebi polgármester és a városi tisztviselői kar között. A polgármester Sárics városi tanácsost bizta meg a polgármesterhelyettesi teendők ellátásával, aki ellen a városi tisztviselők erőlyesen tiltakoztak és tiltakozó emlékiratot nyújtottak át a polgármesternek. Ebből szokatlan affér támadt Heinzl polgármester és a tisztviselői kar között, ami azonban most végül is békés megoldást nyert, mert Heinzl megvonta Sárics tanácsnoktól a polgármesterhelyettesi teendőket elvégzésére adott megbízást.

— **A Bácsmegeyi Napló pályázata.** Nagy érdeklődés kíséri országsszerte a *Bácsmegeyi Napló* pályázatait, amelyek részben a jugoszláviai magyarság jogos igényeinek megvalósulását akarják előbbrevinni, részben a vajdasági magyar tehetségek fölött akar szerzsémet tartani, nehogy egyetlen érték is elcallódjék. Regénypályázatunk beküldési határideje — mint ismeretes — november 1-én jár le és miután a pályadíjnyertes regényt már karácsonyi számunkban akarjuk közölni, a bírálóbizottságnak pedig hosszabb időre van szüksége a pályamunkák áttanulmányozására, kívánatos lenne, ha a pályázók minél előbb beküldenék kézírataikat. Nagy érdeklődés fogadta múlt vasárnap a magyar főiskolai hallgatók részére kiírt pályázatunkat is, amelyben az elé a feladat elé állítottuk a vakációzó magyar diákokat, hogy írják meg egy-egy vajdasági falu társadalmi, gazdasági és kulturális rajzát, összehasonlítva a háboru előtti helyzetet a mai viszonyokkal, lehetőleg pontos adatokra támaszkodva. Ezekhez a pályázatainkhoz fog csatlakozni a jövő vasárnap kiírandó Kintorna-pályázatunk, amellyel az olvasók ötletességét és humor iránti érzékét akarjuk próbára tenni azzal, hogy lekészendő karikatúrákhoz kérünk megfelelő vicceket. Hisszük, hogy a közönség is szívesen fogadja ezeket a pályázatokat, amelyek szorosabbá teszik a kapcsolatot a lap és az olvasók között.

— **A drága álm.** Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt megjelent a noviszadi rendőrségen Szubotics Gavra munkás és feljelentést tett, hogy ismeretlen egyen ellopta tőle ezernégyszáz dinárt tartalmazó tárcáját. Szubotics pénteken este vette fel fizetését, azután a Jagyevendéglőbe ment, ahol sokáig iddógált, majd elaludt. Mikor felébredt, rémülten vette észre, hogy a kabátjából valaki kivette a tárcáját, abból a pénzt ellopta és a tárcát letette az asztalra. A rendőrség a tolvaj után megindította a nyomozást.

— **Királysértésért letartóztattak egy noviszadi asszonyt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi ügyészség szombaton letartóztatta özvegy Farkas Gyuláné noviszadi asszonyt, aki királysértést követett el. Farkasné a noviszadi ügyészség fogházába szállították.

— **Kabaré Palicson.** Vasárnap este fél kilenc órakor a palicsi Abbázia-kávéházban Garai Béla rendezésében nagyszabású kabaréestély lesz kifünő műsorral, a legjobb műkedvelők felléptével.

— **A noviszadi zsidó nőegylet állás-szervezése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zsidó nőegylet ismeretes afféjának epilogusaképpen a nőegylet vezetőségének kezdeményezésére többen ki léptek a nőegyletből. Dr. Lusztig Nándor, a zsidó hitközség elnöke vasárnap délelőtt tíz órára a hitközség tanácstermébe értekezletre hívta meg a nőegyletben bennmaradt tagokat, akiket a nőegylet újjászervezésével fognak megbízni.

— **Egy gróf verekedése az egyik budapesti éjjeli mulatóban.** Budapestről jelentik: Szombaton hajnali félnégykor a Hermina-uti Jardin-mulatóban csunya botrány történt, amelynek szereplői Zichy Teddy gróf és Somogyi Ödön, a Papagály-mulató üzletvezetője. A fiatal Zichy gróftól jól ismerik Budapest éjszakai életében, mint az éjjeli lokálok egyik legjobb fogyasztóját. A gróf éjjeltől kezdve pezsgőzött a Jardinban, a hova félnégy óra tájban érkezett Oláh Gyárfás Mihály, a Papagály-mulató tulajdonosa, Somogyi Ödön a mulató üzletvezetője és három hölgy. A két társaság valamin hamarosan összeszólkkozott, mire Somogyiék látva, hogy a gróf ittas, feltűnés nélkül távozni akartak. Zichy Teddy utánuk szaladt és a mulató kertjében utólérte őket, amikor is szitkozódni kezdett, fejbefőtte, majd a földre teperte és fojtogatni kezdte Somogyit. A mulató személyzete és rendőrök fékeztek meg a verekedő gróft, aki ellen Somogyi Ödön súlyos testi sértés címén megtette a feljelentést. A verekedő gróf ellen az eljárás megindult.

Életfogytiglani fegyházra ítélték a debeljacsai rablógyilkosokat

A bíróság kimondta az előre megfontolt szándékot

Pancsevőről jelentik: A pancsevői törvényszék büntető-tanácsa szombaton folytatta a debeljacsai hármias rablógyilkosság bünperének főtárgyalását.

Elsősorban *Szúhi János* csendőrőrmestert hallgatták ki. *Szúhi* elmondotta, hogy amikor jelentést kapott a gyilkosságról, ő indította meg a nyomozást és a gyanu nyomában *Nagy Jánosra* terelődött. Még aznap le is tartóztatta *Nagyot*, aki őszinte, beismerő vallomást tett. Megnevezte bűntársait is és vallomása alapján tartóztatták le a többi tettest, *Venyarszki Janó* sóffőrt, *Semoga Mihály* és *Bulik Pál* földmivesteket, akik közül *Semoga* és *Bulik* szintén beismerő vallomást tettek, csupán *Venyarszki* tagadt állhatatosan.

Az elnök (*Venyarszkihoz*): Bántották a csendőrségen?

A vádlott: Igen, nagyon megverték.

Az elnök (Nagyhoz): És magát?

A vádlott: Három pofont kaptam.

Bulik Pál harmadrendű vádlott az elnök kérdésére kijelentette, hogy azért vallott, mert nagyon nehéz volt a lelke.

Hamburger Sámuel, a meggyilkolt *Klein Mátyás* veje, tanuvallomásában elmondta, hogy jelen volt, amikor anyosa magához tért és felismerte az elővezetett gyilkosokat.

— Anyósom — mondotta a tanu — *Bulikra* mutatva kijelentette, hogy ő vette el tőle a pénzt.

A bíróság a tanut megeskette.

Hasonló vallomást tett *Klein* másik veje, *Stein Ignác* is.

Szekeres Zsuzsanna tanu azt vallotta, hogy *Kleinék* vendéglőjében együtt ült a meggyilkolt *Becsei Katicával*, amikor *Venyarszki* sóffőrt odament hozzájuk és felajánlotta, hogy hazaviszi őket. Ők az ajánlatot elutasították és *Becsei Katica* még azt is mondta, hogy azért nem megy, mert *Kleinéknél* alszik.

— A sóffőrt — mondotta a tanu — erre azt mondotta *Becsei Katicának*, hogy megbánja, ha ott alszik *Kleinéknél*.

Cára Etelka tanu vallomásában elmondotta, hogy a gyilkosságot követő reggelen *Bulik Boda Mihály* kávéháza-

ba tért be, ahol ő alkalmazva volt és inni kezdett. Ekkor hozták a hirt, hogy *Kleinéket* meggyilkolták és *Bulik* akkor kijelentette előttük, hogy mit törődnek a gyilkossággal, ő volt a gyilkos és nem történt más semmi, csak egy zsidóval kevesebb van.

Vári Eszter tanu megerősítette *Cára Etelka* vallomását.

Néhány jelentéktelen tanuvallomás után a bíróság befejezte a bizonyítási eljárást és megkezdődtek a perbeszédék.

Milasinovics Sztankó ügyész vádbeszédében az első-, másod- és harmadrendű vádlottra halálbüntetést kért, mert beigazolták látja, hogy előre megfontolt szándékkal rablógyilkosságot követtek el. Ugyancsak súlyos büntetést kér a negyedrendű vádlottra is.

Venyarszki védője, dr. *Boskoics Dusan* beszédében utalt arra, hogy a tárgyaláson nem merültek fel terhelő adatok a vádlottak ellen és védelemnek a főtárgyaláson kívüli tett beismerő vallomása nem lehet bizonyíték, mert azt kényszer hatása alatt történt. Felmentést kér.

Hasonlóan felmentést kértek a másod- és harmadrendű vádlottak és csak azért vallott a többi vádlottra terhelően, hogy ezáltal elhárítsa magáról a büntetést következményeit.

Nagy János védője kérte védelem felmentését a gyilkosság vádjától, mert szerinte a vádlott nem vett részt a bűncselekmény elkövetésében és legfeljebb csak bűnpalástolás miatt lehet elítélni.

— Enyhítő körülménynek kell tekinteni azt is — mondotta a védő — hogy a vádlott vallomása derített fényt az egész bűntényre.

A bíróság a perbeszédék elhangzása után ítélethozatalra vonult vissza és több óras tanácskozás után hirdette ki az ítéletet. A bíróság *Venyarszki Janót*, *Semoga Mihályt* és *Bulik Pált* előre megfontolt szándékkal elkövetett rablógyilkosság bűntetteiben mondotta ki bűnösöknek és mindhármukat életfogytiglani fegyházra ítélte. *Nagy János* negyedrendű vádlottat tíz évi fegyházra ítélte a bíróság.

Az ítélet ellen, úgy az ügyész, mint a védők feleltek.

A gyilkos asztalosinas nyugodt és jókedvű volt a gyilkosság után

A szubotikai rendőrség bűnügyi krónikájában is egyedül áll az a borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság, melynek áldozata lett *Grbics Dusan* tizenhatéves fűszeresinas. A kiskori gyilkost, *Keller Istvánt* a rendőrség átadta az ügyészségnek és a fiatalokruak vizsgálóbírája, *Sztojanovics Ráda* szombaton már megkezdte *Keller István* kihallgatását. Az elvetemült asztalosinas most az ügyészség fogházában várja, hogy a törvényszék ítélezzék felette.

A gyilkos és az áldozat

Keller István tipikus alakja a háboru-utáni züllött, apa nélkül felnevelkedett uccagyereknek. Került az iskolát és került a munkát. Tizenhatéves volt és ágyában forgópisztolyt rejtgetett. Lakásán a házkutatás alkalmával egész csomó detektívregényt találtak, melyek megfertőzték a lelkét. A fiatal gyilkos hidegvérrel a csatornához esalta és ott megfojtotta legjobb barátját.

Két évvel ezelőtt ismerte meg *Keller Grbics Dusánt*, aki ellentéte volt neki. A kis *Dusan*, kinek az apja Amerikában él, szorgalmasan gyűjtötte a pénzt, hogy két év múlva, ha felszabadul, apja után menjen. Gazdája, *Szabó András* mondta munkatársunknak, hogy a kis *Dusan*, ha ötven parája volt, már sietett neki a pénzt átadni. Roppant takarékos volt a kis fűszeresinas, nem járt sehova, egész nap kiszolgált a boltban a pult mögött, csak vasárnap délután ment el pajtásai-
val futballozni arra a térségre, ahol *Keller* hétfőn végzett vele.

A sorsnak különös iróniája, hogy összes ismerősei közül *Grbics Dusan* éppen

Kellert szerette legjobban és tőle tanult meg a kis *likai szerb* fiu magyarul beszélni, de *Keller* lelkében sokkal erősebb volt a pénzvágy, mint a barátság érzése: lecsalta *Dusánt* a csatornába és befojtotta az iszapba.

Mire költötte a gyilkos az elrabolt pénzt?

Keller, zsebében az elrabolt 1730 dinárral, félórával a gyilkosság után már felkereste két játszópajtását, a szabóinast és a kis diákok.

— *Keller mosolyogva jött oda hozzám* — mondotta munkatársunknak a kis szabóinas — és azt mesélte, hogy a pénzt találta. Nem hittük el. Akkor bevallotta, hogy *Grbics* zsebéből húzta ki, de nem gondoltuk, hogy a *Dusi* a csatornában fekszik.

Kellernél volt a pénz és először csokoládét vett az egyik fűszerüzletben. A csokoládét háromfelé törték és a fűben a *Szentai-uton* megették. *Keller* százdinárossal fizetett. A pénzt belső zsebében egy kopott bőrtárcában tartotta a gyilkos. Délután bejöttek a városba és fagyaltot vettek két-két adagot egy uccai árusnál. Aztán újból csokoládét vásároltak, estefelé pedig füstölt kolbászt, amit a színház oszlopai alatt fogyasztottak el. Mindig *Keller* vásárolt és mindig *Keller* fizetett. A gyilkos jókedvű volt egész idő alatt és sokszor elővette az ezerdinárost, amely nagyon tetszett neki, mert még sose látott és még sose volt kezében ekkora pénz.

A gyilkos, amikor *Grbics Dusánt* a csatornába esalta, nem tudta mennyi pénz van nájtásánál, csak gondolta, hogy

sok lehet, mert látott ezerdinárost és begöngyölve sok százdinárost. *Szentái*, amikor a városból kiszálltak, egyideig tanácstalanul járkáltak a vasut környékén. A diák már szeretett volna visszatérni *Szubotícára*, mert félt, hogy kikap a szüleitől. *Szentái* ennivalót és gyümölcsöt vettek és az volt a céljuk, hogy

a tengerig mennek, ott beállnak egy hajóra inasnak és kimennek Amerikába. A gyilkos asztalosinas, mikor sötétedni kezdett, nyugtalanabb lett, helyet keresett, ahol lefeküdhetne, végre betértek egy parkba és ott összebujtak és elszunnyadtak. *Álmukból* riasztotta fel őket egy rendőr.

Halálos áldozatai vannak a hőségnek Amerikában

Hatalmas zivatar volt Ausztriában és Nyugat-magyarországon

A hőség, amely néhány nap óta egyre növekszik, egész Középeurópában már-már elbirhatatlanná vált. *Beogradban* a Meteorológiai Intézet jelentése szerint

a hőség elérte a maximumot

és szombaton 36 Celsius fok volt arnyékban. A Meteorológiai Intézet szerint *Jugoszláviába* is meg fog érkezni a nyugati depresszió, amely *Franciaországban* és *Németországban* remcsak lényeges lehülést okozott, hanem zivataros esőzésekkel sok kárt is tett.

Jugoszláviában mindenütt rekkenő hőség volt szombaton és különösen a városokban sokan rosszul lettek a nagy meleg miatt.

Newyorki jelentés szerint *Chicagóban* a három nap óta tartó nagy melegben

harminc ember halt meg.

Óhióban szintén több halálos áldozata van a hőségnek.

Szombaton délután 3 órakor *Ausztrián* és *Nyugatmagyarországon* hatalmas zivatar vonult végig, amely megromgálta a telefon- és táviróvezetékeket. Emiatt

Budapest délután óta egész Nyugat-európától el van zárva.

Ellenőrizhetetlen hírek szerint a vihar *Bécsben* óriási károkat okozott.

Romániában a meleg miatt sok baleset történt, a hőség napon 56 fokra emelkedett.

Szabad-e magyarul tüzet oltani?

Botrányba fullt a kulai tűzoltók jubileuma — Németek a magyar szó ellen — szerbek a magyar nyelvért

Kuláról jelentik: A kulai tűzoltótestület *Vidovdán* és *Péter-Pál* napján ünnepelte ötven éves jubileumát

A jubileumot ünnepélyes keretek közt akarták megtartani. Meghívták az ünnepélyre a *Vajdaság* és *Szerémség* tűzoltótestületeit, amelyek negyven helyről küldték ki képviselőiket.

A jubileum keretében a tűzoltószövetség is rendezett versenyt és öt díjat, meg két oklevelet tüzött ki a nyerteseknek. A szövetség elnöksége a zsűribe beválasztotta dr. *Teleky István* szövetségi alelnököt, *Popovics Dusan* szombori főtitkárt és a járások tüzfelügyelőit. Egy szerb, két magyar és tizenkét német nemzetiségű amatőr-tűzoltóból állott a zsűri. A versenyt közgyűlés előzte meg. *Raics Szvetisláv* BtB osztályfőnök távollétében dr. *Teleky* elnökölt a gyűlésen. A gyűlés viharos lefolyású volt, különösen a vezényszó tárgyalása körül vált a vita szenvedélyessé. A negyven kiküldött közül egyesek azt követelték, hogy a vezényszó szerb és német legyen. A magyar és szlovák nyelvet pedig teljesen kizárják. Erre a szövetség tagjai óriási zajt csaptak, izgatottan tiltakoztak a magyar és szlovák nyelvek mellőzése ellen. A *dárdai* tűzoltóparancsnok, aki szerb anyanyelvű, kelt ki leghatározottabban az ellen, hogy a szövetségbe is bevigyék a nyelvkérdést és nemzetiségi fokozatokat állítsanak fel. Magyar, szerb és német nyelven íjtette ki, hogy a tűzoltók nem nézik, milyen nemzetiségűnek a háza ég, szerbek, magyarok egyformán rohannak a tűzoltáshoz. A több mint két óra hosszat tartó — már majdnem tetlegességgé fajuló — vita után szavazás nélkül bezárták a vitát és az elnök kihirdette a határozatot, hogy a vezényleti nyelv az államnyelv, az egyes testületek oktatása pedig anyanyelvükön történik.

A gyűlés után négyszáz teritékes banketten ünnepelték a vendégeket és tumbilásokat. *Alekszics* főszolgabíró a királyi családra, a kulai plébános özvegy *Ormay Kálmán*né zászlóanyára üritette poharát.

Délután három órakor kezdődött a várva várt verseny. A testület kétrendszerű fecskendővel tartott versenyt: tiz testület a kocsifecskendővel és angol dugólétrával, négy testület pedig bilenő rendszerű mozdonyfecskendővel és háromrétű gráci támaszosdugólétrával.

A vásártérre, a verseny helyére, a testületek zenekara kísérte a versenyző-

ket. A kocsifecskendőversenyen tiz testület vett részt. Legjobban kitűnt a bogojevói *Gróf János* vezetése alatt.

A verseny legizgalmasabb része a mozdonyfecskendőverseny volt. Apatint *Cservenka*, *Parabucs*, *Ada* csapatai követték. A három első csapat még laikusnak is erősen feltűnő hibákat követett el, az adai csapat azonban *Cyendics* szakaszparancsnok vezetése alatt gyönyörű mutatványt produkált. A közönség tapssal, szünni nem akaró éljenzéssel honorálta a szép teljesítményt. *Delin*, az apatini parancsnok *Székely* adai parancsnoknak meleg elismerését fejezte ki a kiváló eredményért. Ugyanakkor a legrégibb bácskai tűzoltó, *Szizgethy* szombori szövetségi pénztáros kijelentette, hogy *Ada* mutatta be, milyennek kell lenni az igazi tűzoltónak.

A verseny lezajlása után hét órára tüzték ki az eredmény kihirdetését, mégis tíz óráig tanácskozott a zsűri. A kitárt ablakokon át egészen jól ki lehetett venni a bíráló bizottsági tagok izgalmas, hangos, elkeseredett vitaközlését, asztalverését. *Boros* szentai tüzfelügyelő — önmagából kikelve — el is távozott kilenc órakor a tárgyalóteremből. Végre megjelent a *Vojvodina-szálló* nagytermében a zsűri. Dr. *Teleky* — mint mondotta — mély sajnálkozással hirdette ki a határozatot. E szerint az első díjat *Apatin*, a másodikat *Cservenka*, a harmadikat *Bácspalánka*, a negyediket *Bresztovac* nyerte. Amikor az apatini parancsnok a díjul nyert serleget magával vitte, a tűzoltók gúnyos megjegyzése kísérte, de kijutott a sértő, csufoló megjegyzésekből a zsűri tagoknak is.

Irtózatos láрма, tumultus támadt a teremben is, a ház körül az utcán is, úgyhogy a zsűri tagok a tűzoltók haragja elől rövidesen elmenekültek.

A zsűri határozata legjobban elkeserítette az adai csapatot és a bogojevókat. Mindkét csapat biztosan számított a két első díjra és még elismerő oklevelet sem kapott. Az adaiak felháborodva szállásukra siettek. A helyszínen rögtönzött értekezleten elhatározták, hogy ha fel nem váltják a vezetőséget, kilépnek a szövetségből. Több csapat csatlakozott az adaiak határozatához. A verseny egész lefolyását, a nyelvincidenssel együtt, felterjesztik *Raics Szvetisláv* elnökhöz, akit felkérnek, hogy a kulaihoz hasonló botrányoknak vegye elejét s a sérelmeket orvosolja.

— **Beverte a lakó fejét.** A *Bácsmegyei Napló* június 28-ikán megjelent »Beverte a lakó fejét« című híre a sajtótörvényre hivatkozva a következő helyreigazítást küldte be: »Ileg István állás nélküli kereskedősegéd ittasan, a házban lakókat durván sértegette, így a segédemet, majd engem is. Szelid hangon ennek az abbahagyására szólítottam fel, mire ő a zsebébe nyúlt, én önvédelemből a kezét lefogtam. Kezét kirántotta, miután részeg volt, az udvar kövére esett és a fejét beverte. Azután egy hatalmas konyhakést vett elő, a mellyel, ha meg nem üt magát, leszurt volna. Állandó garázda viselkedése miatt a kilakoltatási eljárás ellene megindítottuk. Tisztelettel Göögös Zoltán képvismester.

Emésztési nehézségek gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, szemkáprázás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes »Ferenc József« keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a *Ferenc József* víz használata folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszacserezték. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Az önműködő »Radion« mosószer. A háziasszony ideálja, minden szakmabeli üzletben kapható.

— **Kabaréest a petrovozelői Ipartestületben.** Petrovozelői jelentik: Az iparosifjuság működvelői Péter-Pál napján sikerült estélyt rendeztek az Ipartestület könyvtárában a javára. A szereplők közül különösen Tribl Annuska, Mészáros Mariska és Tribl Gyula arattak nagy sikert. Az előadást Makó Ferenc rendezte.

PURGEN

Világhírű hashajtó!

— **Elárverezték a vrsaci cseh borkereskedő vagyonát.** Vrsacról jelentik: Schönborn Károly vrsaci borkereskedő a ki hitelezőit közel kétszáz ezer dinárral károsította meg — mint jelentették — hitelezői család büntette miatt letartóztatta és átkísérte a helyi bíróság ügyészség fogházába. A család borkereskedő vagyonának még megmaradt részét, mezőgazdasági, felszerelési cikkeket, lakás és pince berendezést most árverezték el Vrsacon élénk érdeklődés mellett.

— **Orvosokat és tisztviselőket keres a délbánati munkásbiztosítópénztár.** Vrsacról jelentik: A délbánati kerületi munkásbiztosítópénztár igazgatósága több megüresedett állásra pályázatot írt ki. Betöltendő két orvosi állás Pancsevón, azonkívül egy új tisztviselőt alkalmaznak Pancsevón és kettőt Vrsacon.

— **Renoválják a vrsaci városházát.** Vrsacról jelentik: A vrsaci városi tanács elhatározta a városháza renoválását. Ebben az évben azonban csak a legszükségesebb munkákat végzik el, melyre ötvenezer dinárt irányoztak elő. A munkálatokat még ebben a hónapban megkezdik.

— **Leégett a szentai határban tizenhat lánca buzavetés.** Szentáról jelentik: Pénteken délután Kadvány Károly gunarasi gazda traktorral kaszált. Kaszálás közben kigyulladt a talpon álló buzája és tizenhat lánca termése fél óra alatt teljesen leégett. A kár megközelíti a százezer dinárt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A »Gyurkovics lányok« Bajmokon.** Bajmokról jelentik: A bajmoki zsidó nőegylet működvelői Vidovdán napján előadták a »Gyurkovics lányok«-at. A darabot Fleischer Ferenc tanító hozzáértéssel rendezte. A szereplők valamennyien jól megállták helyüket és tehetségük legjavát nyújtották. A bajmoki működvelők ezzel az előadással bizonyosságot adták, hogy a vidék is lehet jó és nagy előadásokat rendezni.

— **Bombát találtak egy sztaribecseji volt pénzügyőr lakásán.** Sztaribecsejről jelentik: Pavlovics Milieszár volt sztaribecseji pénzügyőr közös háztartásban élt öz. Bozsics Milica ötvenéves jómódú sztaribecseji asszonnyal. A házastársak között azonban napirenden volt a veszekedés, amiért az asszony otthagya a fiatalembert. Az asszony és fiatalember a napokban az utcán találkozott, veszekedés támadt közöttük és a veszekedés hevében a volt pénzügyőr megütötte az asszonyt. Az asszony erre bosszúból feljelentést tett a rendőrségen, hogy Pavlovics bombát rejtett a lakásán. A sztaribecseji rendőrség házkutatást tartott a volt pénzügyőr lakásán, ahol egy francia gyártmányú bombát és egy katonai pisztolyt talált. A rendőrség a pisztolyt és bombát elkobozta és Pavlovics ellen fegyverrejtés címén eljárást indított.

Új ügyvéd. Dr. Bruder Vilmos ügyvédjelölt, Nova-Kanizsa, csütörtökön a noviszadi ügyvédvizsgáló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát kitűnő sikerrel letette.

Abbazia legkitűnőbb penziója felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt, a dr. Horvát-féle üdülőotthon a Villa Florában. Kérjen ismertetést.

Az új mosási módszer. A ruhát néhány órán át vagy egy éjjelen át áztassuk be, utána 20 percig főzzük ki a mosás hatású új »Radion« mosószerben, jól öblögessük ki, szárítsuk és vasaljuk. A régi tulajdonképeni mosás teljesen elmaradhat.

Strandóó hőzyek és urak tekinték meg Székely divatház fürdőköpeny és kabátokból kiállított kirakatát.

150, 300 és 330 dinár csak egy fürdőköpeny vagy kabát Székelynél.

Gyermekek részére nagy választék fürdőkabátokban Székely áruházában.

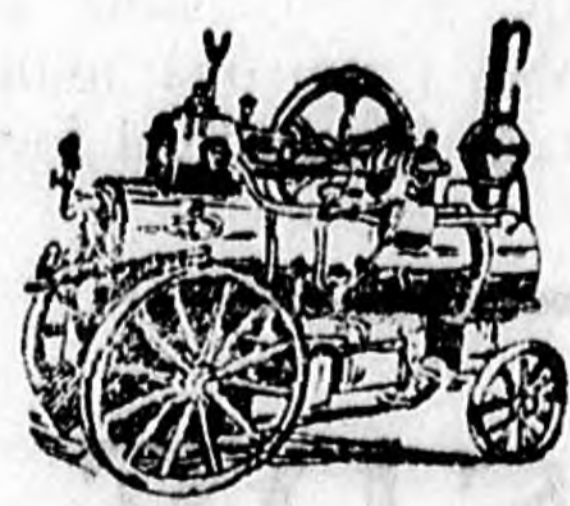
Eladó 31 lánca szentavölgyparti tanysídföldem nagy kaszával Fehér Pál Opletan mellett, Bergel Ferencné Senta.

Orvosi hírek. Dr. Kuhar Dür'en Ágost, beogradi orvosspecialista megkezdte működését »Iscska-Ban'an, Kocsen Mladenovics építész házában (Sofirovics-szálloda mellett). Beszél magyarul és németül is.

— **Dr. Hősz Dezső orvos,** holnap, július hó 4-ikén külföldre utazik. Augusztus 1-től kezdve ismét rendel.

Megérkezett a legújabb típusú Fiat-autó 509. Torpedo commerciale, bármely percben a hátsó rész nagy podgyász elhelyezésére átalakítható! *Fiat-garázs »Automobila« Szubotica.*

LOKOMOBIL

6. számú (15—25 HP) nagyon olcsón I LADÓ!
Ingenieure R.A. Gorjan Zagreb Boškovičeva 2

Halálozás. Péntek d. u. elhunyt 89 éves korában öz. Bruck Gersonné szül. Blum Karolin hosszas betegség után circa 65 évi buzgó munkálkodás folytán köztiszteletben és szeretetben állott. Temetése vasárnap d. e. 9 órakor a bácsmonostori izr. temetőben. Gyászolják gyermekei, unokái, dédunokái és kiterjedt rokonság.

— **Véres veszekedés Turján.** Sztaribecsejről jelentik: Véres veszekedés volt a napokban a turjai Dudvarszki-féle vendéglőben. Elezim Szima és Zeremszki Taca turjai lakosok a vendéglőben összeveszték. A veszekedés hevében Elezim bicskát rántott és husbaszurta Zeremszkit, aki súlyos sérülést szenvedett. Zeremszkit bezállították a noviszadi kórházba. Elezim a tett után elmenekült a községből, később azonban önként jelentkezett a szrbobráni csendőrségen, amely a kihallgatás után szabadon engedte, az eljárást azonban megindították ellene.

A crépe de chine leheletszerű finomsága

Az elkényeztetett asszony joggal várja, hogy apró kívánságait és szeszélyeit kielégítsük, különösen akkor, ha ez kényelmének és egyéni bájának emelésére szolgál. Az ő részéről tehát nem kárhoztatandó hiúság, ha a legjobb minőségű ruhaneműre vágyik. A crépe de chine leheletszerű finomsága minden asszony öröme és ez bőséges ellenértéke a nagyobb árnak. A legfinomabb ruhanemű vásárlásánál nem is szabad az árat tekinteni, mert az ilyen kényes szövédékek igazi értéke azok tartosságától függ. LUX-ban mosott selymek megtarják eredeti simulékonyágukat és szépségüket, mivel a LUX puha habjában, mely minden rostot tisztító hatással jár át, még a legfinomabb szövédék sem szenved kárt.

LUX nem tartalmaz a kézzel!

Mossa tehát selymeit nyugodtan LUX-ban, mert ez az egészen különleges szer a legnagyobb kényelem mellett a legjobb eredményt biztosítja.

LUX

Csak dobozban kapható!

— **A felek inzultálása miatt felfüggesztették a martonosi jegyzőt.** Martonosról jelentik: Becics Vaszilje martonosi jegyző ellen magánosok feljelentést tettek, hogy velük a jegyzői irodában durván bánt. Belja Dusánt és Lisics Milost revolverrel fenyegette meg, azonkívül Lesicset tette is inzultálta. Ezért elrendelték ellene a fegyelmi vizsgálatot, amelynek tartamára felfüggesztették hivatalától és az ügy iratait elküldték a szubotica ügyészséghez. Becics jegyző helyettesítésével Sikoparija Milos martonosi helyettes adóügyi jegyzőt bízták meg.

Ügyvédi irodamegnyitás. Miladinovics Szlobodán ügyvédi irodáját Szubotican Vilsonova ulica (Zsidovszka Banka, főposta mellett) megnyitotta.

Anita Loos: Szókék e'önyben regénye 30 dinár. Kapható a Minerva könyvostályánál Szubotica, Postaköltségre 5 dinár küldendő.

Dr. Keiner Dezső nőorvos, szülész-specialista rendelőjét Noviszadon július 1-én Zeljeznicska ul. 5. alól Vilsonova trg 6. sz. alá (Elite-Adamovics-palota mellé) helyezte át. Telefon: 26—25.

Az összes szakkönyvek kaphatók a Minerva könyvostályánál Szubotica, Portóra 5 dinár küldendő.

Dr. Török Béla ig. főorvos július és augusztus hónapokban kedd, csütörtök és szombat délután, vasárnap pedig egész nap nem rendel.

Megjelent dr. Kecskeméthy: Zsidók Egyetemes Története, 12 kötet ára 350 dinár, Részletfizetésre is kapható a Minerva könyvostályában Szubotica, Portóra 15 dinár küldendő.

Az északi sark meghódítása, Irta: Roald Amundsen könyv megjelent. Ára: 200 dinár. Havi részletfizetésre is kapható a Minerva könyvostályánál, Szubotica.

— **Új beogradi napilap.** Balkanski Dnevnik címen július elsején új napilap indult meg Beogradban. A lap igazgatója Cevarics Koszta ismert szerb publicista és főszerkesztője Szávics Szvetolik, a balkán volt szerkesztője és tulajdonosa.

Regény mesterei sorozatok szórakozást és lelki gyönyörűséget nyújtanak. Egy ötkötetes sorozat ára 360 dinár. Havi részletre is kapható a Minerva könyvostályánál, Szubotica.

— **A visszahelyezett és újból fölmentett szentai rendőrök pörlik a várost.** Szentáról jelentik: Cvetkovics Dragutin közrendőrt és két társát egy évvel ezelőtt elbocsájtották a rendőrségi szolgálatból. Ez év június tizenötödikén visszahelyezték mind a hármukat állásukba. Julius elsején már át is kellett volna venniük a szolgálatot, de amikor jelentkeztek az állás elfoglalására, arról értesítették őket, hogy a kinevezéseket visszavonták és a rendőrruhával ellátott Cvetkovicsról a ruhát is visszavették. A rendőrök kártérítésért pörlik a várost, három hónapra járó fizetést, továbbá az 1923—1926. évig terjedő időre drágasági pótlék-hátralékot követelnek keresetükben.

Fuchs Malvin: A négy Heller leány nagyszerű regénye kapható a Minerva könyvostályában Szubotica, Ára 70 dinár. Portóra 5 dinár küldendő.

KINTORNA

— Ha másképp nem megy, szívecském, lát a szüleidnél fogunk lakni.

— Az nem megy, hiszen ők is nagyapáéknál laknak.

*

A kisfiú reggel panaszkodik az anyuskájának, hogy beteg, rettenetesen rosszul van és nem tud iskolába menni. Az anyuska megijed. Gyorsan telefonálnak a doktor bácsinak.

A doktor bácsi megjelenik. Felteszi a pápaszemét, leül az ágy szélére, előveszi a hőmérőt, a hallgatókagylót, megkopogtatja a gyerek mellét, hátát, de csak a fejét csóválja, mert nem talál semmit. Hőemelkedés nincs. Zörejek nincsenek. A nyelv és a torok rendben.

Végül mégis felteszi a kérdést:

— Hol érzel fájdalmakat fiacskám?...

A gyerek gondolkodás nélkül vágja ki:

— Az iskolában, drága doktor bácsi!...

*

— Azt hallom, törvényjavaslat készül, amely nem engedi meg a gyöngélműjűeknek a házasságot. De hogy állapítják meg valakiről, hogy gyöngélműjű? — Hát ha például házasodni akar.

*

Kohn odahívja magához a fiatal Grünt, aki a lányának udvarol és így szól hozzá.

— Nézze, Grün, egyszer és mindenkorra megtiltom magának, hogy az én lányommal moziba járjon.

— Szóval Kohn ur nem bizik bennem

— feleli sértődötten Grün.

— De hogy is nem bizom.

— Akkor lát a saját lányában nem bizik?

— Abban is megbizom. Külön-külön bizom én mindkettőjünkben, csak akkor nem bizom magukban, ha együtt vannak.

KÖZGAZDASÁG

Elárverezik a noviszadi Zadruzna Banka hajóparkját. Noviszadról jelentik: A noviszadi Zadruzna Banka többmillió dinár adóhátralékkal tartozik a kincstárnak, azonban ingatlanát már elárverezték és ezért a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság a bank tulajdonát képező hajóparkot, amely három személy-, egy tehrihajóból és két uszályból áll, hétfőn délelőtt a bank helyiségében elárverezik. A Noviszad—Vukovár között közlekedő Napred személyszállító hajó is, amelynek becsértéke félmillió dinár, árverésre kerül. A hajópark becsértéke összesen nyolcszáz-ezer dinár.

Teherszállítványok Bácska-Palánkáról és Palánkára. (Fontos a bácskai exportőröknek.) Az Első Dunagőzhajózási Társaság arról értesít bennünket, hogy az összes Bácska-Palánkáról kivitelre kerülő árut szállításra átveszi, ugyancsak átvesz esetenként bácska-palánkai rendeltetési beviteli szállítványokat is, amennyiben azt a fennálló hatósági, különösen a vámhatósági szabályok megengedik. Ez a körülmény különösen a kőolaj-, kender-, gabona- és hüvelyesvetemények termelőinek, valamint e cikkek kivitelével foglalkozóknak fontos. A Dunagőzhajózási Társaság ilyenmű cikket, valamint kőcot, liszt- és gabonaörleményeket úgy kocsirakományokban (zsákolva, illetve csomagol-

va), mint teljes uszályrakományokban (ömlesztve) a menetrendszerű gyorsított teheráruforgalomban vesz át szállításra Bácska-Palánkáról. Erre vonatkozó felvilágosításokkal díjmentesen szolgál a társaságnak Ilokon levő bácska-palánkai ügynöksége (Dunapart, távbeszélőszám 3.), valamint a beogradi képviselő. (Levélcím: postanski fach 400, távbeszélő: 36—35 és 36—27.)

SPORT

A Sabaria revansot akar a Bástyától Szuboticán

A szombathelyiek nem tartják reálisnak az eredményt — A SzAND vezetőségét kéri fel a reváns-meccs megrendezésére

A Sabaria és a Básty szuboticei találkozója még mindig foglalkoztatja a sportköröket, úgy nálunk, mint Magyarországon, ahol különösen nagy meglepetést keltett a szombathelyiek váratlan veresége. Noha a Básty teljesen megérdemelten jutott a győzelemhez, Szombathelyen általános az a feltevés, hogy az eredmény nem reális és csupán annak tulajdonítható, hogy a Sabaria előzően nyolc erős mérkőzést játszott le. A szombathelyiek véleménye nyilvánosságra került a Sporthírlapban is, amely részletes beszámolót közöl a Sabaria házaérkezéséről és fogadtatásáról. A Sporthírlap, Szombathelyről szerzett értesítés alapján közli azt az érdekes hírt is, hogy a Sabaria revansot szeretne játszani a Bástyával Szuboticán.

Szubotica—Beograd

Pompás sportot ígérnek a vasárnapi tenniszversenyek

A palicsi tenniszklub vasárnap városközi versenyt rendez Beograd és Szubotica tenniszesei között. Beograd játékosai közül eddig még csak Nekics szerepelt szuboticei pályán, de Selektinszki és Popovics neve sok nagy, nemzetközi versenyről ismeretes. Különösen Popovics nagyképességű játékos, aki legutóbb Zagrebban, a szomorú emlékü Davis-cup versenyen egyedül tudott az indusoktól sette nyerni.

A férfi egyes favoritja kétségtelenül Popovics, akivel szemben a mi játékosaink közül egyedül Kacianics veheti fel sikert a versenyt. A férfi párosban a Kacianics—Kiss pár a favorit, bár kétségtelenül nagyon nehéz munka lesz a kitűnő beogradiaktól elhódítani a győzelmet.

A vegyes párosban csak szuboticei hölgyek szerepelnek mert Beograd nem rendelkezik elegendő rutinos hölgyversenyzőkkel. A szuboticei gárda legjobbjai dr. Gáborné, Schreger Lily és Kiss Panni.

A vasárnapi döntőmérkőzések, amelyek kivételesen jó sportot ígérnek, délután félőtkor kezdődnek a palicsi pályán.

Pofozkodással végződött a romániai U. D. R. vrsaci vendégjátéka

U. D. R. (Resica) - Dusan Szilni 2:2 (1:1) Nemzetközi. Bíró: Ninkovics

A romániai UDR vrsaci második mérkőzése példátlan botrányal végződött, a Dusan Szilni egyik játékosára megfélekedve magáról, a pályán tetleg inzultálta a vendégesapat egyik játékosát. A bíró a játékost sportszerűtlen viselkedéséért kiállította és a szövetséghez felterjesztett jelentésében Mitrovics II. legsúlyosabb megbüntetését kérte. A revansmérkőzés erős Dusan Szilni támadással kezdődött és 15 percig valóságos kapuhoz láncolják a vendégesapatot. A vrsaciak akciót azonban nem kísérelnek és minden lövésük vagy a kapufáról pattan vissza, vagy pedig a kapu mellett süvít el. Lassan azonban az UDR is lábra kap és több veszélyes támadást intéz a vrsaci kapu ellen. Sikert a román csapatnak Pazler révén a vezetőgólt megszereznie, a Dusan Szilni azonban Tokin gójjával egyenlít. A második félidőben a mérkőzés teljesen elfajul és mindkét csapat egyformán életveszélyes játékokat produkál. Az UDR Kilianovics révén újabb gólt ér el,

tyával Szuboticán. — A Sabaria legénysége — írja a Sporthírlap — okvetlenül revansot akar venni a Bástyán és megkérte a vezetőséget, lépjen érintkezésbe a SzAND vezetőségével, amely tegye lehetővé, hogy a Básty—Sabaria revánsmeccset Szuboticán még ezen a nyáron lejátszhassák. A Sabaria vezetősége szívesen fogadta a kérést, annál is inkább, mert a SzAND vezetőségében olyan szimpatikus sportembereket ismert meg, akikkel a sportbeli érintkezést ki akarja mélyíteni.

Ezek után remény van arra, hogy a szuboticei közönség rövidesen ismét szemtanuja lehet Magyarország két vicéki elsőosztályu proficsapata küzdelmének.

Szerbul azonban egyenlőt és beállítja a végeredményt. Ezután Mitrovics II., a Dusan Szilni balbeckje egy állítólagos fault miatt arcul ütötte Pröbert az UDR csapatát. A gyengekező bíró, aki nem volt képes a játék elfajulását megakadályozni, erre Mitrovicsot kiállította. A mérkőzés hátralevő része bővelkedett a durvaságokban, amelyből mindkét csapat egyformán kivette a részét.

Hakoah—Topolai SC. Vasárnap kezdődik a II. osztályú osztályozó mérkőzés második fordulója. Az első meccset a szuboticei Hakoah a Topolai SC-val játsza vasárnap Szuboticán. A vesztes csapat elveszti esélyét az első osztályra és így öldöklő küzdelem várható. A pályaválasztó Hakoah a favorit, bár a zsidó ifjúsági csapat jelenleg gyenge formát mutat és így a TSC győzelme sem volna különösebb meglepetés.

Torzsaí AND—Szuboticei Villanytelep 6:2 (2:1). A harmadosztályú döntő mérkőzést megérdemelten nyerte a torzsaí csapat, amely így belekerült a második osztályba. A győztes csapatban a csatársor, a Villanytelepnél a kapus volt jó.

Noviszadi sport. Noviszadról jelentik: Noviszadon vasárnap a Vojvodina a Radnicskival, továbbá a petrovaradini Gradjanszki a noviszadi Makkbival fog mérkőzni.

TÓZSDE

Zürich, jul. 2. Zárlat: Beograd 9.13, Páris 20.345, London 25.235, Newyork 519 kilenctizenhatod, Brüsszel 72.175, Milanó 28.85, Amszterdam 208.15, Berlin 123.12, Bécs 73.10, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58, Budapest 90.50, Bukarest 3.145.

Noviszadi terménytőzsde, jul. 2. Buza 2 vagon felsőbácskai 76 kilós, 2%-os 285 dinár. Kukorica 13 vagon bácskai 167.50—170 dinár, 10 vagon macedóniai 162.50 dinár. Liszt 1 vagon 7-es bácskai 287 dinár. Korpa 1 vagon szerémi jutazsákokban 160 dinár. Irányzat: lanya. Fergalom: 29 vagon.

Szombori terménytőzsde, jul. 2. Buza bácskai vasut 76 kilós 272.50—275 dinár, szerémségi 75 kilós 267.50—270 dinár, bácskai júliusi vasut 260—262.50 dinár. Rozs bácskai vasut 160—165 dinár. Takarmányárpa 60—61 kilós 170—175 dinár, tiszai uszály 160—165 dinár. Irányzat: változatlan, buzában lanya.

Szentai gabonaárak, jul. 2. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Óbuza 265 dinár. Ujbuza azonnali kaszszával 240—245 dinár. Augusztusi fizetéssel 250 dinár. Tengeri morzsolt 157.50 160 dinár. Augusztusra 165 dinár. Takarmányárpa uj 150—155 dinár. Sörárpa 170—175 dinár. Ujzab 135—140 dinár. Rozs 180—185 dinár. Bab 135—140 dinár. Öremlények: ujlisztek árai júliusi—augusztusi szállítással: 0-ás liszt GG. 460 dinár, 0-ás G. 460 dinár, 2-es főzöliszt 435 dinár, 5-ös kenyérliszt 400 dinár, 7-es 260 dinár, 8-as 170 dinár. Korpa 150 dinár. Irányzat: változatlanul lanya. Kinálat: a hirtelen áresés miatt szünetel. Kereslet: csekély.

Budapesti gabonatőzsde, jul. 2. A gabonatőzsdén a gabonatermés kiünő minőségéről érkező jelentések hatása alatt az irányzat lanya és különösen lanyhák a tavalyi termékek. A készáru piacon a buza 30—50, a rozs 20, a tengeri és a zab 30—30 fillérrel olcsóbbodott és esett az uj buza ára is, az uj rozs irányzata tartott. A határidőpiacon az irányzat szintén lanya, de az árcsökkenés itt mérsékeltabb és sehol sem haladta meg a 24 fillért. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.76—31.90, zárlat 31.78—31.80, októberre 29.30—29.44, zárlat 29.30—29.32, rozs márciusra 26.90—27.04, zárlat 26.90—26.92, augusztusra 24—26, októberre 24.50—24.64. A készáru piacon: Buza 27.50—29.80, rozs 26.55—26.80, árpa 22.50—23.50, tengeri 21—21.20, zab 23.50—24.30, korpa 20—20.20, uj buza 29—29.375, uj rozs 25.50—25.60.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 382 (0), Apatin 466 (— 2), Bogojevó 456 (0), Palánka 368 (0), Noviszad 365 (— 1), Zemun 249 (— 2), Pancsevó 234 (0), Szmederevó 322 (— 3), Orsova 374 (+ 2). Dráva: Osziék 250 (— 4). Száva: Mitrovica 146 (+ 2), Beograd 188 (— 4). Tisza: Szentá 202 (— 8), Titel 322 (— 4).

RADIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, július 3

Bécs (517.2): 10.30: Orgonakonzert. 11: A bécsi szimfónikus zenekar hangversenye. 15.30: »A fehér hölgy« romantikus opera. 20: »Csárdáskirálynő« operette.

Zagreb (310): 11: Szimfónikus koncert. 17: Tea-zene. 20.30: Esti koncert. 21.45: Hírek.

Prága (348.9): 20: Szimfónikus koncert.

Fejhallgatókat garancia mellett legolcsóbban javítunk 71.0 Konrath d. d. Subotica

London (361.4) 15.30: Hangverseny. 16.30: Konzert. 21.15: Zene.

Lipese (365.8): 11: Tézene. 20.15: »Abu Hassan« komikus opera. 20.30: Táncczene.

Róma (449): 10.30: Zene. 17.30 és 21.10: Konzert.

Budapest (555.6): 9: Szépségápolás és hírek. 10: Istentisztelet a református templomból. 12: Időjelzés és kamarazene. 16.45: Cigányzene. 20: Sporthírek. 21: Szimfónikus koncert. 22.40: Időjelzés, utána táncczene.

Nyilatkozat

Alulírott kijelentem, hogy feleségem, Pillischer Ferencné született Deutsch Juliánával válófélben vagyok. Ezért adósságaiért szavatosságot nem vállalok. Szentá, 1927. július 1-én.

Pillischer Ferenc

Azelőtt: vesződés és gondok — Ma: vidám napok!

BOLCS KATO

Bölcs Kató élvezi az életét! Nem kinlódik rumplival, dörzsöléssel, — Radionra bizza a mosást, az helyette elvégzi a munkát!

Radion egymaga mos!

»Radion hideg vízben feloldani!
Az előzőleg beázott szennyest az oldatba tenni, — 20 percig ki főzni, — öblögetni!«

A fehérnemű tiszta, vakítóan fehér lesz!
Dörzsölés és rumplizás: haszontalan munka és vesződés! Tönkre teszi ugy a fehérneműt, mint a kezeket! Vagy tán: megszépít?

Radion az ideális mosószer kiméli a ruhát!

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE 7)

Írta: NUSIGS BRANISZLAV Fordította: CSUKA ZOLTÁN

Majd, hogy a bírót még jobban meggyőzze, felemlítette a szerb császárság koszovói bukását, ami a főurak viszálykodásának a következménye volt.

Ez az utóbbi hasonlat a bírót annyira megindította, hogy már látta is a kerületi kapitányt, Bajazit szultán szerepében, míg négyük, ő maga, a pópa, a fűszeres és a pap holtan feküdtek, mint a Jugovicsok a Rigómezőn. És a bíró szemét, bár a kassza átnézésénél is mindig kemény szíve volt, elfutották a könnyek, kezet nyújtott a pópának és összecsokolóztak.

Mihelyt ezen az ünnepélyes aktuson túl voltak együttesen kerekedtek fel és a fűszereshoz mentek, akinél már nem ment ilyen nehezen a dolog. A pópa néhány keresztényi szóval meghódította a fűszerest, aztán mind a hárman kezet adtak egymásnak. De hát még hátra volt az irnok, akitől félték, hogy nehéz lesz megdönteni, de aki nélkül mozdulni sem tudtak. Különösen az okozott nagy gondot nekik, hogy a bíró kijelentése szerint az utóbbi időben az irnok nagyon készült a városba bemenni. Ezért hát mindhárom felkerekedtek és az irnokhoz indultak. Ott lovagolt a szobájában, a széken pipázott és fütyörészett. Mikor a három urat együtt látta, igen meglepődött és mindjárt ezekkel a szavakkal fordult a bíróhoz:

— Hallod-e bíró, holnap bemegyek a városba!
— Jól van, eredj — kezdte a bíró jószágon és csendesén. — Odaadom a lovamat is, csak menj.

— Nem kell a lovad, sántikál az egyik lábára — De kérlek, irnok ur — folytatta a bíró — még ha mindkét lábára is sántitana, sértés lenne téged, ha visszautasítanád az ajánlatomat és nem az én lovamon mennél be a városba.

— De miért sértés az rád nézve, ha a lovad sántít?

— Sértés bizony. Sántít az, vagy nem a lórol van itt szó, hanem rólam. Inkább mind a négy lábát eltöröm, de nem engedem, hogy sérted.

Itt aztán a pópa is a beszédbe elegyedett:
— Ugy gondolom, irnok barátom, ha a bíró lova sántít is, nem sántít a bíró.

— Hát csak nem fogok a bíró lovagolni?
— Nem, de ne is sértsd meg egy ló miatt.
— Hát jól van jól, nem sérted, hát itt a kezem, elfogadom a lovat — engedett az irnok.

A bíró úgy vélte, hogy eljött a pillanat, amikor ki kell használni az irnok engedékenységét és ezért így kezdte szelíden és édeskészen:

— És megmondanád nekünk, irnok, mit akarsz a városban? Vásárolni akarsz valamit, vagy csak szórakozni, avagy a kapitányhoz akarsz menni? — És ezt az utolsó mondatrészt hangsúlyozva mondta a bíró, jelentős pillantást vetve a papra és a fűszeresre.

Az irnok hallgatott és nem felelt semmit.
— Hát aztán miért ne mondanád meg — folytatta a bíró — nekem, mint testvérem, vagyis egyszerűen mint bírónak, mit akarsz a kapitánynál?

— Majd elvállal az a maga idejében! — felelte az irnok kedvelt szójárával.

— De hát tudom én azt, hogy elvállal — de miért hallanám meg én ezt másoktól, miért nem mondhatod meg azt nekem, mint az édestestvérednek.

A pópa szónoki tehetségével ismét a bíró mellé ugrott segítségül. Azt mondta:

— Irnok testvérem, rossz idők járnak. Az őszinteség eltűnt az emberek közül és a rossz uralkodik. Pedig őszinteségen nyugszik a család, a község és az állam.

— Tudom én, pópa, mit akarsz... — szakította félbe az irnok.

— No, ha tudod, annál jobb — kapaszkodott bele a bíró. — Akkor mondd meg magad, szép az, hogy így össze legyünk veszve, elidegenedetten egymástól. Amikor annyi gond van, amit együtt kell elviselnünk. Látod, mi is kibékültünk egymással és tudod, mennyire viselünk és szeretünk téged. Hát akkor miért válnál külön tőlünk?

Az irnokot valóban meghatották a pap szavai. Egyenként végignézte a három embert, amint leverten és gondokkal terheltan ott álltak előtte és megsajnálta őket, akár az övéi lennének. Gondolkodik kissé, aztán csöndesen így szól a bíróhoz:

— Tudod mit, ötven dinár kellene nekem, tudnál-e adni abból a pótdoból?

— Hát tudok, irnok testvér, miért ne tudnék? Nem az enyém a pótdó, hogy azt mondhasam: nem tudok. Aztán, akarsz-e a városba bemenni?

— Nem akarok!

— Ilyenkor akarok! — kiáltott fel a bíró, megölelte az irnokot, kinyitotta a kasszát, kivett a pótdóból ötven dinárt és átadta az irnoknak.

Aztán valamennyien összeölekeztek és az irnok indítványára elindultak a korcsmába.

Mint hogy a korcsmában senki sem volt, hangosabban is beszélhettek. Mikor aztán az első kupicát az asztalhoz ütötték, felemlítette a pap a nagy gondot, amely kínozta őket:

— Így és így áll az ügy — azt mondja — Krnya Radoje Anika komája lett és így vasárnap a templomba hozza a gyereket, hogy megkeresztelje. — És ezután elmondta mindazt, ami csak ezen a keresztelésen történhetik és azt is, hogy micsoda botrány állhat elő.

A pap ezt mindannyiuknak mondta, valójában azonban csak az irnokra nézett, olyan tekintettel, mintha azt mondaná: »Irnok barátom, mit szólsz te ehhez?«

— Én nem tudom, mit lehetne tenni — kezdett először a bíró gondolkodni. — Ha legalább valami törvény lenne arra, hogy Radojének meg lehessen tiltani a keresztapaságot.

— Nem lehet ilyen törvény, nem is volt, mivel Radoje nem másítható — magyarázta a pópa.

— Hogyan gondold te, irnok testvér? — fordultak erre az irnokhoz.

Az irnok gondolkodott, gondolkodott és valamennyien türelmetlenül meredtek rá a nézésükkel. Végre is vállat vont és így szólt:

— Nem marad más hátra, mint az, hogy államcsinyt hajtsunk végre.

— Hogyan, testvér? — kérdezte gondokkal telt a pópa, aki a társaságban egyedül tudta, hogy mit is jelent az államcsiny.

— Hát így — kezdte magyarázni az irnok és új kupicával rendelt. — Ugy-e Radoje vasárnap akar keresztelni?

— Igen — mondotta a bíró.

— Ma pedig szerda van?

— Igen! — felelte a pópa.

— És lehetne-e holnap mindjárt a reggeli istentiszteletkor megkeresztelni a gyereket?

— Lehet, hogyne lehetne — felelte a pap.

— Na, akkor figyeljete! — kezdte az irnok és valamennyien közelebb húzódtak hozzá. — Te pópa holnap reggel legyél a templomban, te pedig bíró küldd el Szreját Anikához, hogy mondja ezt neki: »Elküldött a bíró, hogy azonnal hozd el a gyereket a templomba keresztelésre, mert a keresztény törvények szerint nem szabad továbbra is kereszteletlenül hagyni.« Ha Anika erre azt mondja, hogy majd megkereszteli Radoje vasárnap, akkor azt kell mondani, hogy a pap akkor nem lesz itthon, Radojét pedig elhívták máshova, most pedig ott van a templomban és várja a gyereket.

— És aztán? — kérdezte a pap, aki előtt kezdett világossá válni az államcsiny, amelyet az irnok kísérelt.

— És aztán Szreja a község nevében keresztelje meg a gyereket!

— Hítemre, nagyszerű — világosodott fel a pópa előtt és eltűnt homlokáról a gond fekete felhője. — Na testvér, páspák lehetnél ekkora ésszel!

— Ilyent még a legfőbb állami számvevőszék se tudna kigondolni! — tette hozzá lelkesülten a bíró, aki előtt a legfőbb állami számvevőszék mindig úgy tűnt fel, mint az ország legborzalmasabb intézménye.

A boltos nem tudott mit mondani és ezért helyeslése jeléül egyszerre félliter pálinkát rendelt.

— És hogy lenne — tette hozzá a bíró — ha a község nevet is rendelne el a gyerekeknek?

— Ez nem rossz gondolat, bíró! — csatlakozott a pap — mert lehet, hogy Szreja irántad való tiszteletből a te nevedet adná a gyerekeknek.

— Még csak az kellene! — kiáltotta remélően a bíró és csak most kezdte belátni, milyen okos dolog is volt, hogy ezt a kérdést felvetette.

— Ugy gondolom — jutott most először valami a boltos eszébe — legjobban megérdemelték a kalendáriumot és onnan kiválasztjuk valamelyik szentnek a nevét.

A pap előtt helyénvalónak tetszett ez az ötlet, nyomban kihuzta hát reverendája nagy zsebéből a zsiros kalendáriumot és lapozni kezdte, az újjával keresgéelve benne. A negyedik lapnál megállott, elolvastatta a neveket és így szólt:

— Trofim!

— Nagyon helyes, nevezzük el Trofimnak! — fogadta el a boltos.

— Ugyan, micsoda Trofim! — mondotta az irnok. — Még csak az kellene, hogy ezt a nevet adjuk nevetne rajta az egész falu. Hanem válasszatok ki neki valami tisztességes nevet!

(Folyt. köv.)

KÖNYVEK

Mi tetszik és miért?

Kísérlet a lélektani esztétika megteremtésére

(Tanulmány, írta Farkas Geiza — Megjelent Pleits Fer. Pál kiadásában, Velika Kikindán)

A vajdasági könyvkiadás mintha vágyból valóssággá változnék. Két hónapon belül három új magyar könyv jelent meg. **Tamás István:** Öt világrész a Szajna partján című riport sorozata. **Bedecker:** Kettő című kötete, amely a világhistoriából és az irodalomból tartalmaz párbeszédbe foglalt jellemrajzokat és most **Farkas Geiza** könyve: *Mi tetszik és miért?*, amely igénytelen külső alatt sokkal többet jelent, mint Kant esztétikai mondásának kibővítését, hogy szép az, ami érdek nélkül tetszik. A könyv egy lélektani esztétika nagy tudással, irodalmi és esztétikai ismeretekkel megírt alapelveit adja. Maga a szerző a könyv célját abban foglalja össze, olyan egyetlen közös alapot találni, amelyen a tetszés és visszataszítás minden válfaját és fokozatát meg lehet magyarázni. Ezt az alapot szerző a világ folyásának létezésünkkel való összeütközésében vélte megtalálni. Schopenhauer eszméjénél egyezően megállapítja, hogy a világban csakis annak létezését vehetjük tudomásul, csakis annak tevékenységét érezhetjük meg, ami valamely módon különbözik tőlünk, eltér az eddigi létirányunktól, új beállítást munkájával terhel, vagyis *szünetet* okoz. A tapasztalt szünetek egy része egész életünkben minden visszatérésnél szünetes marad, más részük azonban önmaguk ellenkezőjévé, vagyis *élvezetté* válik, amennyiben súlyosabb szünetek megszüntének érzelmi és képzetfolyamatait indítja meg bennünk. Ami élvezetet ígér, azt *jónak*, ami szünetessel fenyeget, azt *rossznak* érezzük, vagy rejtjük, még ha a képzetével összekötött élvezetet és szünetet testileg nem tapasztaljuk is. A jó és rossz képzelet mindenkor egyéni. Viszont a szép az, ami jóra, rut az, ami rosszra emlékeztet, tehát a szép másodrendű jó. Érdek nélküli tetszés nincs, mert ahol egyéb érdekek hallgatnak is, aszaját megszerzett és megszerzett gondolkodás- és létezésünkben való megmaradás érdeke dönti el nézetünket. A jó és szép fogalmait a helyes fogalmában egyesíthetők; ám helyes nek is csak egyéni helyes van. *Művészi szép* végül az, ami kellő módon tud létező vagy csak óhajtott életbeli szépre emlékeztetni, tehát immár harmadrendű jó. Szerző felfogása szerint az élvezet és szünet minden lény életében meghatározott és pontosan kiegyensúlyozott mértékű, senki és semmi nem élveztet és nem szüneteltet többet, de kevesebbet sem; annál, ami természetében adva van. Mindössze azt érheti el az ember életmunkájával és művészi teljesítményeivel, hogy saját és mások élvezet- és szünet- képességét bizonyos alkalmakhoz kösse. Ezek után a faj számára még sokkal jelentősebbek, mint az egyéni, mert az élvezet képesség megfelelő irányválasztásától függ az egyének és fajnak mozgási, harci erélye, fennállási lehetősége. A művészet, költészet az emberi fajnak legelő haladó szövevénye az élet utjának keresésében. Terjeszti a »Literaria« könyv- és hírlapterjesztő vállalat Szubotica. Egyes példányok megrendelhetők a Bácsme gyei Napló könyvosztályánál Szubotica. Ára 40 dinár.

Andai Ernő:

Soha ilyen tavaszt . . . !

Subotica története, a közel múltban történt szerelmi történetre ismer ebben a regényben az olvasó, noha a történet színhelye Budára, a Tabára van helyezve. Ezzel a regényével Andai Ernő megnyerte a Pantheon 1926 évi regény pályázatát és a névtelenek közül egycsapásra a beérkezettek sorába emelkedett. A címlapon magasbanyuló, karsu férfialak kísért szemmel az álmodó, fekete szárnyú pillangó utját. Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy leány, tavasz volt akkor is, szerelem lett, lángoló nagy szerelem, ami úgy látszott elcsöpör minden férfiambiótiót, pályát, sikert és munkát. És mindez még nem elég, nem is méltó ár érte, mert hiszen van-e valami, ami többet érne, mint az igaz szerelem? Jánosy Miklós fiatal diák amikor megismerkedik a csodálatos nővel. A leány akkor már menyasszony, másnak a menyasszonya, de még habozik. Téve-

lyeg, nem leli a maga lelkének igaz útját, érzelmeinek érdemes kiválasztottját. Nincsen tisztában tehetségével sem. Néha fellángol és lángalobbantja a fiút is. Azután megint fut előle és a férfi kinlódva, kétségbeesetten hajszoja a mese-pillangót.

Azután egyszerre véget ér az álom. A leány eltűnik, a férfi egyideig várja még, szomszágában más nőre bukkan, megízleli a kínálkozó kelyhet, de tudja, érzi, hogy az egyetlen, az igazi, soha vissza nem térő tavasz elmúlt... Viszszavonul íróasztala mellé, újból kezdi a félredobott munkát és lassanként felépíti rombadölt életét. És ma... tavasz van újra. Egy állomással hamarabb leszáll az autóbusról, hogy egy ismeretlen nő és férfi egymás mellé kerülhessen. És leszálltában a leány ölébe ejti a féltve őrzött virágait.

Csak azért, mert tavasz van, s azok fiatalok és szeretik egymást. És soha ilyen tavasz nem volt még!...

A könyv a Pantheon Irodalmi Intézet kiadásában jelent meg, mint a »Magyar Irások« legújabb kötete. Ára füzve 40 dinár, egész vászonkötésben 72 dinár.

Rudyard Kipling:

A fény kialudt . . .

Az angol regényírás nagymesterének egyik legkiemelkedőbb munkája ez a regény, amely az emberi lélek finomságainak költői erejű megrögzítésében egyedülálló a mai angol irodalomban.

A regény központjában egy férfi áll, bátor tehetséges, igaz ember, aki a sors sűrű csapásai alatt csak még rugalmasabb, még ellenállóbb lesz. Már ismert festő, amikor utoléri a végzet, a szerelem. Ennek az érzésnek a sulya pörölyként csap le a férfire. Nem tulajzékeny idegek beteges érzelmeskedése ez, hanem magával ragadó vihar, éppen olyan lekerülhetetlen végzet, mint a lassan közeledő vaksága. A bájos és büszke, de tehetségtelen nő végtelen macakosságában a leitő felé sodorja a férfit, akit szeret. A siker fanatikus hajszozásában

kiuzsorazza önmagát és a másikat is. És amikor mindennek vége, bucsuszó nélkül cserbenhagyja az előhalottat. A fény kialszik és fény nélkül, szerelem nélkül, dicsőség nélkül nem érdemes tovább élni.

A regény a Pantheon kiadásában megjelenő »A regény Mesteri« sorozat legújabb kötete. Fordította: G. Beke Margit. Ára füzve 40 dinár, egész vászonkötésben 60 dinár. Kapható a Minerva könyvosztályában.

Lengyel Miklós: Tamás érdeklődik

Minden gyermek egy örökkön kételkedő, kérdezősködő apró Tamás. Mindent megfog, megvizsgál és mindennek az okát is keresi. A mai szülő bizony nem egyszer tanácstalanul áll egy-egy fogasabb kérdéssel szemben. »Papa, mi az a rádió? Ki volt az az Amundsen? Mi történt Mohácsnál? Milyen hódító nővények vannak? Mesélj valamit a repülésről« és még más e fajta kérdésekkel ostromolja szüleit.

Mindezekre a kérdésekre választ talál szülő és gyermek egyaránt. Lengyel Miklós élvezetesen megírt könyvében, melyből esztendőről esztendőre egy-egy új kötet jelenik meg az aktuális eseményekről és az örökké időszerű természettudományi kérdésekről. A könyvet Mühlbeck Károly sok érdekes képe díszíti. Ára kötetenként: füzve 28 dinár, kötve 40 dinár.

Walther Rathenau és gazdasági művei. Révész Imre noviszadi származású mérnök rendkívül tartalmas és a legújabb idők gazdasági fejlődésének irányát megrajzoló könyvet írt német nyelven Walther Rathenauról, a német gazdasági élet tragikus végét ért vezéralakjáról. A szerző nem életrajzot ad, hanem a tudomány megvilágításában mutatja be azokat a korszalkalkotó eredményeket, amelyeket Rathenau zseniális munkásságával elért. Az eszmékben bővelkedő és élvezetes stílusú könyv Karl Reissner kiadásában Drezdában jelent meg. Kapható a Minerva-nyomdában.

BERLINI ANZIX

Négy foglalkozás

Berlin, július hó

A szomszéd házból fényes réztábla van a kapu alatt. Ez áll rajta: »Friedrich Benda, Kammerjäger, I. Etage.« Hazamenet sokszor eltűnöktem azon, hogy mit jelent az, hogy Kammerjäger? Fővadász, udvari vadász — ezek vannak, de kamaravadász? A jelenleg munkanélküli duced fejedelmek tucatszámra neveztek ki annakidején a Kammerjägereket, ha egy jobb családból való tenorista véletlenül fellépett udvari színházban, a jó isten se mentette meg attól, hogy a Durchlaucht meg ne tegye kamaranékesnek. A Kammerjäger szó a Kammermusikból lett, de mi köze a Kammerjägernek a kamarazenéhez? És általában a kamarához?

Az idők folyamán belenyugodtam abba, hogy a titokzatos Kammerjäger holmi udvari méltóság és napirendre tértem a rejtély fölött. A múlt héten azonban egyik lap hirdetései közt látom, hogy valami Spindler nevű uriember szintén mint Kammerjäger ajánlja magát a közönség figyelmébe. Furt a kíváncsiság, elmentem hozzá a Markgrafen-strasséba.

Nagyon kedves. Kiderült, hogy Spindler azzal foglalkozik, amivel a híres Dietrichstein Budapesten. Nem regényt vagy novellát írt, hanem poloskát. Írtó szorgalmas ember. Poloskairtó. Ezt hívják berliniül Kammerjägernek. Nem viccből, nem valami becéző tréfálkozással. Ez a hivatalos neve.

*

Minden előkelő berlini hotelben így van:

A pincér odamegy az étteremben magánosan ülő hölgyekhez és megérdeklődő, óhajtanak-e táncolni? Ha igen, két perc múlva felkéri a hölgyet egy ropant előkelő megjelenésű fiatalember és egész este táncoltatja. A fiatalember a szálló szerződött tancosa. Eintänzer.

Havi fix fizetést kap. A hölgy számlájára viszont felírják a szórakoztatásért tíz márkát.

Az Eintänzerek rendszerint igen disztíngvált urak. Diákok, volt katonatisztek, állástalan hivatalnokok. Gondosan megválogatják őket. A hölgyektől nem fogadhatnak el pénzt. Tulnyomó többségük nem is selyemfű, csak átmeneti foglalkozásnak vállalja ezt a jólizetett mesterséget. A dolog természetéből következik természetesen, hogy a gyengébb ellentállóképességű Eintänzerek hamar felvehetik az Alfonz keresztnevet, mert az öreg Putifárnék csábításaival szemben nem tudnak Józsefek maradni. Igaz, hogy ha ilyen gyanuba esnek, már mehetnek is, könyörtelenül elbocsájtják őket. A szálló jóhírére vigyázni kell.

Ha vigyáz rá... az más.

*

Két jugoszláv diák, joghallgatók, akik a zsidó negyedben laktak, félév előtt nyitottak egy jogi tanácsadói irodát. A megélhetési viszonyok a berlini ügyvédek közt egyáltalán nem túlzottan kedvezőek, de ez a két sliffentyű a zugirodájukkal molettse keresi magát.

Klienseik, agyafurt kis grejzerek, a legbonyolultabb pörös ügyekkel, fogas kérdésekkel fordulnak hozzájuk, amiktől egy átlag-ügyvédnek égnek áll minden hajszála. Mit csinál a két zugprókátor? A praxisukban előforduló aktuális eseteket rendszeresen beterjesztik a legjobb büntető- és magánjogi tanárok elé és kikérik azok véleményét. Az ügyfelek tudják, hogy a pénzükért — igen olcsón — német jurisztika büszkeségétől kapnak jogi tanácsot, persze közvetve, s az iroda virágozik.

A legdrágább a dologban az, hogy a két élelmes jugoszláv diák, ráadásul, hogy fényesen megélenek, még kitűnő tanulók hírébe is kerültek: a tanárok mel-

tányolják az érdeklődésüket és kitértessel fognak vizsgálni.

*

Rettenetes mennyi koldus van Berlinben. Nem az uccán; ha ott próbálkozik, mindjárt befogja a rendőr. Hanem házhoz járnak. Minden délelőtt tizenöt, huszszor csemetés az előszoba ajtón: kéregetnek. Legjobb esetben világkörűl utazók. Esetleg kézzel festett levelezőlapokat árulnak. Toprongyos csavargó, lecsuszott középosztály, munkaképtelen öregek.

A szociális érzék hallatlanul ki van itt fejlődve.

A koldusok vasárnap nem dolgoznak. Szombaton kétszer akkora a forgalom, mint egyéb napokon, de a vasárnapi munkaszünetet pontosan betartják. A koldus is ember, neki is dukál egy kis pihenő. Nem strapálhatja agyon magát azért a pár rongyos pfennigért.

*

Van koldus gyár is. A Nordenben tartja fenn egy korcsmáros. Itt lehet bérelni kintornát, betanított majmokat, művésztanárokat és egyéb koldusrekvizitumokat.

A majom használati díja egy napra öt marja. Drága. A korcsmáros azt mondja azért számít ennyit mert sokba kerül az állat kosztja, temérdek sárgarépat és tojást eszik.

Ugy látják, azt ambicionálja a majom, hogy szebb legyen a hangja.

Száz márka óvadékot kell letenni érte. A verkli kauciója százötven márka. Tőke nélkül még koldus se lehet az ember.

*

Legfeljebb elmehet »udvari énekesnek«. Ezek a legrémesebbek. Tegnap kivettem egy kertit szobát, abban a hátszobában, hogy csöndesebb lesz, mint az uccal, végre nyugodtan dolgozhatok.

Ez az, amiről még csak álmodni se lehet.

Minden félórán jön egy néptenorista. Rendesen vak, de legalább is tekeke pápaszemet visel. Vagy hangja nincs, vagy hallása, legtöbbször egyik se. Ez azonban nem zavarja benne, hogy husz-huszonöt percig ne környékilon egyfolytában.

Hába dobálnak neki papírosba csavart nikkelpénzeket. Amikor koppan a csomag, abbahagyja a dalt, felveszi a pénzt és hálakodva megköszöni. Aztán folytatja a dalt, pontosan ott, ahol félbeszakította.

Könyörtelenek.

Nem mennek el, amíg mindenki nem adott. Az inkvizitor-szisztéma. Gyötrik az áldozatot, a legkérgesebb szívű nacsésága is inkább odalököt pfenniget a szakácsnének, hogy dobja le, csak menjen már az az ember az isten hírével.

De nem megy. Dolgozik tovább, fürrészel, kopott, színtelen fahangján, éktelenül hamisan és hangosan. Nem lehet kívárni. El menni hazulról.

Másutt az énekes koldus legfeljebb öt percet szán rá egy házra. Spórol az idejével. Igyeckszik minél több helyet végiglátogatni. Abból a feltevésekből indul ki, hogy aki rögtön ad, kétszer ad, s aki nem ad rögtön, az egyszer se fog adni.

A berlini koldus nem.

Öt nem is érdeklők, akik rögtön adnak. Ezeket minden kezdő megtudja aktiválni. Az első adományok után szinte kellellenül hajlik le, éppen csak, hogy ott nem hagyja. A tizedik perc után kezdődök. Aki eddig nem adott, az már elég szörösszívű, azt érdemes meggyúrni, kikészíteni. A második negyedórán már minden pfennigért vért kell izzadni, ez ami sarkalja a becsvágyát.

A talján tíz házat learat, amíg a berlini koldus egyet. Nem tudom, melyik rendszer tökéletesebb. De a németeknek ez való.

Alaposság.

Kitartás.

Belterjes gazdálkodás a kéregetésben. Biztosan kifizetődik.

Ha nem állva koldulna, azt lehetne mondani: a szízfajás diadala.

(d. t.)

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Borzalom színháza — Sarment új komédiája

A párisi borzalom színháza szorgalmasan működik. Ingyes nézőinek annyi rémületet tálat föl esténként, amennyi talán ebben a szomorú életben sincsen. Ez a rémület nagyüzeme.

Max Maurey két darabját mutatták be. Az első, A vak hajó, Burreyre regényéből készült.

Egy vitorlászajó fedélzetén titokzatos betegség terjed, melynek következtében a hajó legénysége és tisztjei megvakulnak. Irtozatos riadalom lesz urrá mindenkin. Egy napon gőzös tűnik fel a szemhatáron, túlkölnék neki, mindenféle jeleket adnak, de az nem hallja hívásukat s a szerencsétlen vakok tovább hányódnak a szélkorbácsolta óceánon vak végzetük felé.

Az első képen ez történik: nyolc vagy tíz ember már megvakult s bezáratták őket a hajó fenekén lévő kabinokba. A többiek félnek, a kapitány is elveszti szemvilágát. Most a vitorlás megáll a tenger közepén. Második kép: megjelenik a hajó. Nem felel hívásukra. Ekkor még csak egyetlen nő érzi közeledő sorsukat, aki rimánkodik a kapitánynak, hogy forduljon vissza. Harmadik kép: a hajón már mindenki vak. Kétségbeesetten engedik föl a világító rakétákat, hogy segítséget keressenek, de senki sem jelentkezik. Mindenki elveszti fejét, dulakodik, ordít. Az éjszakában egy csomó örült kel birokra egymással.

*

A másik darab, melynek szintén Maurey a szerzője, vidám kis tréfa.

Hőse egy ór, aki a párisi ligetben vigyáz a rendre. Itt künn nagyon unatkozik, szereti a várost, alig várja, hogy beköltözködhessék. Leül a padra valami piszkos, rosszul öltözött agastyán, aki kopott sportsipkát visel. Az ór, aki uriasan van öltözködve, görbe szemmel e-kint erre a csavargóféle alakra. De az beszélni kezd. Egymásután megnevezi azokat az előkelő urakat, hölgyeket, akik elhaladnak előtte.

Az ór ámul-bámul, aztán fölkiált: föl ismeri ebben a lerongyolódott agastyánban egykori gazdáját, a báró urat, akinek szolgálatában több, mint husz esztendőt töltött. Megtudjuk, hogy a báró tönkrement, eltűnt a társaságból, most a szegényházban lakik. Egyébként elég jól érzi magát.

Annál boldogtalanabb az ór, aki közben meggazdagodott. Ő unatkozik, visszakívánja a régi időket, mikor még a bárónál inaskodott. Könnyörögni kezd neki, hogy hagyja ott a szegényházat, jöjjön hozzá lakni. Szívesen lesz az inasa a jövőben is. A báró kissé kéreti magát, majd enged. Nyomban parancsot ad volt inasának, rideg, kemény hangon s leszamarazza őt.

Az ór ajkán mosoly tűnik föl: megtalálta régi boldogságát.

*

Az Arnyhalász és a Papirkorona fiatal színész-szerzője, Sarment, háromfelvonásos komédiát írt, melynek előzőleg ezt a címet adta: Csapodárság, de utóbb megváltoztatta a címet erre: Van szived?

Moute, afféle csapodár leány egy fűrdőhelyen fiatal kedvesét, Courgest, a szobrászt otthagyja, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga volna, Herbert Forgésért, az íróért. Moute és Herbert között három évvel ezelőtt már kezdődött valami szerelemféle. A lány rokonszenvvel tekintett rá, már-már meg is hallgatta őt, de aztán az őt jellemző könnyűvérséggel a szobrászhoz pártolt. Most, atlékül, hogy Herbert többet jelentene neki, mint a multban, csókra nyújtja száját az írónak s míg csokolódnak, meglepi őket a szobrász.

A szobrász ráveti magát a vetélytársra, de megbotlik egy kávéházi asztalban, feldönti a poharakat s mikor arcul üti az író, érzi, hogy milyen nevétség. Az író nagy nyugalommal ezt meg is érteti vele. Hisz ő a kis nőcskét csak szeszélyből fogadta el. Nem az az ideál, melyről valaha fiatal korában ábrándozott. Eleinte csapodárságból adta oda magát mind az írónak, mind a szobrász-

nak. Kár miatta veszekedniük.

Amint a fejlemények mutatják, igaza is van. A szobrász műtermében, ahova Moute egy színésszel ment, az író szörnyülködve látja, hogy kedvese csokolódnak a színésszel. A szobrász tanuja ennek a kellemetlen jelenetnek, mely hasonlít az előzőhöz. Afféle kis kaján örömet érez, hogy az író is megalázták, aki nemrégiben oly ékesszólóan prédikált neki a dolgok mulandóságáról. Most a színészen a sor.

Moute közben megbetegszik, arra gondol, hogy céltalan ez az örökös hányódás-vetődés s egy vendéglőbe hívja két volt kedvesét. Elhatározza, hogy ehhez

szegődik, mert valami hasznos hivatást akar betölteni. A három szerelmes kiönti egymás előtt a szívét.

Moute bevallja, hogy egész életében egy jelentéktelen hegedűsbe volt szerelmes, azt imádkozta, bálványozta, míg el nem tünt szeme elől. A szobrász elmondja, hogy Moute csak azért érdekelte, mert benne ifjúkori ideálját vélte fölfedezni, az író pedig egy leány nevéért mormolja, aki sohasem volt az övé, de vissza-visszatér emlékezetébe az első ábránd uralkodó hatalmával. Elettünkben csak egyetlenegy szerelem van: az első.

Abban a vendéglőben, ahol vannak, a zenekarban egy kopasz, szürke arcu hegedűs cincog, aki süketnémának tettei magát, hogy irgalmat facsarjon ki a hallgatók szívéből. A lány fölismeri benne egykori ideálját. Ime, hogy megfakulnak az ideálok. Csak a káprázat szép. A valóság, akár hozzájutunk, akár nem, mindig hamuizú.

FILM

Autós üldözés közben sebesült meg Ejnar Hansson, a híres filmszínész

Los angelesi jelentések alapján bő ségesen foglalkozott a világsajtó Ejnar Hansson svéd filmszínész titokzatos és eddig még fel nem derített halálával. A fiatal Ejnar Hansson az első hírek szerint automobilszerencsétlenség áldozata lett. A filmszínész állítólag Hollywoodból igyekezett egy közeli kirándulóhelyre és utközben egy veszedelmes kanyarodónál felfordult és halálát lelta.

Az újabb hírek azonban már ellentmondanak ennek a verzióknak és ezek szerint Ejnar Hansson büntény áldozata lett. A szerencsétlenség után, amikor Hansson az út porában megtalálták, kórházba szállították. Az orvosok megvizsgálták a haldokló és már eszméletlenül fiatal színész és balkarján pisztolygolyótól származó lött sebet fedeztek fel. Hansson barátai a rendőrségen vallomást tettek arról, hogy a filmszínész, aki állítólag nőgyűlölő hírében állott volna, fenyegető leveleket kapott az utóbbi időben és egyre nyugtalanabb egyre féltékenyebb lett. Más verzió szerint egy közeli farmról szöktette meg a földbirtokos csodaszép fiatal leányát akivel napokon keresztül élt az erdőségekben és ezalatt azt hitték, hogy a leány eltűnt vagy öngyilkosságot követett el. Később azonban a leány visszatért szüleihez és mint egyesek mondják, bevalotta apjának, hogy Ejnar Hansson házasságot ígért neki és így elesébitotta őt.

A rendőri vizsgálat megállapította, hogy Hansson felfordult autóján ugyan csak pisztolygolyóktól származó lyukak találhatók, ami arra a következtetésre juttatta a nyomozó hatóságokat hogy Hansson egy másik autóról üldözhettek, a filmszínész menekült, közben többször rálöttek, megsebesült, elájult, autója felfordult, mire üldözői elmenekültek. A rendőrség egyelőre fö-

löttébb titkolozik és semmiképpn nem hajlandó a rejtélyes körülmények között elhunyt hollywoodi filmszínész halálának körülményeivel megismertetni a

Adolphe Menjou

nagy nyilvánosságot. Mindezek ellenére azt hiszik, hogy néhány napon belül már világosság fog derülni a véres históriára, amely napok óta páratlan izgalmomban tartja Hollywoodot.

(d. t.)

LIPIK-FÜRDŐ

megnyitotta tavaszi szezonját. Felülmulthatatlan gyógyeredmények.

Világfürdők modern berendezés. Fe.hívjuk figyelmét a tavaszi rendi. Áll. Ármérésűlesekre (június 15-ig). Ezen időben a teljes panelló, amely áll: lakásból kiszolgálással és világitással, jó és kiadós ékezesből, fűrdőből lepedővel, a gyógy- és zeneditak befizetéséből, valamint egyszeri orvosi vizsgálatból az állami és községi hivatalnokok, tisztek, nyugdíjasok, rokkantok, betegpénztári tagok részére személyenként: és hetenként: Din. 380—580, mások részére Din. 45)—700. Kivánságra prospektussal szolgál a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG

Hány könyve van Önnek?

Sohasem gondolt még arra, hogy vendégei megnézik lakását és könyvtára után itélik meg műveltségét?

Menjen be a Bácsmegyei Napló könyvosztályába

(Subotica, Zmaj Jovintrg 3, Narodna Bankkalszembn) biztosan talál olyan könyvet, amit meg kell vennie.

Vásároljon minden hónapban legalább egy könyvet

Szerkesztői üzenetek

Intézetbe vágyó. Legjobban ajánljuk dr. Aleksander von Fest intézetét. Címe: Sankt Péter bei Graz, Ausztria.

Sztaramoravicaí állandó olvasó. Nem ismerünk olyan jogszabályt, hogy a rokkantaknak betegség esetén ingyen orvos s gyógyszer jár, vagy hogy halálcsetnél a hozzátartozók temetkezési segélyt kapnak. Szíveskedjék a rokkantegylethez fordulni.

Emerico. Primitív megírás, még nem közölhető.

T. J. Valóban vannak szép gondolatai, de a verselése lélektelen, iskolás.

T. Z. Szubotica. Nagyon gyenge.

Lila akácok. Ebben a három versében még sok a közhely és ritka azeredeti költői sor. Legközelebbi küldeményében talán már akad közölhető is. Nem tudjuk, mikor jön Winterry Szuboticára. Irhat neki: Beeskerek, Car Dušanova 36. címre.

Litterátus és H. S. Beteg ötletek és kinrímek között itt-ott fecsillan a költői tehetség kétségtelen jele. A »Kinyilatkoztatás« érdekesen bizarr írás, valamely szürrealista folyóirat bizonyára közölné a pszihopatológiai dokumentumok között. Ha lehiggad és kilábol a szertelenségeiből, jó dolgokat fog nekünk küldeni.

P. K. Salavci. Mivel ön jugoszláv állampolgár, más tanácsot nem adhatunk, mint hogy forduljon a megyei hatóság-hoz, hogy megkaphassa utlevelét.

D. R. Oroszlámos. Az a tanácsunk, hogy az illető prágai céget ügyvéddel szólíttassa fel, vagy pedig forduljon a prágai jugoszláv konzulátushoz, hogy a sorsjegyet megkapja. Prágában van magyar lap: a Prágai Magyar Hírlap, a melynek szintén írhat. Az, hogy a Komissionalna Banka, Zagreb, levelét nem kapta vissza, nem jelent semmit, mert a banktól az igazolást bármikor megkaphatja.

B. J. Pr. Szv. Ivan. A nyugalmazott állami tanító, aki lakbért kap, kaphat ugyan a községtől, mint működő kántor, kántori lakást, azonban ezen a címen lakbért már fel nem vehet.

B. V. Sztarakanizsa. Az amerikai kivándorlási kvóta Jugoszláviára tudunkkal 1927. és 1928-ra betelt. Szíveskedjék külföldben eziránt államvelvői kérvényben az »Iseljenički Komesarijat«-hoz, Zagreb, Sef dr. Araničkí, Kamenita ul. 15. fordulni.

M. H. Novibecsei. Az orvos és a beteg közti viszony kizárja azt, hogy az orvost úgy télljük, hogy az nőflen, a pácient pedig, hogy az fiatal leány; fiatal leány igenis fordulhat nőlen orvoshoz egészségi ügyben felvilágosításért. Más kérdés az, hogy levélben írható-e gyógykezelésre és állapotára vonatkozólag felvilágosításért; a legtöbb orvos tudniillik nem gyógyít levél útján.

Sz. S. Ada. Az orosz hadirokkantsors-huzásról mi nem kaptunk huzási jegyzéket. A legjobb volna, ha a sorsjegykibocsátó társasághoz fordulna.

P. F. Senta. Más tanácsot az önök ügyében nem adhatunk, mint hogy igyekezzenek egy sport-mecenást találni, aki vállalkozásukat financirozza.

L. A. Feketics. Szíveskedjék a Földműves Iskola Igazgatóságához, Ada, fordulni, ahol részletes felvilágosítást kaphat.

K. Knezsevo. 1. Szuboticán az állami gimnáziumban (Državna Gimnazija) vannak magyarnyelvű, párhuzamos osztályok. 2. Magánvizsgákat június, augusztus és január hónapok végén tartanak. 3. Eziránt az állami gimnázium igazgatóságához kell foyamodni. 4. A szükséges könyvek stb. megszerezhetők minden jobb könyvkereskedésben. 5. Fűi-középiskola a Vajdaságban még Szentán és Somborban van.

B. Kató. Novisad. Földesdy József címét nem ismerjük. Csak annyit tudunk, hogy Novisadon lakik.

Li. S. D. Lendava. A levelet leküldtük dr. Strelitzky Dénes ügyvéd urnak, Szubotica, a Magyar Párt föttikrájának, aki jelenleg Beogradban van, de ha visszaérkezik, bizonyosan válaszolni fog.

M. J. Mali Idios. Ausztria angol gyarmatainak ügyeit a beográdi angol konzulátus intézi. Kivándorlásra kaphat utlevelét, illetve kaphat vízumot az utlevél alapján. Az utiköltség Genuától Sydney-ig cca. 4000 dinárt tesz ki. Szíveskedjék felvilágosításért Cosulich Line irodájához Triest, vagy pedig annak budapesti vagy beográdi kirendeltségéhez fordulni.

A. K. Bezdán Az adóketőbizottság igazságtalan megadóztatása ellen felebezhet, akár szóban, a határozat kihirdetésekor, akár nyolc nap alatt írásban az adófelszámolási bizottsághoz, amely az igazságtalan adóztatást enyhíteni fogja. Ön 970% községi pótdóról ír, ez nem állhat fenn, mert a pénzügyi törvény szerint a községi pótdóró 1927 jan. 1-től nem lehet több 200%-nál.

Cz. L. Mokrin. Levelét beküldöttük a beográdi jogvédő iroda vezetőjének, aki ügyének utána fog járni és közvetlen értesítést fog küldeni.

H. J. Bezdán. Bezdánból már többen fordultak hozzánk az igazságtalan megadóztatás miatt és különösen azt panaszozzák, hogy a pótdóró 930%, holott a törvény szerint 1927 jan. 1-től a pótdóró nem lehet több, mint az állami adók 200%-a. Az a tanácsunk, hogy álljanak össze küldötségekbe és menjenek a vármegyei főispánhoz, aki ez a dolgot bi-

zonyára igazságosan el fogja intézni.

F. N. Beograd. Amint már megirtuk, úgy az építészmérnöki, mint az ügyvédi pályához egyetemi, illetve főiskolai képzettség kell. Németországban ugyan vannak főiskolák, hol mérnökké kiképeznek egyetemi képzettség nélkül. Alább közlünk egy ilyen címet: »Altenburg Th. Ingenierschule, Deutschland«. A magyarországi diplomák Jugoszláviában is érvényesek és a tankönyveket bármelyik magyarországi könyvkereskedésben beszerezheti.

G. P. Kovin. Készséggel eljárunk a Vasutigazgatóságnál, meg is bíztuk egyik emberünket ebben az irányban. Azonban néhány napi türelmet kérünk, amíg érdemleges választ tudunk adni.

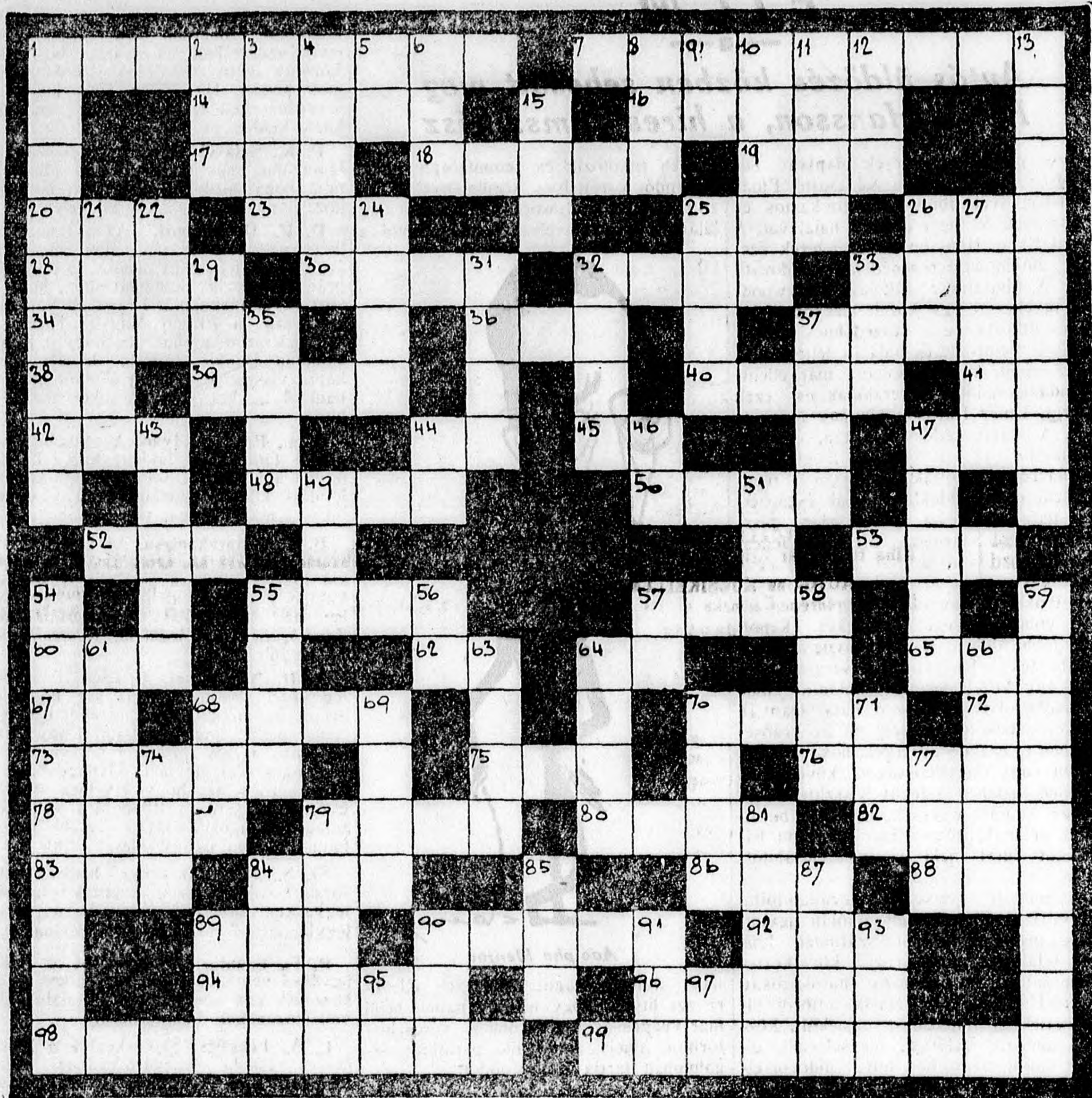
M. J. Ban, Deszpotovac. A »Lohengrin kisasszony« bekötött példányát eddig azért nem küldhetjük, mert könyvkötészetünkbe annyi, bekötésre váró

ilyen regény jött, hogy nem bírunk elkészülni. Mai postával azonban elküldünk egy példányt. 1. Mi minden levelére, amennyiben hozzánk jut, válaszolunk, tehát az Ön előbbi levelei aligha juthattak hozzánk. 2. Fia után, amíg tanulmányokat folytat, tehát ha teológián is, kap családpótlékot, azonban ezt külön kérvényezni kell. 3. Harmadik kérdését, hogy mennyi a nyugdíja a tanítónak, aki a 15%-ot nem kapja, nem értjük, kérjük azt precízebben megadni, nevezetesen, hogy mennyi a szolgálati ideje van az illetőnek. 4. Porcellánt legjobban maga ragaszthat »Syndetikon«-nal, mely minden drogériában kapható.

Uj ember, Szubotica. Két verse jó, ezek alkalomadtán jönni fognak. A harmadikat néhány bántó sora miatt nem lehet a publikum elé vinni, különben is a vége idegen érzésbe téved. Munkatársunk, akit a megbírálásra fölkért, levelében válaszol.

Jadranska Plovidba D. D. Adria Tengerhajózási R. T. Sušak
 Táviratcím: JADRO PLOV.
 63. Különféle nagyságu gőzhajó. Rendszeres gőzhajójáratok az Adria tengeren, elegáns és kényes és gőzhajó kal. Gyorsjárók: Dalmácia és az öss. és fűrdőhelyekre. Da'máciába gyors személy 8-8 órándul minden vasárnap 14.45 órakor a 2 csavaros »Kajadordje« gőzhajó és minden esütőtől 14.45 órakor a »Zagreb« gőzhajó, közvetlen csa. ako. assai a beogr. di. gyorsvonathoz. Állandó gőzhajójáratok, személy- és leheráru forgalomban Triesttel, Alb. niava: és GBiögországgal. Igaz atóság Sušak.

Keresztsorosrejtvény

- 80. ... Barack
- 82. Lóverseny kifejezés (az utolsó ket-tőzött)
- 83. Mássalhangzó hiányzik ... admirari
- 84. Nagy ellentéte (betűk más sorrend-jében)
- 88. Három egyforma betű
- 89. Kártya szó
- 90. Ezt teszi az egyetemi tanár
- 92. Női név
- 94. Szent könyv gyűjtemény rövidítve
- 96. A páduai szent neve
- 98. Mondai görög orvos
- 99. Híres ókori nő

Függőleges:

- 1. Így viselkedik az igazi ur
- 2. Állandó kísérője a korcsmai mulat-ságnak
- 3. Ezt árulnak a patikában
- 4. Kígyó a népmesében
- 5. Megfordítva rag
- 6. Egy is kellene hozzá és a sivatagi utazó öröme volna
- 8. Vadász teszi
- 9. Igekötő
- 10. Vésett ábrázatudrágakő
- 11. Női név
- 12. Mint vizsz. 83.
- 13. Könyvi fém
- 15. Pipere cikk márka
- 21. Ókori nép
- 22. Mint — az étlapon
- 24. Egyenlő tőzsdéi kifejezés
- 25. A pihenő föld
- 26. A focballjátékos célja
- 27. Elhunyt államfő
- 29. Olaj idegen nyelven
- 31. Féldrágakő
- 32. Egyiptomi istennő
- 33. Piros — angolul
- 35. Itt is meleg van, mégis jobb mint itthon
- 37. Ilyen rózsa is van
- 43. Kalapot csinálnak belőle
- 44. Kötőszó
- 46. Házörző
- 47. Nagyon megnőtt
- 49. Ucca, franciául
- 51. Kocsi alkatrésze
- 54. A mese tengere
- 55. Német segédige
- 56. Német előljáró ragozva
- 57. Csak fordítva ur
- 58. A növény egy része

Fiat-alkatrészek

eredeti gyári áron, minden típushoz azonnal szállít

„AUTOMOBILIA“

FIAT-Torino főképviselet Subotica Nagy választék 1927 típusú FIAT-autókból

Vízszintes.

- 1. Mátyás mellékneve
- 7. Előkelő megjelenés
- 14. Világrész
- 16. Csapás és iskola
- 17. Megfordítva lószin
- 18. A kortes gyűlés ilyen
- 19. Szétporlad (ik végződés nélkül)
- 20. Korszak
- 23. Operethős
- 25. Német város, mássalhangzók felcserélve
- 26. Szárnyas
- 28. Ezt énekl a primadonna
- 30. A tej mellékterméke
- 32. Fizikai szerszám

- 33. Férfinév becézve
- 34. Zománc
- 36. A régi szerb cárok székhelye
- 37. Fosztó képző
- 38. Keleti fejedelem (fonet)
- 39. Női név
- 40. Akit háborgatnak
- 41. A megvert gyermek

Fiat-Torino

a világmárka Főképviselet „AUTOMOBILIA“ Subotica, I. Skadarska 7 — Telefon 151

- 42. Német számnév
- 44. Betű fonetikusan
- 45. Tiltott szó
- 47. Fordítva névtető
- 48. Mesterség
- 50. A kis bárány
- 52. Mutató névmás
- 53. Zenei hang

Automobilia

legmodernebbül berendezett javító-műhely — elsőrendű szakemberekkel **Ducco-lakkozás** garancia mellett - legelőssébban elvégzünk

- 55. rendszer, minta, idegen szóval
- 57. Szerb prepozíció
- 60. Az emberi cselekvés egyik mozgatója (tájszólás)
- 62. Névmás
- 64. görög elő képző
- 65. Ilyen az Alföld
- 67. Mutató névmás
- 68. Méreg
- 70. Ez felhőzi az öreg ember homlokát
- 72. Két egyforma mássalhangzó
- 73. Mozsizínész keresztnéve
- 75. Angol kötőszó
- 76. Szerves vegyület, (utolsó betű nélkül)
- 78. Egyforma
- 79. Baion folyó

Automobilia

Fiat-Torino főképviselete Minden típus állandó rak táron Nagy fizetési kedvezmények!

NYILT-TÉR

A Srebbrani Ipartestület vendéglőjét nyilvános árverésen 1. é. július 10-én 14 órakor bérbe adja. Feltételek megtekinthetők minden nap 8—10 óráig Gavanszki Gjoka ipt. jegyzőnél (Kr. Petra trg 760.)

Srebbran, 1927. július 1.

6532

Srebbrani Ipartestület

Orient Vitamin Kávéipar közhírré teszi, hogy Uri János és Huber István utazó urak állásukból kiléptek és a vállalatot semminemű megbízásuk tovább nincsen.

Mali Idjoš, 1927. június 18.

6498

Orient Vitamin Kávéipar, Mali Idjoš

Miután az Ipartestület házában levő Kinder Ferenc-féle vendéglőt megvettem, felhívom mindazokat akiknek Kinder Ferenc-től követelésük van, hogy azt nálam 8 napon belül jelentsek be, mert a fentnevezett időn túl semminemű követeléseket nem ismerem el.

Stari Bečež, 1927. június 30-án

Lehőz Lajos

6501

Stari Bečež, Sindjeličeva ul. 19.

Ki tud róla?

Schwartz Imre a Sentai Gőzfűrészhivatalnok, később Hirschl Oszkár földbirtokos és gabonakereskedő cég alkalmazottjának aki a tartózkodási helyét és közelebbi címét tudja, közzölje Ruvín Prekup a Bácsmegyei Napló árusítója, Pot. Sv. Nikola

6530

Dražbeni oglas

Ovim objavljujemo, da će mo na trošak i pogibao kupaca u zadocnjenju: Josifa Kerekeš i Josifa Freund iz Feketića prodati na javnoj dražbi uz posredovanje javnog beležnika dana 4. jula 1927. godine posle podne u 3 sata na trgu Fra Ješe u našim prostorijama jedan Ford auto.

Dražbena kupovina imade se odmah isplatiti sa državnom pristojbom, i kupljenu robu odpremiti.

U Subotici, dana 1. jula 1927.

Árverési hirdetmény

Ezennel közhírré tesszük, hogy Kerekes József és Freund József késedelmes vevők kárára és veszélyére királyi közjegyző közbenjöttével nyilvános árverésen 1927. évi július 4. napján délután 3 órakor a Fra Ješe téren levő üzleti helyiségünkben egy Ford autót el fogunk adni.

Az árverési vételár, a kincstári illetékkel együtt azonnal kifizetendő és a megvett autót átveendő.

Subotica, 1927. július 1.

6482

Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu Subotica

SENAT GRADA SUBOTICE

K—broju: 10156—1927. sen.

Oglas

Ovime se oglašuje I. javna ofertalna licitacija za novogradnju tornja crkve sv. Djurdja u Subotici i za agradjivanje crkve u Žedniku.

Licitacija će se održati 16. jula 1927. g. 11. sata pre podne u gr. Inž. Odelenju.

Nacrti, predračuni i uveti mogu se dobiti u gr. Inž. Odelenju uz naplatu od Din. 10 i isto tu se mogu dobiti i potrebne upute dnevno za zvaničnih časova.

6508

Senat Grada Subotice

Subotican, főtéren, jóforgalmu
— villanyerőre berendezett —

hentes- és mészáros-üzlet

házzal együtt, haláleset miatt

eladó

Cim e lap kiadóhivatalában

FELHÍVÁS

A „POMOĆ“ TAGJAIHOZ

A „Pomoć“ tagjainak múlt hó 26-án megtartott értekezlete a következőket határozta:

A kiházasító csoportot beolvasztja a Nadaba, a temetkezést a Pripumocba, az eddigi befizetések elismerése és jogok megtartásával. A szülészeti liquidálja, illetve betudja a kiházasító vagy temetkezési könyvbe. A tag óhajára átveszi a Sreča illetve a Bačka egyesületbe már átadott könyvet is. Célunk a Pomoć tagokat egyesíteni és minél hamarabb hozzájárulni segélydjükhöz.

Az egyesület mögött bank fog alakulni, mely előlegget nyújt a könyvekre és garantálja a befizetéseket.

Felkérjük tagtársainkat, hogy könyveiket minél hamarabb, de legkésőbb június hó 10-ig szolgáltatassák be a Nadaba, B. Sudarević ul. 57., hogy pontos és gyors számsorozás történhessen az intézőbizottság ellenőrzése mellett.

Csatlakozásra hívjuk még fel a Slavia, III. körü, Zsivot- és Budučnost tagokat.

Felvilágosítást nyújt Weisz Oszkár, Zrinjski trg 33. és a Nada és Pripumoc vezetősége.

Intéző bizottság:

Dulić Géza Deutscher Dávid
Nánai Csaba Maczkó Ferenc
Weisz Oszkár

6442

Novisadi Autó és Motorkerékpár C mtár

AUTÓK

Benz-Mercedes Sibirjanin Janko 22
Citroën A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
Fiat Suhanov Željeznička ul. 77
Ford Autokar Trifković trg 6
Praga Rekord r. t. Temerinska ul. 6
Tátra és Hanomag Sibirjanin Janko 22

KAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ és JAVITÓMŰHELY

Mogin Mladen Temerinska ul. 49

AUTÓJAVITÓMŰHELY

Express Madjarska ul. 53
Fellegi József Futaki put 92
Marmos i drug Sibirjanin Janko 22
Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban
Zikmund i drug vas- és gépgyár, Limán

AUTÓBENZIN és OLAJTÖLTŐÁLLOMÁS

Komlós Testvérek Örmény-utca
Rožulya Iván Trifković trg 2
A. Vranić i drug Kr. Aleksandra 7

AUTÓALKATRÉSZEK

Alba tükörgyár Željeznička ul. 53

AUTÓ- és KOCSIKELLÉKEK

Lütze Agoston, Carinska ul. 10

AUTÓGARÁZS

Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7

MOTORKERÉKPÁROK

D. kerék Meghatalmazott R. Langsteiner
Futoški put 47.
D. K. V. A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
B. M. W. és Puch Sibirjanin Janko 22.

TRAKTOROK

Case, Rekord r. t. Temerinska ul. 6.

Kardos hirdetővállalat együttes hirdetősei Novisad

Minden

rádió- szakkönyv

kapható a

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

könyvosztályánál

Subotica, Zmaj Jovin trg

Telefon- és levélrendeléseket
azonnal elintézzük

Felvétel a szegedi Szt. Erzsébet Otthonba

A szegedi Katholikus Növédő Egyesület, Szeged, Korona ucca 18 számú székházában 40 növendék részére berendezett internátusba való felvételért augusztus hó 31-ig lehet az egyesület elnökségéhez intézett kérelemben fordulni. Felvételért a szegedi Ferenc József Tudomány Egyetem bármely fakultására beiratkozott valamint középiskolai rom. kath. vallásu női hallgatók jelentkezhetnek.

Felvétel 10 hónapra szól. Az ellátási díj havi 68 pengő, külön szobában pedig (két növendék egy szobában) havi 80 pengő. Az ellátási díjért napi négyszeri étkezés, lakás, fűtés, világítás, fürdés, mosás, kiszolgálás, könyvtár és napilapok használata jár. A növendékek vallás erkölcsi nevelést és családi irányu gondozását fenntartó egyesület biztosítja. Részletes felvilágosítást készséggel levélben is ad az egyesület elnöksége, Szeged, Korona ucca 18. házszám

6338

Leinwandschuhe

mit Gummisohlen, Marke „L' Aige“ der weltberühmten Fabrik „Hutchinson“, für Kinder, Damen u. Herren, in weisser, schwarzer u. grauer Farbe, lagernd bei

Kosta Nicolitsch u. Co. Beograd

Knez Mihajlova 18

Verschleiss nur an Wiederverkäufer!

Vigyázat! Vigyázat! HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, c akis elsőrendű gyártmányok Hegedűk, Harmonikák, Fa- és Rézfuvóhangszerek Gramofonok, világíró „His Master's Voice“ és „Columbia“ angol gépek, legújabb felvételi angol és amerikai Táncelemek, ugyiszint híres Művész-lemek nagy választékban kaphatók részletfizetésre is

3791

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészítőnél
NOVISAD

Viszontelárusítóknak árendemény. Fenti hangszerekről külön külön árjegyzékekkel szolgálhatok

Disponenst keres nagyobb puhafa fűrésztelep

A jelentkezőnek teljes gyakorlattal kell bírnia, hogy az igazgatót mindenben helyettesíthesse. Pályázóknak igazolni kell azt, hogy gőzfűrész kereskedelmi és műszaki vezetésében, továbbá az eladásban többévi gyakorlattal rendelkeznek, továbbá, hogy SHS. állampolgárok és az állampolgáron kívül németül is tökéletesen tudnak írásban és szóban. Az ajánlatok az eddigi működés, referenciák és a fizetési igények feltüntetésével „Disponent“ jellegű alatt a Jugosl. Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjski trg 20. címre küldendőek.

6451

30.000 dinár

készpénzzel önálló kereskedő, aki három nyelvet beszél, megfelelő állást vagy betársulást keres. Leveléket Rudolf Mosse Beograd címére, „Önálló munkaerő“ jellegű alatt.

6461

Jégszekrények

1095

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% légmegtakarítás

és **BRAČA GOLDNER**
SUBOTICA
TELEFON: 124

Rövidáru szakmában jártas,

vevők látogatására is
alkalmas fiatalabb erő,
ki a szükséges 3 nyelvet
birta, alkalmazást nyer.

Ajánlatok: VILIM KLEIN I DRUG
SOMBOR. 6326

HÁZTARTÁSI TANFOLYAMOK

Leánynevelőintézet és villanegy dőben
kereskedelmi iskola nyitvárossági joggal.
Internátus. Szabad fekvés. Park. Internátus.
Kérjen prospektust.
Frauenbildungsverein Wien, XIX. Peter Jordan Str. 2.
Tel. fo: 14-155. 377

FILMVÁLLALAT

több év óta fennálló, jól bevezetett, saját
laboratóriummal, külföldre való utazás miatt

ELADÓ

Felvilágosításul szolgál a Jugosl. Mosse d. d.
Beograđ Tarazije „Filmunternehmen“ jellege alatt.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST 56.

Ajánlja elsőrendű, jónévi, ismert gyárműveit

Diesel-motorok

légsűrítővel és légsűrítő nélkül

Stabil gőzgépek

Félstabil gőzgépek

Gőzkazánok

Mérsékelt árak. — Kedvező fizetési feltételek.

Rövid szállítási határidő. — Díjtalan mérnöklátogatás.

Azonnali részletes felvilágosítással szolgálnak:

Bokšan S. mérnök Binder M. mérnök

Beograd, Dečanska 14 Sarajevo, Kralja Tortka 3

Somogyi Lázló, mérnök

Subotica, Kr. Aleksandra 15

AUTOMOBILOK

FÉNYEZÉSE

és kárpitos munkák, Duco, Nitro-
cellulose, valamint kence-lakkok-
kal, legújabb fényezési eljárás, remek
kivitel, kifogástalan gyönyörű szakmunka,
legolcsóbb árak, csakis

HERMANN JAKAB

kocsifényező gyárában CRVENKA

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

gummi cipősarkot,
amely elsőrangú amerikai
és angol nyersanyagból, a
legjobb kidolgozásban ké-
szül és ennek folytán a
használatban a legjobb és
tartósság tekintetében
felülmúlhatatlan, melyről
mindenki az első próba
után meggyőződhet 5844

REKLÁMÁRAK!

Tojásexportőrök!

Van szerencsém az érdekelteket értesíteni,
hogy Novisadon

fagyapot-gyárat

létesíttem, mely a legmodernebb gépekkel van
felszerelve és ezáltal mindenkor száraz és fehér
árut szolgáltat. Mintával és árákkal bármikor
szolgálhatok. Képviselek Szerbia, Bosznia, Hor-
vátország és Slavonia részére kerestetnek.

Tisztelettel: ILIĆ MARKO NOVISAD.

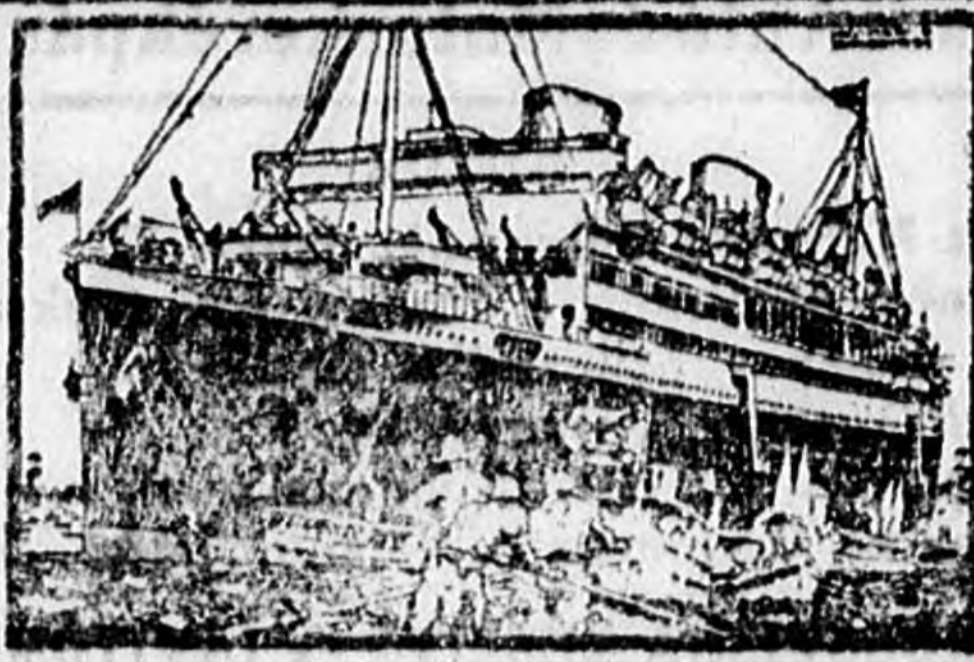
Naptárarúsítók figyelemébe!

Mielőtt bárhonnán naptárt
venne vagy rendelne, kér-
jen ajánlatot a MINERVA-
NAPTÁRAKRÓL

1928-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár

A naptárak még szebb kiállítás-
ban jelennek meg, mint tavaly
és minden naptárnál
lényegesen olcsóbbak

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal

ROYAL MAIL LINE

DÉLAMERIKÁBA

Brazília — Uruguay — Argentína
és CUBA — CHILE — PÉRU.

Minden felvilágosítás ingyen:

Bečkereke — Obala Princeze Jelene 7.

Beograd — Karadjordjeva 91.

Sombor — Kralj Gjordja 3. Kosta Dodić.

Osijek — Županiška 34. Drag. Blažević. 7973

Rendkívül érdekes

az illusztrált és az egész világon
népszerű

„Radiowelt“

mélynyomású tetővel

Az összes európai leadóállomások programján kívül érdekes
aktualitások és értékes műszaki ismeretek

Egyes szám ára 8 dinár

Mutatványszám ingyen

Wiener Radioverlag, Wien, I.,

Pestalozziggasse 6/9

Olcsó könyvek!

Alkalmi vétel!

Beke Margit: Manci, Lacika, Zsuzsa Gyermekregény, 95 lap — — —	12 din.
Bródy László: Bohóc, 72 lap — — —	15 „
Erasmus Rotterdamus: A balgaság di- csérete, 143 lap — — —	8 „
Gorkij Maxim: A gyónás, 220 lap — —	18 „
Nagy Lajos: Az Andrássy-ut, 212 lap —	26 „
Nagy Teréz: A békehajó (ifjúsági re- gény), 72 lap — — —	14 „
Révész B.: Egyedül mindenkivel, 169 l.	32 „
Schiller Ottó: Bevezetés a biológiai esztetikába — — — — —	8 „

60

dinár összegű rendelésnél a könyve-
ket portómentesen szállítjuk

A fenti egész sorozat bérmentes
küldéssel (nyolc könyv) ára összesen

120 din.

A megrendeléseket sorrendjében szállítja

Minerva d. d. könyvosztály

DIÁKOTTHON

(NEVELŐINTÉZET)

középiskolai tanulók részére a K. oktatási Miniszterium köz-
vetlen felügyelete és ellenőrzése alatt, szabad iskolai tanári
vezetés és felügyelet mellett. Az intézet Subotica város leg-
szébb és leg egészségesebb helyén fekszik.

Állandó tanulmányi ellenőrzés, szakszerű vezetés, erkölcsös
családi nevelés.

Olcsó árak. Jelentkezéseket elfogad főző évi július 20-ig

Schäffer Mihály intézeti igazgató,

főgimn. tanár. — Cim: Állami főgimnázium 5956

Újra megnyit!

Szanatorium Perchtoldsdorf bei Wien

25 perc Bécsről. Fizikai és diétikus gyógyintézet lábadozóknak.

Lift. Folyó, hideg meleg víz. Rádió állomás. Minden

szobában fürdő, telefon és villanyos jelző készülék.

Állgár: Napi 17 schillingtől felfelé, (5-szöri étkezés és
minden adó beszámítva).

Főorvos: Dr. Franz Spiegler Kéjén prospektust.

A KOVACS-FELE

Nagyenyei Arckenőcs

és

Borax-szappan

évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb
arczsépitő és bőrfinomító szer. — Kapható minden
gyógyszertárban, drogériában, és illatszertárban. —
Főelárúsító: Drogeria Herel Subotica,
Aleksandrova ul. 1.

Leány nevelőintézet

Hanausk Stonner, Wien, I. Weihburggasse 10-12.

Alapítva: 1862-ben. Öt népszerű polgári iskolai osztály.
Továbbképző tanfolyamok. Nyelv, zene és festőtanfolyamok.
Internátus, félinternátus, enernátus. Alapos testi és szellemi
nevelés. Kérjen prospektust. 4798

Keresek négy vagonos vám és kereskedelmi malmomba

FŐMOLNÁRT

Csakis elsőrendű, rend, tisztaságszerető és
szakképzettek küldjék be ajánlatukat bizonyít-
ványmásolattal együtt

Székely Bertalan malomtulajdonoshoz, Ada 6297

SOFFÓR-MECHANIKUS TANFOLYAM

nyit meg az Első Szerb Privát Soffőr Iskolában
Beograd, Koszovszka 37. A tanfolyamon résztvehet
bárki, minden előképzés nélkül. Tanfolyam végé-
tével a tanulók állami vizsgát tesznek és engedélyt
kapnak bármilyen gépkocsi hajtására (érvényes kül-
földre is). Tanulás és vizsga szerb, német, vagy
magyar nyelven. Az eredményért teljes felelősséget
vállal az iskola. Tandíj lakással együtt 1800 dinár.
Bővebb felvilágosítást kívánatra küld az iskola. 4798

Krämer Autógarage

Vel. Kikinda

Torinói Fiat-autók állandóan raktáron!!

1 darab FORD-teherautó,

1 „ CITROEN 3 üléses és

1 „ FORD 4 üléses, teljesen ki-
javított állapotban eladó.

Nagy alkatrésraktár!

„DAMA“

FEHÉRNEMŰSZALÓN

A legújabb szabású
ingbugyik, hálói-
gek, kombinék, ho-
zott vagy saját
anyagból tűzsur-
ral. Himzések, azon-
kívül ágyneműek,
asztalneműek, sto-
rok stb.

Tolstojeva (Ódor) ulica 21.

Telefon 111.

LEVELEZÉS

Mennyei atyám különös te-hetséggel, tudással ajándé-kozott meg. Gondolkozá-som, jellemem: őszinte, be-csületes. Hiszem, hogy akár számomra a nagy világban egy igazgyöngy... Azt mondják, hogy »megérdem-lek« hűséges hitvestársat. Nagymérvű elfoglaltságom-nem ad rá időt, hogy jövendőbeli élettársam meg-keresésére hosszú idői szenteljek. Megpróbálom sorsom intését — az Égi-cik segítségével bízva — a magam kezébe venni... Piatál, keresztény, nagybir-tokos-gyáros vagyok. Va-gyonnal, jövendőbeli. **Höl-gyek! Vegyék figyelembe mottómat:** Hozomány ké-zőmből Boldog akarok len-ni! Intenciómat megérténi tudó lány teljes című levelet kérem »Őszinteség« jeligére a kiadóhivatalba. 6502

Özvegy édesanyám egyet-len leánya vagyok. Fialat Keresztény. Anyám bete-geskedése minden társa-ságtól megfoszt. Elhatározt-am, hogy töltessem ma-gamat a — avenciókon, hát-ha sikerül — ezen az úton megtalálni az igazit. Kettő-százhaldas földbirtok saját tulajdonomat képezi. Ezen-kívül tekintélyes kézzé-penz-hozományom, butorom, ke-lengyém, ezüstneműm. — Akadna-e oly uriember, aki nem vagyonomért venne nőül? Ha igen, úgy írjon »Nagynénem tudtával« jel-igére kiadóhivatalba. (Név-telen, kalandos levele cél-talan.) 6505

Richmond. Hiába akar ér-zéktelenné mutatkozni. Legutóbbi sorain keresztül éreztem csókjai illatát, for-ró lelke közelségét. Sok-szor megkörtözve engem is a bálnaszavazó téboly. Olyankor ébren álmodok szinképeket soha nem fe-ledhető boldogságokról. 6413

Hölgyek figyelmébe!
Minden nőnek a kezében len-Szenzációs szabadalma ott női-volet cikk prospektus t. e. leírását 10 dinár b. küldése ellenében (béllyében is) aján-ott levélben d. székleten küldi; a vez. rkp. vis. 6. Rendelésnél ezen összeg visszatér. eik Subotica postafiók 136

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHÁSÁB TESLICI RETORTA FASZÉN LUDWIG HUBERT I SIB NOVISAD, 5072 PÓSTAFIÓK 25.

HAZASÁSA
Hugomat, aki dúsgazdag földbirtokos árvája, férjhez adnám. Szeretném hugocskámat megismertetni egy oly becsületes, minden in-formációt kibíró uriember-rel, aki őt igazán boldogul-tudná lenni. Hugomnak földbirtok-hozománya, to-vábbá némi készpénze van. Vagyont megbecsülni tudó korrekt, jellemes, keresztény uriember bizalommal küldje levelét »Vénusi szépség« jeligére a kiadó-hiba. Kalandos, név nélküli kísérletezés hiábavaló. 6507

Házasság legjobb család-doknál diszkrétan elintézik. Megbízást személyesen vagy levélben elfogad. »Doktorné« Subotica Pašičeva 3., I. 6535

Sok vagyonos nő vagy-on-talan urakhoz is férjhez-menni óhajt. Megbízást el-fogad »Amor« házasság-közvetítő iroda. Temesvár. 4. Str. Berteloth 21. 1622

Nősülni óhajtok, ezúton keresem oly fiatal hölgy is-meretségét, ki komoly el-határozással ismeretséget kötne. Ép. egészséges érettségizett fiatal ember-vagyok. Vagyonom évi jö-vedelme 1.000.000 dinár. Az ügy teljesen komoly és ezért csak teljes című leveleket fogadok el »Hozo-mánymra nem reflektálok« jeligére a kiadóban. 6394

FOGLALKOZÁS

Kereskedelmi végzett fia-talembert keres gyakornok-ul nagykereskedés. Aján-latok iskolai képzettség és nyelvtudás megadásával »Rekord« jeligére kiadói-ba küldendők. 6486

Gyorsírónő gépirásban jár-tas azonnal felvételt nagy vállalatnál, lehetőleg szerb-német, magyar nyelvtudás-sal. Ajánlatok »6555« jel-igére kiadói-ba kéretnek. 6485

Cukrászsegédet, jó munkást aki a cukrász szakma min-den ágában jártassággal bír, felvétetik. Cim a kiadóban 6480

File, toledo stb. kézimun-kát bármily mennyiségben elfogadok. Cim a kiadóban 6385

Ügyvédjelölt, aki a szerb-magyar nyelvet tökéletesen bírja, kereskedelmi, telek-könyvi ügyekben és gé-irásban jártas, azonnal be-lépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 6428

Kenyérsütő fiatal segéd fel-vétetik azonnal. Papp La-jos, Mali Idjós. 6459

Magányos házaspárhoz vagy kis családhoz ajánljuk csekély díjazás és jó bánásmóddal jöndülatu, sze-rény, középkori, egyedül-álló nő. Beszél németül szerbül, levelet magyarul. Jól főz, foltoz, fehérneműt varr. Cim: Čezner Andor-nénál, Palics. 6481

Fialat, önálló molnársegéd-et felveszek. Csak szak-munkást. Komáromy, Nova Kanjiza. 6449

Franciát, latint és fizikát, a legjobb módszer szerint és a legolcsóbb áron taní-tok. Megkereséseket a ki-adóba »6457« szám alatt. 6457

Szoptatószoba 3 hónapos gyermekek mellé keresetek. Cara Lazara ul. 11. 6274

Német, szerb, magyar nyelvtudással kisasszonyt keresek. Ali Ben Ali, Knez Mihajlova ul. 11. 6473

33 éves tiszta multu öz-vegy egy olyan nagyobb gazdaságban vagy privát házban keres hávezetőnői állást, ahol szorgos körül-tekintésével, mint feltétlen becsületességével a leg-nagyobb megelégedést kérde-meiné. »Mielőbb« jeligével 6540

Stenotypist mit Kenn-niss u. Lischer und deut-scher Sienographie und Korrespondenz mit langjähri-ger Praxis sucht Ausstellung Antritt sofort. Anträge er-beten unter »Stenotypistin« an die Administration des Blattes. 6492

Házmasteri állást keres gyermektelen becsületes há-zaspár. Kvaternikova ul. 8 K. J. 6491

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó köztelesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogatott jelige leveleket továbbítunk. Kérdésekötőbezhelyre válasszuk meg a mellékletet.

Ügyes, megbízható leányt keresek délutáni könnyű munkára Cim a kiadóban 6410

Fényképészsegéd azonnal felvétetik. Mészáros Dániel né, Bačkopetrovoselo. 6517

Intelligens leánykát, ki né-hány középiskolát végzett, mint feleségem kisegítőjét házamhoz vennék és csa-ládtagnak tekinteném. Ér-deklődők forduljanak hoz-zám bővebb felvilágosítás-ért. Valamely szláv nyelv tudasa kívánatos. Gyógy-szertár, Pačina (Bánát) 6500

Vizsgázott gépész, alacsony magas nyomású kondenzá-ciósi géphez, lakatos, több évi gyakorlatlall bármily gőzüzemhez állást keres Cim: Tamássy István gé-pész, Kula 1614. Bácska 6525

Fazekassegédet állandó munkára keresek. Özv. Sze-csenyi Jánosné, B-Gradište 6529

Kinderfräulein mit deutsch-serbokroatisch Sprachkennt-nissen sucht Posten zu 1-2 grösseren Kindern. Anträge an Dolšek, Poste restante Konice, Slovenija. 6528

Ügyes, jómegjelenésű fiatal hölgy teljes megélhetést biztosító állást kaphat, vi-déki városban működő fog-orvosnál. Szerb, magyar, német nyelvismeret feltétel. Ajánlatokat »Augusztus 1« jelige alatt a kiadó továbbí-t. 6496

Kefekötősegédet felvétet-nek. M. König B. Topola. 6153

Gyógyszeresgyakornoknak felveszek szerbül és ma-gyarul tudó érettségizett jó családból való szorgalmas fiatallembert, lakással ellátás nélkül. Egyébb felté-telek nálam megtudhatók: Domokos János gyógyszerész, Stara Kanjiza. 6358

Ügyes fogtechnikus segéd, perfect kauszuk és arany-munkás július 15-re keres-tenék. Dentist Reményi Su-botica. 6376

Fűtőt, vizgázottat keresek ki a gépet önállóan kezelni tudja. Állandó állásze-retök, nős egyének adják be ajánlatukat. Fizetés megegyezés szerint. Paro-mlin Branjinvrh, Baranya. 6398

Akademisch gebildeter, deutsch-serbischer Korres-pondent mit langjähriger Komerzieller Praxis sucht Stelle hier, oder in der Pro-vinc. Zuschriften an die Administration des Blattes. 6400

Jobb vendéglőbe iccsének fiatal házaspár ajánljuk. Ajánlatokat »Óvadékképes« jeligére a kiadó továbbí-t. 6405

Huszezer dinár kaucióval rendelkező fiatal, nős em-ber, megbízható állást ke-res, raktárnok, pénzbesze-dő, portás, gazdatiszt, is-pán, gazdaságba jártas. Cim a kiadóban. 6417

Jobb leány, aki németül és szerbül tud, jól főz, ki-sebb családból mindenese-nek felvétetik. Cim: Haram-basićeva ul. 23. jobbra. 6419

Nagymunkás szabósegédet azonnali belépésre és egy tanoncot keres Kis József szabó, Pačir. 6410

Üzletvezető kerestetik, le-ány vagy fiatalasszony. 5000 din. óvadékkal, az al-lás azonnal elfoglalható. Cim: Papp Pál cukrász, Bačka Topola, Föter. 6436

Nagy látványos revü ope-relthez szükség van jómeg-jelenésű, intelligens, kifogástalan alakú hölgyekre. Teljes alakú fényképes aján-latokat »Görli« jeligére a kiadóba kérjük. Válaszbé-lyegre 2 din. értékű bélyeg melléklendő. 6441

Iskolai tanulókat javító vizsgára nagyon olcsón elő-készítek. Simić, Halasi-ut 46. 6463

Szakácsnét keresek, ki a főzésen kívül más házi munkát is végez. Ajánlatok fizetési igények megjelölé-sével Pánthy Béla intező Poljana kraj Pakraca kü-l-dendők. 6396

VÉTEL-ELADÁS

Egészen új francia főző-kályha (sparhert) eladó. Megtekinthető mindnap 9-12-ig Paja Kujundžica 76. 6476

Jóforgalmu kézimunka-üz-let, járás székhelyén, a köz-ségben egyedül, más vál-lalat miatt, eladó. Cim a kiadóban. 6386

28 hold kitűnő szántóföl-de-met, amely egy tagban áll a vranjevi határban, tanyával együtt jutányos áron eladom. Vicsik János tulajdonos. Érdeklődni le-het Jovanović Giga könyv-kereskedésében, Novi Bečej. 6448

Vasajtók 4 szárnyas 117/161 cm, 2 szárnyas 98/174 cm, viztartály 680 liter eladó. Karadžićeva 6. Gertner. 6536

Uj tiszti luxuskocsi, új szer-zással együtt 7000 dinár-ért eladó. Közlebbi felvilá-gosítást ad Spišić poručnik a 3-ik lovasezred laktanyá-jában. 6538

Kávéházak, vendéglők, bü-f-élek, trafikok., házak, földek szőlők eladók és kiadók. Cim »Eros« ügynökségnél a gyümölcs piacon. 6543

Eladó ház, VI. kör, Kva-ternikova (Köhid) ul. 23. sz. a. 215 □-öl udvarral, szőlő-lugással, szabadkézből ol-csón eladó. Érdeklődni VIII Kumanovska ul. 17. Kud-lik. 6310

Somborban két modern, új adómentes ház a belváros-ban, 4 lakószobával és mellékhelyiségekkel azon-nal eladó. Cim megtudható dr. Szántó Miklósnál, Som-bor. 6494

Teljesen jókarban levő mo-torbiciklihez való pótkocsi, mely különböző kerékpá-rokra szerelhető, jutányos áron eladó. Cim: Sombor Parisi ul. 4. 6493

Jókarban levő Ford autó-busz jutányos áron eladó Mudri József, Bezdán 6490

16 HP alig használt szívó-gázmotor eladó. Cim a ki-adóban. 6533

Nyomda, könyvkötészet, pa-pirkereskedés, nagy forgal-mu helylappal bíró tizen-hármas önkirakó gyorsal-tóval, motorral felszerelve elsőrendűen berendezve, ju-tányos áron eladó. A nyom-dabehrendezés külön is el-adó. »Bömeches« ügynöksé-gé Bačka Topola. 6522

Használt keményfa háló-szoba butor eladó. II. Paje Kujundžić ul. 120. Szege-dinél. 6511

Jókarban levő rövid rézhur-os zongora eladó. Árpási Kálmán, St. Kanjiza. 6502

Eladó egy jókarban levő Puch bicikli. Skotus Viator 20. 6504

Garderozszeletrény és nagy-sezlon eladó. Harambašićeva ul. 21. Képezdénél 6272

Butor eladás. Teljes háló-szoba, vendég- és férfi-szoba, cserép és meteor kályha, szőnyegek és szek-renyek sürgösen eladók. Érdeklődni lehet Balog Li-na virágüzletében. 6510

Hulladékolt vesz Szabó szerelő, Zmaj Jovina trg 5. Bácsmegyei Napló mellett. 6974

Nagyobb mennyiségű resi-cai acéleke, 5 és 6 sz. üz-letben hagyás végett ol-csón eladók. Mészáros Ádám Subotica. 6238

Eladó nagy bánáti köz-ségben egyedülálló, állandóan üzemben levő őtjártatu ma-lomnak fele része. Előnyös ár és fizetési feltételek. Bodor Lajos ügynök, Veliki Bečkerek, Begajski red 8. 6251

Asszonyom és Uram! Mi-előtt kedves leánya meny-asszony lenne, gondoskod-jék kelengyeről, amelynél nem csekély fontossággal bír a paplan. Ne mulassa el ez alkalmából felkeresni üzletemet, ahol meg fog-győződni áruim legkiválóbb minőségéről, valamint ára-im hihetetlen olcsóságáról. Nem különben nagy össze-gek takarít meg, ha régi paplanait átalakítja, amely-lyet tetszés szerinti nagy-ságban új vagy régi anyag-gal, pehelyből, gypjuból vagy vattából teljesen új-já alakítok olcsón, izlésesen és divatosan. Szíves meg-kereséseiket várva, vagyok teljes tisztelettel Buljov-csics Beláné, Subotica, Pa-sićevea (Gözfürdő) ul. 9549

Öltönyt vagy felöltőt ren-delhet kedvező részletfize-tésre legolcsóbban V. Kunt-scher férjiszabónál Paje Ku-jundžićeva ulica 3. 3754

Palicsan, a centrum köze-lébe emeletes uri villa el-adó. Bővebbet Faragó Béla halpiac. 6310

Börgarnitúra, alig használt állapotban olcsón eladó. Hirsch kárpitós, Paja Do-banovackog ul. 5. 6347

Használt Fordson traktor megvételre kerestetik, üzem-kepleten állapotban is. Ugyanott 6 lóerős Langen-és Wolf motor eladó. Kin-keš Lukács, Sekič (Bačka) Nr. 802. 6363

Fajborok legjobb minőség-ben kaphatók Jeszenovics Miklós termelőnél, Szubo-tica, Paja Kujundžićeva ul. 84. 6384

Fűszerüzlet az összes en-gedélyekkel, jól menő, biz-tos vevőkörrel, sarok ház-zal, a beltér közvetlen kö-zelében elköltözés miatt el-adó és azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 6435

Javitásra alkalmas használt tetőzsindey csomagolva el-adó. Jukićeva ul. 23. 6518

Bajmokon jóforgalmu ven-déglő tekepályával és 5 kat-hold föld, családi okok mi-att eladó. Bővebb felvilá-gosítást Gyetvay könyvke-reskedésben. Ügynökök ki-zárva. 6450

KÜLÖNFÉLE

Elvesztett szerdán A. eksan-der uica, kenyérpiac, hus-piac utvonalon 1 női lor-nyac (szemüveg), becsüle-tes megtaláló adja le juta-lom ell. né en Gorička ulica 7. L'chtnél.

Pompador-Crem az egye-düli ártalmatlan és elism-ert szer seprő, májolt, pattanás és mindenféle arc tisztáltanság ellen. Kapható és utánvétellel meg-rendelhető Pompador Ko-zmetika, Subotica. Szemölcs, hajszálak végleges eltávo-lítása, a legmodernebb arc-ápolás. 5761

Rimske Toplice (Szlovénia) rádióaktív termálfürdő, ki-váló hatású reuma, csuz, női bajok és idegbetegségek ellen. Panzió az előszezon-ban 60, a főszezonban 80 dinár. Felvilágosítással szol-gál a fürdőigazgatóság. 3865

Bankzálogadulát veszek a legmagasabb áron. Nem-zetközi Iroda, Subotica Aleksandraova ul. 9. 6469

Kiadó azonnal különbejára-tu szoba konyhával, IV. Palmotićeva ulica 79., eset-leg butorozva. 6458

Gyümölcs piacon betoniro-zott, tágas pincehelyiség azonnalra kiadó. Zrinjski trg 11. 6430

Zenész és pincér urak fi-gyelmébe! Két dinár a gallér, két dinár a kemé-nyített ing mosása és vasá-lása Czirok Mária nagymo-sodájában, Dulicseva-ul 10. 5747

Ne mulassa el az alkalmat. Női kiegészítők finom bő-rből 30 dinártól. Női haris-nyák nagy választékban. Selyem nyakkendők 28 di-nártól. Férfi ing, prima anyagból 75 dinártól. Jó minőségű férfi zokni 15 di-nár. Gyermekcipők 30 di-nár. Duplán varrott szan-dál minden számban. Vuj-kovics János (volt kis ba-zár) Rudićeva 3.

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bács-megyei Napló kiadóhiva-tala is elfogad.

Galamb, amely a jobb lá-bán »66 Prági« feliratu ezüst gyűrűt visel, nálam van. Tulajdonosa jelentkez-het: Triva Popov vendég-lős, Potiski Sv. Nikola 6441

Posta közelében nagy rak-tárhelyiséget, esetleg lak-ható pincehelyiséget ke-resek. Cim a kiadóban. 6424

Csinosan butorozott szoba amely irodának is megfe-l, azonnalra kiadó. — Pietsch fényképésznél. 6442

Ingyen kérjen férfi erő is-mertetőt. »Sanitas« Subo-tica, postafiók 125. 6414

Gazdaságok és községek

részére a legközelebbi raktári, sze-kér-és sertés-, valamint komló-mérlegeket gyárt versenyképes áron

J. Sebestyén mérleggyár Subotica Kérjen ajánlatot!

KORZO MOZI

Hétfő—szerda Zárva!

Csütörtöktől 777-es tengeralattjáró

LIFKA KERT-MOZI

Julius 4, 5, 6. Hétfő—szerda

Corinne Griffith, Lloyd Hughes drámai attrakciója

BOTRÁNY

6 felvonásos történelmi egy grand dame életéből Előadások kezdete d. u. 5 és este fél 9 órakor Kedvezőtlen időben a teremben Legközelebb A cigánybáró

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és ólmusú kézzelírva számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbolygott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőknek válaszbélyeg mellékelendő.

ZEISS ORVOSI MŰSZER DEPOT, AESCULAP, TENNER

3039 optikus és orvosi műszerésznél SUBOTICA, KORZO 11 SZÁM Orvosi rendelők komplett felszerelése Aránjátlatot kívánára azonn. Szakszerű nikkelezés, élesítés, javítás

A-E-G MOZIGÉPEK

Összes mozikkeket és FILMEKET legjobb minőségben szállít vezérképviselet: Orient-Film D. D. Subotica 6134

Uzsonna-készlet (40 darab)

valódi Meissen (Ozier Dessin) érkezett Din. 3320 Balog Lina cég

Különbejárati butorozott szoba villannyal olcsón azonnal kiadó. Cestra ul. 25.

Két és háromszobás lakások, üzletek, irodahelyiség betonozott uccai, száraz, szuterén helyiségek kiadó. Elköltözés véget gyönyörű ebédlő, fehér gyermekszoba butorok, fürdőkád, hintaszék olcsón eladó. Lang Agentur, Pašičeva 3. I. 6534

Nagy, száraz, betonozott souterrain helyiség, nagy fedett szin, emeleti szoba. 2 kisebb helyiséggel kiadó Strossmayerova ul. 20. 6497

Szép butorozott különbejárati szoba kiadó. Zsidókórházzal szemben 183/9 szám. 6483

Berendezett fűszerüzlet, esetleg más üzlet helyiségek is kiadó. I. Trenkova ul. 1. 6478

Különbejárati szoba azonnal kiadó. Sudarevičeva ul. 14. 6477

Nagy pincehelyiség mészüzletnek és egy üzlethelyiség azonnalra kiadó. Dohány (fakereskedőnél), csirkepiac. 6472

Üzlethelyiség berendezéssel azonnal átadó. Pašičeva ul. 3. 6479

Szoba, konyha, szabadrendelkezésű, azonnal kiadó Banatska ul. 10. 6476

Földbérlet kerestetik 40 holdig buzáért vasut közelében. Tulajdonosoktól jellegre a kiadóba. 6537

Szép butorozott szobakiadó. Paja Kujundžičeva ul. 30. 6529

2 szobás lakás szép udvarral, üzlethelyiséggel és mellék helyiségekkel a beltérben kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 6542

Elveszett a Trumbičeva utcai lovaszenedétől a Korzó-palicsi uton a lovaskaszárnya-felé egy boríték katonai aktaikkal és számlákkal. Kéretik a b. megtalálójára adja le Trumbičeva 19. Vojna Muzikánál. 6541

Férfi erőt nyer azonnal. Kérjen ingyen ismertetőt. »Sanitas« Subotica, postafiók 125. 6415

Szép butorozott szoba, esetleg teljes ellátással magányos szolid urnak azonnal kiadó. Érdeklődni Slavia spediciánál, Cara Dušana 1. 6418

Lakás üzlethelyiséggel a város központjában, igen forgalmas helyen augusztus 1-re kiadó. Cim dr. Bárdos Izso ügyvédnél, Subotican. 6528

Uccai világos pincehelyiség a beltérben kiadó. Cim a kiadóban. 6451

Amillára és egyéb gyógynövényekre mintázott ajánlatot kér Blum gyógyszerár, Subotica

Butorozott szoba, csinosan berendezve villanyvilágítással kiadó. Petrogradska 17. 6427

Hova megyünk vásárolni? Donáth Lipót ócskavaskereskedőhöz Szuboticán VII Cara Lazara 29. Ott félig ingyen kapható mindenemű vas, transzmissziók, vasuti sinek, mezei vasut sin 5 kgr folyóm., vaskocsik föld és fahordáshoz, kazánlemezek, kazánrostélyok és gépalkatrészek. Vidékre is szállít. Ugyanott veszek minden mennyiségű ócskavasat. 5948

VÁROSI MOZI

30 CSÜTÖRTÖK 1 PÉNTEK 2 SZOMBAT 3 VASÁRNAP

S. O. S.

Mentsétek meg lelkeinket!

Tenerezés-dráma

A főszerepekben

Jenny Ingo, Harry Hardt és Greta Reinwald

Az autó irodalma

Az autózvezető könyvet, autógyártásra, autók kereskedelemre vonatkozó szakmunkák kaphatók

a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában

Szobotica, Zmaj Jovin trg 3. szám

Vidéki levélrendeléseket azonnal elintézzük. Mindenkinél szívesen küldünk részletes könyvjegyzéket

Legjobb sombori juhturót szállít minden mennyiségben M. CIRILOV SOMBOR 11676

Atadó a Hotel Pakrac Pakracon, áll: étterem és kávéházteremből, 2 szoba a teremhez, 12 vendégszoba, 2 szoba a szállodás részére, kerthelyiség, kuglizó és az összes mellék helyiségek. A hotel teljesen újonnan butorozva és berendezve. Évi bér 45.000 dinár. Az inventart a bérlő köteles átvenni. 6027

Centralna Banka zálogintézte Subotica, mérsékelt kamat mellett folvórt kölcsönöket minden értékkel bíró tárgyra. Nyitva 8-12.ig. d. u. 3-6-ig. 5294

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrovidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 6409

Uj kozmetika. Hölgyek figyelmébe! Szakszerű elsőrangú kozmetika és arcpótlás kizárólag Strossmayerova ul. 8. I Huspiac. Ugyintén a legjobb gyögykenőcsök szeplő, májfolt, pattanás ellen. Hajszálak és szemölcsök villannyal azonnal eltávolíthatnak. Kérem figyeljen a címre. Övakodják a silány utánzatoktól. 6519

Fényképészeti műterem vezetés hiány miatt hasznosbérbe adó vagy eladó. Leveleket Biztos existenciácimen továbbít a kiadó. 6499

Állást a maga szakmájában kaphat Beogradban mindenki, aki az »Urania«-hoz, Jug Bogdanova ulica 14. Telefon: 47-43. (Zeleni Venac) fordul. 6511

Órajavitások órák ékszerrek legolcsóbban THAU HERMANN új órásüzletében okolska (Gombkötő) ul. 1. A 4

Szakácsnok, szobalányok, pincérek és mindazon nők, kik Beogradban munkát keresnek, legkönnyebben juthatnak ahhoz az »URANIA« utján. Cim: Beograd, Jug Bogdanova u. 14. (Zeleni Venac). Telefon: 47-43. 6511

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzácós találmányomat ismertető könyvem. Cim »Patent 608« Cimj (Kolozsvár) 1622 1. sz. postafiókbérlő. 6522

Részletfizetésre adunk hitelképes egyéneknek mindenteljes szövet- és vászonárut »TEKSTIL« Manufakturno skladište — Kézutárkereskedés Subotica, Pašičeva (Gözfürdő) ul. 7 Lev hűvösre megbízottunk minálkkal házhoz jön! 6511

Nem 500 hanem a nagy kereslet folytán 1000 darab óra kerül kiosztásra azok között, kik az

J D O L K R E M

betűt hozzánk beküldik. Prva Jugoslovenska Kemična Fabrika D. D. Novisad 3562

Szükségünk van pénztárnokra akinek van mellékfoglalkozása. Ovadék 30.000 dinárig. Munka mindennap nem kötelező. Azonnal beléphet. »URANIA« Jug Bogdanova ul. 14 (Zeleni Venac). Telefon: 47-43. Beograd. 6516

Főmolnár ki hosszabb ideig működött pesti és vidéki malmokban, állását óhajja változtatni bármikor belépésre. Szíves meghívást »Műszaki« jellege alatt a kiadóhivatal továbbít. 6464

Legszébb és legolcsóbb filz és nyulszőrkalapok »VULKAN« női kápszalomban kaphatók. Subotica. Strossmayerova ul. 20.

Olasz kékkő I-a raffia kapható Kovács és Gelányi fűszer- és csemegeüzletében Rudó-kürtő Telefon 8-45.

P. & C. Habig-kalapok Wien és L. B. O. női és férfi harisnyák egyedül terabata Vukovics Gerő uri és női divatáruháza Subotica, Fötér

Karenina Anna becsülete

Irta: Karinthy Frigyes

Szegény Vladimir barátom egyetlen párbajának történetét, mint hiteles tanu, csak én tudom elmondani úgy, ahogy a valóságban megesett. Van ugyanis egy részlet, ami látszólag nem tartozik a dologhoz, mégis éppen ez az, ami számomra kerekké teszi az egészet, — és éppen ezt az egy részletet voltam kénytelen elhallgatni eddig — ez az egy részlet, amit szegény Vladimir se tudott. Ma már a szereplők közül alig van életben valaki, nem követek el indiszkréciót.

Husz évvel ezelőtt Vladimir ahhoz a lelkes irodalmi kis társasághoz tartozott, mely a Parnasszus-kávéház teraszán figyelte a világ szellemi életének eseményeit előkelő passzivitásban, de bíráló szemmel, készen arra, hogy kellő pillantban beleszóljon ezekbe az eseményekbe. Ma már sokan vannak, akiknek meg kell magyarázni, mit jelentett egy ilyen irodalmi társaság. Különböző fantasztikus kitalálásnak hínekké, amit mi akkor nagyon természetesen találtunk. Ezek a fiatal emberek irodalomról, írókról és művekről beszélgettek, ugyanolyan hévvel és lelkesedéssel, amilyenél ma pénzügyekről és megélhetésről és üzletekről vagy sportról vagy ruhákról szoktak beszélgetni egymás társaságát kereső emberek. Hat órákor összeverődtek a nagy, kerek asztalnál és együtt maradtak éjfélén túl — és heves és szenvedélyes viták folytak új könyvek és régi könyvek gondolatainak és figuráinak megértése körül.

S hogy ezek a viták komolyak voltak — éppen ezt bizonyítja alábbi eset.

Hét órákor vetődtem be aznap a kávéházba. Már belépéskor feltűnt a feszült hangulat, néhány fiatalabb és szerényebb tagja a társaságnak meghökkenve hallgattak: szemben egymással, a főhelyen Vladimir és Miklós kipirulva hadonásztak. Vladimir éppen akkor állt fel — már nem volt időm megakadályozni a kirobbanó vihart.

— Mert aljasan gondolkodó! — kiáltotta, makrancos tüzben égő szemekkel.

— Az lehet. De nem vagyok ostoba! — felelte sápadtan, de mosolyogva Milán, farkasszemet nézve ellenfelével.

— Inkább vagyok ostoba, mint jellemtelen! — és Vladimir begombolta a kabátját.

— Ez talán egy kicsit erős! — mondta Milán és ő is felállt és ő is begombolta a kabátját.

Csak azután, hogy szétválasztották őket és a két fél segédei a kávéház két ellentétes sarkába cipelték az ellenfeleket tanácskozni a holnapi teendőkről — az asztalhoz visszatérő Sándortól tudtam meg az előzményeket.

Tolsztoj Karenina Anna című regényéről folyt a vita már egy órája. Milán a Bovarynéval hasonlította össze határozottan a francia író hősnője javára, akinek bonyolult és rejtelmesen finom lényéhez képest Karenina Annát túlegyszerűnek s azért művésziatlanebbnek vélte. Vladimir ezzel szemben Karenina Annát tartotta az »igazi nő«-nek és már akkor ingerült volt. Milán gunyoros fölénytel fejtette nézetét és egy izben — ezt többen bizonyítják — tőt cselédnek nevezte Karenina Annát. Vladimir elvörösödött, de türtőztette magát és a többiekhez fordulva, hosszasan magyarázta a regény egyik részletét, azt, amikor Anna és Vronszkij másodszer találkoznak és a férj, látszólag, nem vesz észre semmit. Itt tört ki a vihar. Milán közbeszólt és azt állította, hogy Karenina Annának már akkor viszonya volt Vronszkijjal. Erre ugyan kifejezetten nem céloz a szerző, de Karenina Anna jellemét ismerve, határozottan ki lehet mondani. Vladimir keserű haraggal felnevetett, aztán hadonászva fejtegetni kezdte, mennyire lehetetlen Karenina Annáról ilyen aljas-ságot feltenni, — az ilyen feltevés inkább arra jellemző, aki mondja, nem Karenina Annára. Ezt a kifejezést is használta, hogy »szemtelenység«, és itt kezdődött a személyeskedés.

Másnap megverekekedtek Santellinél. A párbaj igen hevesen zajlott le, de komo-

lyabb sebesülés, szerencsére, nem történt.

Szerencsére — vagy talán jobb lett volna, ha történik? Női becsület dolgában nem lehet bizonyítani — s így kény-

telen lennék rögtön visszavonni, ha valaki felelősségre vonna érte, hogy legjobb tudomásom szerint szegény Vladimir ezen a szent napon csalta meg először a felesége.

Velencei eset

Irta: Baedeker

Vacsora után történetekkel mulattatták egymást az urak, s egy közülük a következőket beszélte el.

I.

Jóval a nagyháboru előtt, amikor Velence még a gondolás költészet városa volt, minden esztendőben el látogattam hozzá s néha hónapokig se mozdultam el tőle. Akadt hát néhány szerelmes afférem is benne, amelyekkel hivalkodni is lehetne, de elhallgatom őket, mert hiszen lógnani ti is tudtok, — inkább egy esetemet beszélem el, amely fiaszkónak is beillik.

II.

Óh, az első velencei tartózkodás! Mily szép az, főleg, ha az ember fiatal! Én akkor az voltam, s hozzá még álmódzó és kalandravágyó. Pénzem is volt annyi, hogy nem kellett félnem a szerelemmel járó mellékköltségektől. A gondola például, amelyet egész *soggiorno*-m tartamára fogadtam, s amely ugy hozzátartozik ott a szerelmes játékhoz, mint a szerelmes pár maga, csak napi nyolc liramba került s ezért az összegért rendelkezésemre állott kora reggeltől egészen éjfélig. A vízi jármű pilótáját Alessandro Ottolenghi-nak hívták; de mert a neve az élet rövidségéhez képest túl hosszú volt, én röviden Ottó-nak hívtam. Szép, értelmes, barna fiú volt, otthonos nemcsak a lagunák utvesztőjében, de Venezia történelmében is, s többet tanultam tőle, mintha patentírozott cicerone kalandolt volna Velence kövei közt. Akkor éppen Ruskin-tanulmányokkal foglalkoztam, s abban is utánoztam az álomváros e nagy rajongóját, hogy a gondolásomat többre becsültem minden más bennszülöttnél, a barátomná tettem s jóformán egye dül vele társalogtam. Elhíhetitek, voltam már nem egyszer rosszabb társaságban. Uri emberek közt...

III.

Kivüle még csak a szöke Rozinával érintkeztem, s igen helyesen gondoljátok, hogy most megneveztem az elbeszélésem hősnőjét.

Abban a még romlatlan (mótorcsónakok nélküli) korszakban nem is kellett ott egyéb, hogy az utazó jól érezze magát, csak egy hü gondolás, meg egy szökeleány, akinek a hűségét persze már nem volt szabad egészen biztosra venni.

Az anyjának kesztyűsboltja volt a Mercerián, s én attól a naptól fogva, hogy a leányt fölfedeztem, mindennap ellátogattam a boltba s a pénzemet, amelyen eredetileg műtárgyakat akartam vásárolni, mind kesztyűkre pazaroltam. Abban az időben a walesi hercegnek és Cléo de Mérode-nak együttvéve se volt annyi kesztyűjük, mint a tíz alázatos szolgátnak. Kérdezősködésükre azt a fölvilágosítást adtam, hogy soha se huzom föl ugyanazt a pár kesztyűt kétszer, s így a napi szükségletem legkevesebb három pár. Elhitték, mert az *inglese*-ktől minden bolondság kitelik.

A harmadik párnál már kölcsönös volt a rokonszeny köztem és a szép »ragazza« közt, s az ötvenediknél már nem kételkedtem, hogy a századiknál a szeretőmmé teszem.

Anyja — a kitűnő Signora Marianna —, aki hetenkint csak egyszer fésülködött és máskülönbben se volt valami díszesen csomagolva — szintén elég barátságos volt az üzlete föllendítőjével, de szerény nézetem szerint nagyon is sok időt töltött a boltban, ahol pedig igen kevés ten-nivalója akadt. Az üzleteket kivétel nélkül Rozina bonyolította le mind,

s az öreg duenna nagyjából aludt vagy úgy tett, mintha aludna. Szóval elég kényelmes gardém volt, de néha mégis lábatlan-kodott, s ilyenkor bizony nem bántam volna, ha elvitte volna az ördög.

Egyszer aztán el is vitte, nem ugyan az ördög, aki sose jelenik meg, ha szükség van rá, hanem a törvény, amely beidézte. Valakitől elloptak valamit, s ő ebben a pörben tanu volt, vagy vádlott, én bizony nem tudom és nem is fontos... Elkotródott egy egész délelőttre s még csak arra se figyelmeztetett bennünket, hogy jól viselkedjünk. Nem is viselkedtünk egészen kifogástalanul, s a kedvező konjunktúrák közt nem elégedtem meg, mint azelőtt, egy-két röpke-rövid csókkal. Az ölembé ültettem Rozinát s olyan hosszú csókokat nyomtam az ajkaira, hogy nemcsak az én lélekzetem állott el. Ő azonban nagyon vigyázott a hírére — mert mi egybe van egy leánynak? — mondta — s már nyolc-tíz perc múlva kivonta magát a karjaimból s félénken sutogta:

— Valaki megláthat.

IV.

Ezt a jelenetet ettől fogva gyakrabban ismétlem, de egyre jobban vágyódtam a slágerjelenet után. Mind határozottabban adtam tudtára, hogy a szerelmünk nem maradhat ebben a buta stádiumban, s hogy tisztességes leány, ha ennyi csókot váltott az imádójával, tartozik őt a teljes szerelmével, az *ultimo favore*-val is megajándékozni s néki erre a lakásán alkalmat adni. Benne van ez minden illemkönyvben. Végre hosszas ostrom után (amelyben ugy védelmezte az erényét, mint Leonidasz a termopiléi szorost) megígérte, hogy megtekinti a Zattere-n levő lakásomat.

Abban állapotunk meg, hogy a következő nap délutánján öt órákor a Traghetto di San Maria Zobenigo mellett találkozunk, ahonnan az én intím barátom, a gondolásom, elvisz bennünket a boldogság fészkebe.

V.

A szerény két szobácskát, amelyben laktam, ünnepiesen földiszítettem virágokkal, a háziasszonyomat pedig rábeszéltem, hogy a kivételes alkalomra való tekintettel a poharakat ne csak belülről, de a külső oldalukon is mossa el, s a felgyülemlett szemétből ezuttal ne egy, hanem két — s ha nagyon nagylelkű akar lenni: három — lapáttal dobjon a csatornába... Szépen akartam fogadni Rozinát, úgy, ahogy regényekben fogadják a gavallérok azokat az előkelő dámákat, akiktől randevut kapnak.

Otto-t természetesen előre értesítettem, hogy a mondott időben a kitzűzött helyen legyen. A kópé észrevehette, hogy szerelmes kalandra készülök, mert hamiskás mosollyal kérdezte:

— *Una donnetta, Signor?* (Hölgyecske, uram?)

— *Si, si.* — feletem olyan hangon, mintha az efféle ügy minden- napos eset volna nálam.

Pedig akkor még kezdő voltam azon a pályán.

— Bizony, már ideje volt, Signor, — mondotta Otto. — Három hete szolgálom az urat és még semmi női dolog! Ez itt minden hagyomány ellen van és én már kezdtem elégedetlen lenni Uraságoddal. Ha még egy hétig ilyen meddő maradt volna Vossignoriának a velencei tartózkodása, kénytelen lettem von-

folmondani Eccellenza-nak... De most minden jól van s a forestiere-meg a gondoliere-becsület megmentve. Szabad tudakolnom, hogy *biondina-e* vagy *moretta?* (Szöke-e vagy barna?)

Ugy tettem, mintha nem hallottam volna a kérdést. Be voltam gombolkozva, mint egy Ferenc József-kabát, ami akkor nagy divat volt s nem árultam el előtte semmit. A következmények — mert ilyenek is lesznek — megmutatták, hogy ez nem volt éppen számárság tőlem.

VI.

Majdnem egyidőben érkeztem a Grand Hotel melletti kikötőhelyre Rozinával, s ahogy megláttam, türelmetlenül szólítottam a gondolásomat.

Mingyárt megjött a válasz egy palazzo oldaláról, ahová hűselni vonult a derék Alessandro Ottolenghi. — *Ecco, Signor!* — hangzott felénk énekes ütemű szava.

Ahogy e két rövid szó áthasította a langyos, kékpárás levegőt, az én velencei szépem összeresztent s akként hegyezte füleit, mint egy megrettent nyúl. De akkor láttam csak furcsát, amikor Otto felénk közeledve, a délszaki temperamentumok indiszkréciójával és bizalmaskodásával tekintett a donnettára. Óh, kedves barátim, most jön a novellia csattanója!

— Te vagy az, Rozina?! — kiáltotta és megragadta a kezét.

— Én vagyok, Sandro, — felelte szemtelenül, de mégis ijedten Rozina.

Heves szóváltás támadt köztük abban a rohamos iramu dialektusban, amelyet már a szomszéd oiasz provinciában is nehezen tudnak megérteni. Feleselés közben a leány többször könyörögve tekintett rám, s mindannyiszor kacér, kérlelő pillantással cirógatta Alessandro Ottolenghi-t, akit ő röviden Sandro-nak nevezett, én pedig kurtán Otto-nak hívtam.

— A menyasszonyom azt állítja, hogy kesztyűket akar az urtól venni, igaz? — kérdezte a gondolás.

Szó se lehetett arról, hogy a guta megüssön. Karcsu, sőt sovány fia talember voltam akkor minden apoplektikus hajlandóság nélkül. Mégis úgy éreztem, mintha valami ehhez hasonló baleset környékezne. Nem fatális dolog-e, ha az ember három-ezernyolcszázhuszonöt csinos velencei leány közül — abban az évben ennyi szépet mutatott ki a statisztika — éppen abba akad, aki a gondolásával jár jegyben? Nem akartam neveltségessé válni (bár a saját szememben már is az voltam), jó képet csináltam a gonosz játékhoz s igennel válaszoltam.

— Igaz. Van egy nagyobb *quantità* kesztyűm. Olcsón adnám a Signorinának, mert már nem sokáig maradhatok itten.

— Nos hát, — így szólt Otto ur. — Nézzük meg azokat a hires kesztyűket.

A haszontalan még kételkedett. Beültünk, Rozina és én, a gondolába, s még csak hozzá se érhattünk egymáshoz. Otto ügyesen kezelte az evezőlapátját, de a szemét egy pillanatra se vette le rólunk.

Nagyon különös találka volt. Együtt léptünk be mind a hárman a kivételes gonddal kicsinosított lakásba, ahol költői pásztoróra helyett egy egészen prózai kis üzlet várt rám. Előadtam a kesztyűket, amelyeket az idők folyamában Rozinától vásároltam s ő azokat most visszavette tőlem. S mily csunyán alkudott! A harmadrészét se fizette ki nekem, mint amennyit én adtam értük.

Szinte örültem, mikor elment a kesztyűkkel és Sandro-jával.

VII.

Másnap, mikor a nagykanálison gondoláztam Ottolenghi mesterral, megkérdezte tőlem:

— Hogy' tetszik, Signor, a menyasszonyom?

— Csinos kis nő, — feleltem. — De hát nincs határozott ítéletem ró-

la. Hiszen mindössze csak kétszer láttam.

— Vajjon?... Mondja meg őszintén, jó uram... látja, oly hűségesen szolgáltam önt... mondja, volt önök közt valami egyéb is, mint az a kesztyűüzlet?

— Soha, Otto! Soha!

— Tehát Nagyságod tegnap, amikor kérdeztem, hogy hölgyikét viszik-e találgára, ... hogy is mondjam csak?... dicsekedett?

Szomorúan néztem Otto-ra:

— Igen, fiam, dicsekedtem. Mi tagadás benne, hencsegtem. Azt akartam, hogy jó véleménnyel légy rólam.

— Oh, azért én nem vélekedek rosszul ekszcenciádról... Ki nem hencsegett még életében? Különösen szerelmi ügyekben?... Sőt nagyon örülök, hogy így van, mert Rozina kissé kikapós, én meg heves temperamentumu ember vagyok s miatta már befordítottam a vízbe egy füstestiere-t, aki legyeskedett körülötte... No, no, ne tessék megijedni! — kihalasztuk szegényt, s nem történt egyéb buja, minthogy egy-két liter csatornavizet ivott.

Kis szünet után folytatta:

— Nekem se történt nagyobb bajom. Beidéztek a rendőrségre s fizesztettek velem ötven líra büntetést.

VIII.

Elgondolkoztam, s mikor a sok meleg csókra emlékeztem, amelyeknek nem lehetett boldogító folytatásuk, úgy éreztem, hogy valami kárpotlással tartozom a derék fiunak, akit valamennyire mégis csak meg rövidítettem.

— Ez igazságtalan, sőt kegyetlen ítélet volt, Otto, a langyos fürdőért, amelybe azt az urat bemártottad. Joggal büntetted őt, azért a nyomat meg háborította... Az erkölcsi kárért, amelyet esetleg okozott neked, nem kárpotlhatlak, de az ötven lírát, amelyben a törvény jogtalanul elmarasztalt, ezennel megtérítem.

Otto megköszönte s biztosított arról, hogy ezen az összegben valami igen csinos dolgot fog venni Rozinának.

Első velencei kalandomnak ez a története.

Hegyséte az üvegházban

Páris, június

Üvegház! Azaz, hogy épületmonstrum, magassága hat emelet, szélessége, hosszúsága olyan kiterjedésű, hogy több hatemeletes ház férne el a területén, csupa üveg, öles ablakok, a föld színétől a magasságig, ormoló ház, melynek élete kifelé nyitott: a pillantás úgy éri az első emeletet, hogy tekintni egyúttal az ötödiket, hatodikot is, legfrissebben készült *új-modern alkotás*, mely szikrázva áll meg a másként épült tömbök, paloták keretében: *vanak és betonnak* izmai tartják az üvegházat, érdekes épület, még Párisban is különlegesség. A mai embert szolgálja.

Autó-garage a Raspail tájékán, a legnagyobb Európában.

A vakmerő arányokat is a logika feszíti és amint elszemléljük ezt a rezgő, de kvarckemény hatalmaságot, rá gondolunk, hogy az üvegház körül, arább a boulevardok kilométerein, a perifériák, ágbogak tövein: *negyvenezer autó fut Párisban*.

Ez a benzinfelleges, harsogó, iramló, egyre szaporodó gépkocsisereg teremtette meg az autógarage-t, melynek most csodájára járnak nagyvárosok tanulmányozó csoportjai.

Ezer gépkocsinak hajléka az érdekes épület és már épül a Monceau-ban új garage, ugyanilyen konstrukcióval, karsu vasnak és vékony betonnak bravuraival, ez az üvegház már *nyolcemeletes lesz*, kétezer futkározó futkározó gépkocsi talál majd itt fedetlet és amint hallom, a vállalkozó részvénytársaság egymásután fölépíti Páris legforgalmasabb negyedeiben a mammutgarageokat.

Más metropolisokban nem látni ilyen építkezést. Páris legfrissebb zseniali-

tásának speciális céljai vannak. A gépkocsi-technika eleven ritmussal önti el Páris uccáin az új és új autódarabokat és az ősi Páris megmozdíthatatlanul, *régen felépült*. A város ódonága és a szaporodó gépkocsiseregei nagyon is összefüggnek. Páris öreg házai úgy épültek, hogy azokban alig lehet garage-t kihasítani, ahol pedig helyet találna az új autótulajdonos, *a telek vagy a bérlet ára szinte megfizethetetlen*. Ez az igazi magyarázata annak, hogy Páris zárkózó öreg házai fölé egymás után fölépülnek a fantasztikus üvegpaloták.

A szék helyes, mert a látványosság, amelyet ezek az autógarage-ok nyújtanak, fantasztikus.

Milyen meghökkentő különösség a *hatemeletes hegy*, amit merészen beledépítettek az üvegházba. Hatalmas, szélesen elterülő szerpentin-ut a föld színétől az emeletek legfelsőbb terraszáig, lejtők olyan kapcsolódással, kanyaru-

latokkal, hogy a hazaérkező autók, *az uccáról egyenesen fölútnak a hatodik emeletre*, ahol a box várja azokat. Ez a hegy, a legbravurosabb üvegházban, enyhe ut még az embernek is, az emelkedő vonalaknak nagyszerű fortélyával, szinte könnyebb fölérkezni a magaslatra, mint a lépcsőkön. A szerpentin hajlatainál, az egész falat elborító tükrök állanak szemben és a soffőr pontosan megfigyelheti a mellette érkező, vagy induló autókat. Az épület két szárnyán hatalmas liftek is működnek a gépkocsik számára, amelyek így is feljuthatnak a boxba, ha torlódik a forgalom a hegyi uton.

Hirdető objektum ez a grandiózus üvegház: *szálgaldó életről, technikáról, ujszerű kultúráról* és meg tudja nyújtani az *elmondás kedvét*, mint a monumentális könyv, elementáris szonáta, víziókkal kirülő festmény...

Révész Béla

Jegyzetek a dunai konföderációhoz

Írta: dr. Havas Emil

A legutóbbi kisantant-konferencián az utódállamok külügyminiszterei elhatározták, hogy kísérletet tesznek a Dunamedencében lévő államok gazdasági kooperációjának létrehozására. Ez a kísérlet visszatérő gondolat a dunai államok egyesítésére és ez a gondolat egészen a Kossuth Lajos emigrációjáig nyúlik vissza. A történeti szükségszerűségek a történelem refrénjeivé válnak.

Dr. Jászi Oszkár, a kitünő magyar történetfilozófus már 1920-ban megírta egyik munkájában — szinte váteszi előrelátással — a következő jóslást: »Teljes lehetetlenség bárminő közép-európai — így európai — konszolidáció mindaddig, míg nem fog sikerülni a Duna medencéjében és a Balkánon helyreállítani az emberek és a javak szabad, békés forgalmát. Amíg a határok katonai kordonokkal vannak elzárva, amíg gazdaságilag szorosan egymás vidékeinek mesterséges szétválasztása krónikus munkanélküliséget és éhínséget okoz, mindaddig nem indulhat meg ezen az elgyötört területen a regenerálás munkája, mindaddig az elnyomorodás, a háború és az anarchia szelleme fog győzedelmesen előrehaladni.«

A dunai konföderáció gondolata tehát nem mai és nem is a háború után alakult nemzeti államok élettapasztalatán alapul. Ezek a tapasztalatok csak megerősítették a régi koncepció célszerűségét és az igazság erejére emelték.

A háború alatt kialakult ugyan a háborút megelőző teóriával szemben az a felfogás, hogy a gazdasági fejlődés a nagy államoknak kedvez és a kis nemzeti államok megvalósulásának tényével párhuzamosan bontakozik csak ki az Európai Egyesült Államok végső formájának szükségszerűsége. De már az év keserű tapasztalatai nagy részt vágtak azokon a reményeken, amelyek a kis nemzeti államokhoz fűződtek és mindig erősödik az a meggyőződés, hogy Európa szanálása, a háborús feszültség megszüntetése, az államok gazdasági talpraállítása nemcsak a háborús szellem kiküszöbölésétől és a nemzeti erők ellentéteinek kiegyenlítésétől függ, hanem a kis államok gazdasági elszigeteltségén kell elsősorban változtatni, a vámhatárokat lerombolni és a kis népeket valamely formában egyesíteni. Gazdasági egységet — a politikai önállóság fenntartásával — ez az új jelszó.

S így tér vissza az új megoldási terv Kossuth Lajos konföderációs tervéhez. Így fejlődik spontán, a ma kényszerhelyzetében élő népekben a jövő kialakításának olyan gondolata, mely a régmúltban gyökeredzik. Kossuth Lajos konföderációs tervét így indokolta: »Minden egyes alduai nemzet, ha sikerülne is népe köré gyűjteni a most máshová tartozó fajrokonait, legfeljebb másodrendű államot alkotna, amelynek a függetlensége örökös veszélyben forogna s mely szükségszerűen alá lenne rendelve idegen befolyásoknak. De ha a magyarok, délszlávok és románok a fenebbi tervet felkarolják, elsőrendű, gazdag és hatalmas állam lesznek, mely sokat fog nyomni Európa mérlegében. Egység, egyetértés, testvériség magyar, szláv és román között — ime, ez az én legforróbb vágyam, legősintébb tanácsom. Ime egy mosolygó jövő valamennyiük számára.«

Aki a mai helyzetet ismeri, az előtt nem kell bővebben bizonyítani, mennyire igaz lett ez a jóslás is. Nyilvánvaló, hogy az új nemzeti államok Európa nagy saktábláján jelentéktelen figurák, amelyeket a nagy hatalmak ké-

nye-kedve mozgat, állít idegen érdekek szolgálatába és a kis államok függetlensége papír-függetlenség, amelyet egészen illuzóriussá tesz az a függés, amely — kivétel nélkül — a nagy hatalmak egyikével-másikkal köti össze őket.

Még világosabbá lesz az utolsó évek tapasztalatai nyomán az, hogy az új nemzeti államok kialakulása nem oldotta meg a kelet-európai kis népek problémáját. A béke csak névleges, akár a nagy államok között: állandó fegyverkezést igényel és ez a fegyverkezés az új államokra olyan terheket ró, amelyek alatt nyögnek és összeomlanak a népek, hihetetlenül leszál az életszínvonal, ami a kétségbeesésbe vagy a forradalmi gondolatba kergeti az embereket.

Nem oldódott meg a nemzetiségi kérdés sem, mert az idegen uralom alá került nemzetiségek égő sebeket hordanak magukban, a békeszerződéseknek kisebbségi rendelkezései nem léptek életbe és a békeszerződések a nemzetiségek gyújtó erőfeszítéseit csak áttolták új területekre, de nem szüntették meg.

Dr. Jászi erről így írt: »Amíg az egyes kormányok fizetett ágenseket tartanak oly célból, hogy a szomszéd államokban sovíniszta és demagóg jelszavakkal gyűjtogassanak, amíg a kisebbségi nemzetek mesterségesen küzdött illuziói hatása alatt állnak s csak a dies irae, dies illá-t várják, addig nem lehet igazi béke.«

A nemzetek fáradtsága, háborús elgyötörtsége, a kenyérgondok minden ideális felfolbanást tulszárnyaló jelentősége, bizonyos józan keretekbe illesztette a kisebbségi aspirációkat és a kép nem ily kétségbeejtő. Hazugság volna azonban azt állítani, hogy a kisebbségek sorsa teljesen kielégítő és lenyomott vágyai feszültsége semmi veszedelmet nem jelent a jövőre.

A kérdés kulminációs pontja azonban a gazdasági válság, amely egész Európa testét a fertőző betegség szimptomáival fogja át, amelyről hiába világ-gazdaság-konferenciáznak. A belátás lassan érlelődik. A diplomácia boszorkánykonyhájába nehéz ugyan belátni, mégis bizonyos külső jelek azt mutatják, hogy a gazdasági válság okául kezdik elismerni az államok gazdasági elszigeteltségét és elzárkózását, a helytelen vámpolitikát és igen jelentékeny részben a dunai kis államok egységes gazdasági együttműködésének hiányát. A nagyhatalmak józan önzése és kelet-európai érdekelttsége érlelik a dunai államok valamilyen formában leendő egyesítésének gondolatát, amely a közvetlenül érdekelt kis államokat is már új lehetőségek elfogadása felé sodorja. Az a körülmény, hogy egyikök-másikuk önző érdekből vezető és domináló szerepet kíván magának az új alakulásban, természetesen hátráltatja és meg is akadályozhatja ideig-óráig az eszme fejlődését. A történeti szükségszerűség azonban a kényszer erejével viszi a népeket az önzetlenség és megértés forrása felé. El kell jönnie az időnek, amikor a józan megfontolás, a most sokat hangoztatott »szent önzés« meggyőzi a kis népeket a bizonyos formában történő egyesülés nélkülözhetetlenségéről.

Közkeletű egy angol államférfinak a háborúelőtti időből származó az a mondanása az osztrák-magyar monarchiáról, hogy ha nem volna, meg kellene csinálni. A történeti eredmények bizonyos mértékig megcáfolták, másrészt igazolták ennek a feltevésnek igazságát.

Az osztrák-magyar monarchia ma szívesen elfelejtett történeti emlékek közé tartozik, a szent szövetség maradvaként élt itt dinasztikus önzésével, antidemokratikus intézményeivel, felvilágosodott abszolutizmusával, a benne élő népek szabadságerzetének elnyomásával, a »divide et impera« önző és okatlan jelszavával.

Ennek a szükséges rossznak a modern, demokratikus Európa és a nemzeti öntudat teljes kifejlődésével el kellett tűnnie, de ez nem azt bizonyítja, hogy a szertehullott és önállóságba szakadt kis népek most megszerzett önállóságukkal vigán és szebb jövővel élhetnek és fennmaradhatnak a maguk zilált, zárkózott, egymással szembenálló államrendszereikkel. Elképzelhető a modern, demokratikus, minden tekintetben igazságos történeti fejlődésnek vonalán egy olyan konstruktív, szabad, méltányos egyesülése a kis államoknak, amely mindenkit kielégít és párhuzamosan illeszkedik bele a szintén történeti szükségként fejlődő Európai Egyesült Államok ideájába.

Ebből a szempontból nem volna érdektelen az egyesülés politikai és gazdasági tervezetét Kossuth fogalmazásában ismertetni, azonban nyolcvan év változásai túlhaladták az ott lefektetett gondolatok realitását. Egészen röviden utalunk tehát a dunai államok konföderációjának újabb, de azért az eredeti elgondolás nyomán haladó fogalmazására.

Ezek szerint a tagállamok teljes és zavartalan függetlensége mellett a szövetség hatáskörébe csak az egész szövetség sorsát illető ügyek tartoznának. Közös védelem, közös vám és kereskedelmi politika, az államokat közösen érintő közlekedési problémák, külügyi képviselő, bíróság az államok közötti vitakérdések eldöntésére, közös gondoskodás a szövetségi kiadások fedezéséről.

Minden állam nemzeti hadseregét maga fizesse, szervezze és képezze ki, a szövetség hatáskörébe csak a kontingens felosztása és közös vezérkar létesítése tartozzék.

Valódi demokratikus szövetségi birodalmi gyűlés, amely minden évben egy másik tagállam fővárosában ülészenék. Bécs, Budapest, Prága, Beograd és Varsó a megjelölt székhelyek. A vezető szövetségi szervek és intézmények méltányos kulcs szerint oszolnának meg a tagállamok között. Ha például a hadügyminiszterium székhelye Bécsben volna, a külügy Beogradban, a pénzügy Bécsben, a közlekedésügyé Prágában, a szövetségi törvényszék Varsóban. A nagykövetek személye periodikus időközökben az egyes tagállamok nemzetiből kerülne ki s minden államnak szövetségi tanácsosa volna a nagykövet mellett.

A szövetséges birodalmi gyűlésen mindegyik követ bármely állam nyelvét használhatná. Egy jól megválasztott tolmácsszervezet gondoskodhatna arról, hogy az elhangzott beszédek még aznap hasábos fordításban mind az öt nyelven megjelenjenek és a felhangzott érvek a következő nap vitáiban felhasználhatók legyenek.

Végül legnagyobb jelentősége lenne a szövetségi bíróságnak, melyet egy széles, demokratikus alapon nyugvó zsenátus gyakorolna a tagállamok egyenlőszámu képviselőivel és ennek a bíróságnak legfontosabb feladata volna a közös alapelveken nyugvó nemzetiségi törvényhozás becsületes végrehajtásának az ellenőrzése.

Ez a vázlat csak a legnagyobb általánosságban mutatja az egyesülés koncepciójának alaprajzát.

Ez az alaprajz is jelzi azt a nihetetlen sok nehézséget, amelyet le kellene küzdeni a megvalósítás útján. De el kell ismételnünk dr. Jászival:

»Mindezek a nehézségek nem lehetnek végleges és komoly akadályai annak, hogy ez a szövetség, melytől egész európai kulturánk sorsa függ, létre ne jöjjön. Ez a csüggedés oly kishitűség volna, mely végeredményben azt jelentené, hogy nincs további út Európa számára, hogy utópia minden remény a mai véres viszályok kiküszöbölésére, hogy a mai bornirt és a haladást megakadályozó rend a politikai bölcsesség utolsó szava. Ellenben azok, akik hiszünk az Európai Egyesült Államok, sőt majdan egy világszövetség megalkotásának a lehetőségében, nem ahtunk hitelt annak az együgyűségnek, mely azt állítja, hogy az integrációnak az a folyamata, mely a nagy nemzeti államokat és viruló népszövetségeket létrehozta, mindenkor meg fog bukni a nemzeti partikularizmusok és az eltérő nyelvjárások átkos tabuján. Ép ezért ez a feladat, mely ránk, dunai népekre vár, nemcsak a saját sorsunkra nézve döntő, de teremően alkotó és példaadó lesz egész emberi nemünk jövő pályája számára.«

Käte von Nagy

Hogyan lett egy szubotcai kisleányból berlini filmsztár?

Berlin, június hó.

A legnagyobb berlini mozinak, az Ufa Palast am Zoo-nak az oroztatán van egy fényreklám: villanykörtekből kirakott, kémételes betűk futnak végig a kinopala tetejének gerincén és harsogják bele az éjszakába a moziban játszott filmujdonság címét, rendezőjének és főszereplőinek nevét.

Alig egy évvel ezelőtt megállt este egy szubotcai kislány, Nagy Kató a Bahnhof am Zoo kapujában és tréfás sóhajtással megkérdezte kísérőjétől:

— Mikor fogják itt Gloria Swanson helyett Käte Nagyt hirdetni?

Aligha hitte volna el, ha ezt a választ kapja:

— Mához egy évre.
Nem is látszott ez se valószínűnek, se lehetségesnek. És

ma az Ufa Palast fényreklámja a »Männer von Ehe« című új film főszereplői közt ott ragyogja Nina Vanna és Charley Lincoln mellett Käte v. Nagy nevét...

Nagy Kató — beérkezett.

A filmsztárok életéről cikkek, interjúk, regények formájában egész könyvtárakra való irás jelent meg, de talán még sohasem írták meg őszintén, hogy az vagy az a sztár hogyan lépte át a küszöböt, hogyan bukkant fel az ismeretlenség homályából, mennyi küzködés, kínfodás és csalódás után harcolta ki magának, hogy megismerjék és elismerjék. Erre a kérdésre a sztárok vagy nem felelnek, vagy inkább romantikus, mint plauzibilis anekdotákat mesélnek el válaszul s a legtöbb esetben — megvan az okuk rá, hogy ne mondják meg az igazat.

Nagy Kató karrierjének nincsenek ilyen kulisszatitkai.

Hogy is lett hát filmsztár a szubotcai kislányból?

Tizenkétéves korában ezt írta a naplójába:

»Ma elhatároztam, hogy mozisínésznő leszek. Nagy sikereim lesznek.«

Hogy milyen alkalomból határozta ezt el, arra ma már nem emlékszik. Valószínűleg moziban volt közvetlenül a naplóírás előtt és erősen hatott rá a kép. Később megelégedett elhatározásáról és művészi ambícióját más terén akarta kiélni: festő szeretett volna lenni. Nem ment. Amikor rájött arra, hogy ehhez nincs tehetsége, abbahagyta a rajztanulást. A képzőművészet helyébe az irodalom lépett. Három évvel ezelőtt már film-szenáriummal próbálkozott.

Ekkor már irodalmi terveinek erős konkurenciát csinált a filmjátszás. Kikönyörögte hamarosan szüleitől, hogy engedjék fel Pestre, ahol Nemess Kató néven beiratkozott egy filmiskolába. Közben verseket és novellákat írt, ezekből egy-kettő megjelent a Pesti Hirlapban és más lapokban is. A filmiskola egyébként, mint minden filmisko'a, közönséges svindli-kurzus volt s más hasznát nem vette, mint hogy a tanév végén csináltak róla egy ötven méteres próbafilmlet — háromezer dinárért.

Ettől kezdve azonban már életre-halálra eljegyezte magát a filmmel. Eleinte titkolta: Szubotcán senki sem tudta, hogy miért tartózkodott Pesten.

Azután, a Subotcán ismert körülmények között, Nagy Kató Berlinbe került.

Csomó ajánlólevelet vitt magával jügoszlávial filmkölesznöktől különböző berlini filmgyárakhoz. Sorra jelentkezett valamennyinél. Szóba sem álltak vele. Egyik rendező szemébe mondta:

— Van itt elég német filmsínésznő, nincs szükségünk külföldiekre.

Másként képzeli el ezt az ember Szubotcán...

Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Másnap angazsálta egy kis szerepre. Egy napra, negyven márkával. (Ötszáz dinár.) Felírta a telefonszámot, ha sor kerül a szerep lejátszására, előző nap telefonon értesítik. És odafordult a segédrendezőhöz:

— Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Másnap angazsálta egy kis szerepre. Egy napra, negyven márkával. (Ötszáz dinár.) Felírta a telefonszámot, ha sor kerül a szerep lejátszására, előző nap telefonon értesítik. És odafordult a segédrendezőhöz:

— Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Másnap angazsálta egy kis szerepre. Egy napra, negyven márkával. (Ötszáz dinár.) Felírta a telefonszámot, ha sor kerül a szerep lejátszására, előző nap telefonon értesítik. És odafordult a segédrendezőhöz:

— Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Másnap angazsálta egy kis szerepre. Egy napra, negyven márkával. (Ötszáz dinár.) Felírta a telefonszámot, ha sor kerül a szerep lejátszására, előző nap telefonon értesítik. És odafordult a segédrendezőhöz:

— Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Másnap angazsálta egy kis szerepre. Egy napra, negyven márkával. (Ötszáz dinár.) Felírta a telefonszámot, ha sor kerül a szerep lejátszására, előző nap telefonon értesítik. És odafordult a segédrendezőhöz:

— Két-három hét múlva megkérte Korda Sándort, adjon neki egy kis szerepet »A modern Dubarry«-ban.

Korda elvette a próbafilmlet és befűzette a gépbe. A gépész megkezdte a kis háromperces film lepergetését. A közepén megszólalt Korda:

— Nagyon csinos.

Később:

— Szép.

Amikor világos lett, kijelentette, hogy a kisasszony nem tehetségtelen és erősen emlékeztet Colleen Moore-ra.

Aztán újabb hetek és hónapok, minden eredmény, sőt minden kilátás nélkül. Csüggedés. Kétségbeesett hangulat. Öngyilkossági tervek, arra az esetre, ha hamarosan nem történik valami. Kilincselés rendezőknél, direktoroknál, mindenütt visszautasítás.

— Mit csináljak? — kérdezte Kató ismerőseitől.

— Találjon ki valami újat. Női burleszk-színész még nem volt. Próbálja meg ezt — tanácsolta neki valaki.

— De hogy állítsak be a filmvállalathoz azzal, hogy mindjárt főszerepre pályázom?

— Ne mint színésznő. Minden csinos nő az akar lenni, az már nem tűnik fel. Észre veszik. Menjen mint szerző.

Másnap beállított az Ufa akkori dramaturgjához, Walter Janningshoz, hogy írt egy darabot. Nem utasították el. Jannings kíváncsi volt, hogy milyen darabot tud írni egy ilyen kislány.

A darabot pár nap alatt összeeská-

rült, hogy nem szerepről van szó, csak statisztálásról. Összeveszett az Auñah-meleiter-rel, mondott egy pár gorombaságot és faképnél hagyta.

Összel Korda új filmlet rendezett, az »Ónagysága nem akar gyereket« címűt. Kapott benne egy szerepet, valami táncosnőt kellett volna alakítania. Megint a félélévelőtti komédia: »elfelejtették« értesíteni. Korda adatott neki egy másik szerepet: egy modern hölgyet játszott, aki a divatos nőgyógyással megvizsgálta magát.

Az orvos mindenestre megállapította — a lámpalázt.

Az egész szerepet a felvevőgépnek háttal játszotta le. Az arcát nem is látni a képen.

Teljes letörés. Már vállalt statisztálást is. A Korda-filmben, az »Algiri uccai nők«-ben és a »Csárdáskirálynő«-ben.

Figyelmeztették, hogy lejárhatja magát.

Azt felelte, hogy már mindegy. Ott akarja hagyni Berlint, lemond a filmről. Habozás, vívódás, mit csináljon! Karácsonyra hazament pihenni, felfrissülve tért vissza Berlinbe, előlről kezdeni a reménytelen harcot.

Egy magyar újságíró ajánlólevelével kiment a Greenbaum-filmhez. Legalább nyolcszor küldték el különféle ígéretekkel, amiket másnapra már el is felejtettek. Végre csináltak egy próbafilmlet róla. Sikerült.

opclós szerződést vettek tőle, amely szerint havi ezeröttszáz márkás fizetéssel joguk van minden más cég előtt bármikor leszerződöttni két évre.

Nagy öröm. Amíg rá nem jött, hogy ez a szerződés csak öt köti, a gyarat nem.

A Greebaum-irodában hallotta azonban meg véletlenül, hogy a Sternheim-film bakfis-szereplőt keres a »Männer vor Ehe« című darabhoz, kiment ajánlkozni. Próbafelvétel készítették róla és még huszonnégy fiatal színésznőről. Ezuttal már nem is reménykedett. Három nap múlva elhívták az irodába és elbetettek egy szerződést: kétszázötven márká tiz napra. Kilencezer dindr.

A harmadik női főszerepet kapta a darabban.

A felvételeket negyedével ezelőtt fejezték be. Szerdán mutatták be a darabot az Ufa Palast am Zoo-ban. Az előzetes reklámokból kihagyták Käte von Nagy nevét. (Még a vajdasági műkedvelő-társaságok berkeiben is dul az intrika. A filmnél ugyanaz folyik nagyban.) A premier előtti napon jelent meg először Nagy Kató neve a hirdetésekben, jól hátul, apró betűből.

A bemutató.

Első benyomás: a film hülye. A közönség unatkozik. Sorra bemutatkoznak a főszereplők, egyik se tesz különösebb hatást. Egyszerre nevetés. Käte von Nagy egyedül van a szobában, titokban cigarettázik és közben olvas. A füstöt minden színpantáznál gondosan kifújja az ablakon. A könyvben valami pikáns fejezethez ér, örült izgalommal lapoz és még cigarettáznai is elfelejt. Ebben a pillanatban

kítört a taps, a közönség valósággal torolt a lelkesedéstől. Ettől kezdve minden jelenetét megtapsolták, az utolsó képnél pedig, amikor megint egyedül van a vásznon és összeviszsa ugrál, a nézők kalapjukat dobálták a levegőbe.

A »Männer von Ehe« nagy siker lett — Käte v. Nagy miatt. Pedig csak egy nagyobbfajta epizód szerepe van benne.

Az első kritikát minden filmujdonságról a legelterjedtebb bulvár-lap, a »B. Z. am Mittag« hozza. Amit dr. Kurt Mühsam írt, az rendszerint eldönti egy filmdarab sorsát.

Műhasam levágta a darabot és megdicsérté a szereplőket. Elsőnek — Käte von Nagyt — »A higanszerű Käte v.

...den größten ...
...in jedem Fall — den größten ...
...bei Herzschmerz mitten in der Nacht in ...
...einer eigenartigen, durch kein ...
...nachzudenenden Stimmung in der Einf ...
...Aufnahmegeräte auf dem hypersehsichteten

Käte v. Nagy
in dem Film »Männer vor der Ehe«

Film einfangen zu können, das erscheint mir ...
...Herding als der ...

...die eine handliche ...
...Man mitteilt ...
...Werd oder andere ...
...im Untertitel ...
...jation sieht man ...
...Zauber der ...
...weilig sich ...
...Inklarheiten hätte ...
...amerikanischen ...
...Dieser beginnt ...
...bzw. ...
...schäfer ...
...Die handliche ...
...auseinander ...
...farbles und ohne ...
...gramm ...
...und als ...
...keinen wiederjugeb

Die Opium

Uraufführung

Ein ...
...die eine handliche ...
...Man mitteilt ...
...Werd oder andere ...
...im Untertitel ...
...jation sieht man ...
...Zauber der ...
...weilig sich ...
...Inklarheiten hätte ...
...amerikanischen ...
...Dieser beginnt ...
...bzw. ...
...schäfer ...
...Die handliche ...
...auseinander ...
...farbles und ohne ...
...gramm ...
...und als ...
...keinen wiederjugeb

Abbau der Fil

Aus dem

...
...erften ...
...Schritt eine ...
...Programms ordne ...
...Meyers ...
...aller ...
...den ...
...Ange ...
...sehung aller ...
...wöchentlich um ...
...durch das ...
...notwendig ge ...
...ge ...
...folgen.

— Ki tudja, talán a jövő sztárját indítottuk most utnak.

Hetek teltek el, senki sem jelentkezett.

Nagy Kató érdeklődött a tempelhofi műteremben, kiderült, hogy a szerepet már rég lejátszotta más. Valamelyik segédrendező, akinek ez a dolga lett volna, »elfelejtette« értesíteni. Becsümpészte helyette a babáját. Nem baj. Kárpótolták egy másik szereppel. Újabb várakozás. Biztonság okából minden este ki kellett telefonálni az atelierba. Végre egyik este közlik, hogy holnap.

A nagy nap sirással végződött. A »szerep« ugyanis összesen három méter hosszú volt. Egyetlen kis jelenet: az elárusító lány felhuz egy keztyűt a vevő kezére.

És a negyven márkából is levontak tíz százalékot adóra...

(Amikor »A modern Dubarry«-t Szubotcán bemutatták, a mozi vezetősége, amely, úgy látszik, hallomásból tudta, hogy Nagy Kató játszott a filmben, belevette ezt — teljesen jóhiszeműen — a reklámjába. A néző azonban hiába kereste Nagy Katót a képen: a film egész bevezetése, amelyhez a keztyű-jelenet is tartozott, elmaradt, mert túl hosszú lett a darab.)

bálta egy újságíró segítségével. A dramaturgnak tetszett. Komoly tárgyalás indult meg arra, hogy a kezdő kislánnyal eljásztatják a bohózat főszerepét. Hogy kipróbálják, leszerződötték egy akkor épp felvétel alatt álló darab egyik kis szerepére. Négy nap száz márkájával. Ez már egész komoly színész-honorárium volt, nagy pénz, ötezer dinár.

Ebből is sirás lett.

Képtelen szerepet kapott: egy utálatos, intrikus, féltékeny lányt, akinek minden jelenetben az öklét kell rázni az ég felé. Egyszer el nem mosolyghatta magát az egész darabban. A rendező — egy tehetségtelen öreg — egy eredeti grimaszt nem engedett meg neki.

A négy napot, nagy kinnal, lejátszotta és a burleszk főszerepéből nem lett semmi. Azt a kifogást mondták, hogy a darab előállítását az igazgatóság nagyon költségesnek találta.

Negyedévig semmi. A Domo-filmnél ígérték egy nagyobb szerepet neki, az utolsó percben lefűjték a darab elkészítését. Egy másik filmgyár két napra szerződött. Harminc márkájával. Az utolsó száz márkás honoráriumokhoz képest nagy visszaesés. Elfogadta. Valamit csak kell csinálni.

Bevezették egy tömegöltözőbe. Kide-

AZ UTCA FIAI

Páris, július.

Nincs ostoba mesterség, csak ostoba emberek vannak — tartja egy francia példaszó; sem okosabb, se bárgyubb a világ minden egyéb közmondásánál. Vonatkozik pedig az utszéli igazsága azokra, akik mert valamely foglalkozás lényegét meg nem értik, idegenül állnak vele szemközt és ami a legkönnyebb, lenéznek. Holott ha tudnák! Ha a mélyére látnának, hogy e lebecsült mesterséghez is mennyi rátermettség kell, meg aztán, hogy aki alaposan érti, mennyi pénzt tud megkeresni vele. Pedig végső fokon mégis csak ez szokott a döntő szempont lenni, amikor arról van szó, okos volt-e valami vagy balgaság.

Nagy, aki most debütál, egy bájos bakfist látunk egészen elragadóan. Egész bizonyosan olyan tehetség, aki nyereséget jelent a film számára. Itt van Nina Vanna is, egy finom feketehajú szépség, talán egy reménysége a filmnek. Grete Schmidt, egy csinos szöke . . . stb. Ez a kritika eldöntötte a sikert. Kivétel nélkül minden lap a főszereplő, Nina Vanna rovására dicséri Käte v. Nagyt. A legtekintélyesebb berlini lap, a »Vossische Zeitung« így ír: »Käte von Nagy, a bakfis, olyan, mint a higany és kimonodottan nagy komikai tehetség. Nina Vanna tulságosan tudatában van a »szépségének« és emiatt gyakran elfelejt játszani. A harmadik berlini napilap, amelynek a filmkritikája számít, a »Berliner Tagblatt«, ezt írja: »Meglepetés Nina Vanna, aki korábbi filmeiben merev és csaknek ellenszenves volt, most csupa melancholia. Grete Schmidt bátorralan, talán a szerepe miatt. Egy csöndes, finom fej: Dina Dierks. A legnagyobb nyereség azonban, Käte v. Nagy, egy turbulans, szentimentális, bursikóz bakfis, egy típus, ami nálunk egészen hiányzik és a kit a nézők hangos elragadtatással üdvözöltek.«

A kisebb lapok mind ugyanezt variálják, egyik se felejt el, hogy Käte v. Nagy higanyserű. A legnagyobb elragadtatással a »Deutsche Allgemeine Zeitung« ír róla, amelynek kritikusa megállapítja, hogy csak egyre kell vigyázni, ne essen túlzásokba. Ennek a kritikuskának jó szeme van. A szaklapok közül a »Filmkurier«-nak, az egyetlen filmnapilapnak kritikája a legfontosabb. Ez is Käte v. Nagygal kezd beszámolóit a szereplőkről: »Legjobb örülünk a Käte v. Nagygal való megismerkedésnek, ez az ugránczó bakfis csodálatos biztonsággal ura az arcjátékának és a grimaszainak. Talán a jövő Colleen Moore-ja. Ismételtelen nyíltszíni tapsokat kapott. Kezdetnek óriási siker. Remélhetőleg nem száll fejébe a kicsikének. A lista megy tovább. Nina Vanna finom, de merev, már annak is örülni kell, ha nevet. Grete Schmidt egy Robertson en miniatüre stb.«

A »B. Z. am Mittag« rajzot közölt Käte v. Nagyról. A film valamennyi szereplője közül csak róla.

*

Eddig nyolc szerződtetési ajánlatot kapott. A leggyengébb havi ezer márka. Egyiket se fogadta el. Most már ráér várni. A Paramount ki akarja venni Amerikába.

Talán ott következik a folytatás . . .

(—)

ENGLESKI MAGAZIN

Beograd

Vuka Karadžića ul. 18. Telefon 24-98

Zagreb

Strossmajerova 10 — Telefon 16-56

Elsőrendű úri divatruház. Saját müttermében készít mélték után ruhát és fehérneműt

Eredeti Burberry Weatherproofs

Nem mindegy

ha jó vagy rossz könyvet olvas-e!

Vigyázzon a könyvbevásárlásnál!

Jó — olcsó — szép

könyvet kaphat a

BÁCSMEGYEI NAPLO

könyv-osztályánál

A párisi ucca, ahogyan ez már hozzátartozik a világvárosnak és kivált a latin lüktetésűek életéhez, hemzseg a megfoghatatlan hivatású és már-már a fantasztikum küszöbét surló egzisztenciáktól. De amiért a polgári létük nincs se oklevélre, se cégbejegyzésre berendezve, ez nem jelenti, hogy évente jócska mennyiségű pénzt meg ne keressenek és még hozzá: elég kifogástalan módon. Az olcsó portékáit a boulevardokon kellelő camolet, az uccai erőművészek, tüzezők, tenyérvárosok, akik trükkjeikkel mulattatják a kávéházi terraszok unatkozóit, jókora pénzeket keresnek és mint típus itt bizonyára távoli multra tekintenek vissza. Nincs panasza oka ama rendszeren igen toprongyos frátereknek se, akik az udvariasság fintorával és az alázkodók fölényével rohannak a színházba érkező vagy a színházból haza indulók kocsiját nyitogatni és egy: »Báró ur! . . . Gróf ur! . . . De hercegem!« fokozással csikarják ki maguktól a borraivalót. Ezek az alkalmi ajtónyitogatók, ügyelgő vámszedői a mások multságának, korántse koldusok, mint a ruházatuk után vélné az ember. És mit mondani ama derek polgártársakról, akik patriárkai külsővel, a kampójával pástorbokra emlékeztető, de a másik végén hosszú szöggel ellátott bottal sétálnak az uccán és kápráztató büvári ügyességgel a kávéházi székek, asztalok alól a botjuk kampójával magukhoz horgásszák, vagy a bot szöges végével nyársra tűzik a szerte heverő szivar- és cigarettacsutkákat . . . Az a mezőjükön nem értek kalászkok, az ő aratásuk ez a marék bagó. Szivar-torzsa és cigarettavég ilyenkor tanulja meg, hogy az élet egy örökös újakezdés. Amiért keserű nyállal elegyedve, a hajdan délceg szivar egyszer már átvergődött rajta, hogy elszívjuk, ez nem zárja még ki, hogy a csutkája majd felvagdulva, új töltésben, egy új cigarettahüvelyben ne kezdjen egy második életet, ezuttal mint az állami dohányjövődék illetéktelen konkurrensa . . . Mások, az uccákon kis papirfigurákat árulnak, amik egy finom, láthatatlan fonálra kifeszítve az aszfalton vadul birtokra kelnek, boxolják, dögönyözik egymást, aszerint, amint az árusító és a cimborája a szálát, amelyik a két figurát talpon tartja, hogyan rángatja, feszíti vagy engedí ernyedésnek.

Hány még hasonló, tarka-barka uccai foglalkozást lehetne felvonultani! Itt van például az a nagyon rosszképű agastyán, felettébb arisztokratikus megjelenés: olyan finom és megejtő, mint ha a sátnagykövete lenne vagy legalább is az isteni Sade marquis egyik regényéből lebennne ki. Állandóan ott ügyeleget a »Concorde« vagy a »Vendome«-tér környékén, lesve a neki megfelelő idegenek után. Amikor rácsap az áldozatra, lenyűgöző eleganciával emel kaplapot előtte, pontosan kilencven fokos szögben hajtva be a karját, mialatt a világ legkülönbözőbb nyelvein ajánlja fel szolgálatait — lehetne-e netán oly szerencsés feltárni a kiváló idegen előtt a párisi délutánok és éjszakák titkait? Émelyítő agastyán: testvérek között megvan vagy hetvenöt éves és ahogyan a szája szélét nyalogatva megszólítja a kiszemeltet, legszívesebben a fülét rázná meg érte az ember. A fogatlan száju ürege, beszéd közben, ijesztően ásit rá az a hallgatóra . . . Vagy talán a ko-

kainárusokról beszéljünk, akik elővigyázatból legtöbbször valami ártalmatlan fehér port árulnak jó pénzért, teszem azt szódabikarbónát, körültekintve óvatossan, mintha legalább is a mennyország kulesát huznák elő a mellényük alól, ahol a port tartják, pár grammos kis fehér papirzacskókban.

Hinné-e valaki, hogy ezek az uccán gyakorolt mesterségek akárhányszor dúsabb jövedelmeket hajtanak, mint egy közepes ügyvédi vagy orvosi praxis — a tisztára szellemi foglalkozásuk jövedelméről szerénységből nem is szólván. Jövedelmükhöz illeszkedik az életmódjuk is, amelynek már semmi köze a régi koldus-romantikához, a piszkos szalmazsákhöz és a benne felgyűjtött aranyokhoz és bankókhoz. A modern camolet nem koldus többé, aki a száználomra spekulál, hanem kereskedő, annak rendje módja szerint, csak éppen hogy nem vár vele, amíg a közönségben feltámad a tudata, hogy erre vagy arra szüksége van és a jószágot megszerezni betér a boltba, hanem, szóval, kelleltesel, magasztalással, trükkökkel ezt a szükségletet ő maga költi fel a hallgatóságban, akikre aztán tüstént rá is szózza a bejűk magasztalt portékát: a se-lyemnyakendőt cellulóze-keverékből, a leszakíthatatlan nadrág-gombot a körömvágóollót, ami páros napokon töltött, páratlan napokon hajkefe. A camolet: rendes adófizető polgár, hatósági kereskedelmi engedéllyel, pátnens-levéllel, aki a portékáját még megtetézi azzal, hogy mulattatja az uccát és eggyel több színt és hangot visz bele.

Néhány nap előtt a boulevardokon tanúja voltam, amint uccai zenészek álltak meg az egyik sarkon és mint ilyenkor szokás, csakhamar egész embergyűrű vette őket körül. Déli idő volt, ragyogó napfénytel minden. A közeli műhelyekből ezernyi ezer kis munkásleány özönlök ki ilyenkor; szalad ebédelni mind haza vagy a szemközi bistro-hoz vagy talán egy vajaskényeret megenni a legközelebbi sétatéren, talán egy kávét meginni, átellenben a barban. Aztán sétifikálni még egy óra hosszat a napon; egy óra hosszat szabadnak érezni magát, mielőtt visszatérne a műhelybe. Az eféle déli órát és az illuziót mindig kellemesen kíséri egy kis muzsika; szinte hozzátartozik ahhoz a halhatatlan rományhoz, amelyik mindig ott zeng vagy döngicsél a fiatal szívek mélyén és kivált ilyenkor, a tavaszi verőfényben.

Az uccai zenészek, jeles pszichológus létükre, kiűnően tudják ezt. Szóval dalolni kezdtek, igen szívhez szólóan: sirt a harmonika, vibrált a gitár, harsogott a szaxofon és a muzsikusok teli tüdővel fújták hozzá a szöveget. Egy népszerű kuplé volt — Amerikából hozta át talán egy vándor artista, talán egy négerjazz, vagy a szellő talán, vagy a divat, nem is fontos az ilyen időkben, amikor a Newyork—Páris távolság alig harminchárom órai repülőút; holnap talán már csak egy kőhajításnyi . . . Amikor az improvizált hangverseny véget ért az uccán, a zenészek eladtak egy jó tömeget a kottáikból a hallgatóknak. Aztán tárogolni, lazulni kezdett az embergyűrű, a közönség elszórt, a muzsikusok pedig, két férfi és két nő — autóbá szállt, a maguk autójába, amelyik egyébként még derekasan meg volt rakva kottával. A kvartett bizonyára hamar még egy másik forgalmas tere száguldott, ahol eg ymásodik koncertet van ideje rendezni, aztán ad még egy harmadik hangversenyt, mielőtt a kis midinettek, változatlanul muzsika-szomjasan, visszatérnének az atelierikbe.

Egy másik ilyen camolethisztóriát szeretnék még elmondani, ez röviddel ez előtt a Chamus Elysées-n játszódott le. Este tíz óra volt, fülledt meleg idő és ott ültünk egy kávéház terraszán. Tor-kig voltunk mind az egész közönség, egy camolet tolakodásával, aki már fél-óra óta nyütte, nyaggatta a terrasz publikumát egy hangos játékszerrel, de hasztalan, nem vásárolt belőle senki. Ez a játékszer egy kartonból kivágott ka-

csa volt, valami hólyaggal ellátva és ha az ember a hólyagot nyomkodta, a kacska elkezdett hápogni. Hogy rákezdett a hápogásra, még kisebb baj volt. A baj ott következett, hogy a hápogás nem is akart többé megszűnni. A camolet szakadatlan fel-alá járt a terrasz előtt és egyre, fanatikusán, meggyőződéssel nyomkodta a hólyagot, a kacska pedig hápogott, hápogott, hápogott, hogy mindannyiunknak a füle fájt belé. Mint a kérlelhetetlen végzet szava, mint egy el nem muló átok sugott felénk ez a hápogás; a camolet egészen belétőzesedett és egyre vérmesebben, egyre rajongóbban magasztalta a játékszere előnyeit. Pedig kárba vesztett fáradság volt; talán mert a valamennyiünk játék-kacska kacska pillanatnyilag már fedezve volt a talán azért, mert meleg volt és káprázatosan ültünk és az ember lusta volt a zsebébe nyulni pénzért . . . Végén a camolet-t elhagyta a béketürese. Fel-dühödött. Előkapta a hóna alatt tartott dobozt, kinyitotta, belécsapta — az ott heverő többi közé — a sokat kínált játék-kacsát; aztán becsukta a skatulyát megint és elszánt léptekkel odament egyenesen egy a járda szélén álló automobilhoz, amelynek kormánykereke mellett egy szundikáló magánsoffőr ült. A camolet az ülésre tette a dobozt, felköltötte a soffőrt, de mielőtt elindult volna, feláll a kocsihoz és a közönség felé fordulva, körülbelül a következő beszédet vágta ki:

— Uraim és hölgyeim, franciák, idegenek és csehszlovákok! Önök elég makacsok voltak hozzá, hogy félőrai buzzó kínálom ellenére egyetlen kacsát se vegyenek tőlem. Csak azt ne higyjék, hogy én ezen netán elkeseredem vagy hogy a szerelmi légyottomra más alkalomatoságon megyek, mint magánautón. Hölgyeim és uraim, a viszontlátásra és noha önök a legaljasabb módon szabotálták a kacsáimat, mégis, tiszta szivemből kívánom, hogy az önök éjszakája is éppen olyan kellemes legyen, mint lesz az enyém, a szép és szöke szerelmesem oldalán!

A közönség, franciák, idegenek és csehszlovákok, elképedve bámult rá.

De a camolet már végignyult az ülésen, kacagott, hangosan, jókedvűen, gúnyosan . . . A kocsi elindult.

A kávéházi chasseur pedig, amint ott állt mellettem, hozzám hajolt és bizalmasan a fülembe sugta:

— Telik neki kocsira. Elég pénze van hozzá.

— Övé az autó? — kérdeztem a chassseurt, egy tizennyolcévs síhedert.

— Dehogy — felelte. — A kocsi az enyém. De éjszaka ide állítom a kávéház elé. A bátyám rajta a soffőr . . . Éjszaka a vendégek jó pénzt fizetnek egy kis fuvarért . . . Remek egy kocsi!

Most még közelebb hajolt a fülemhez és már egészen bizalmasan rebegte belé:

— Ez remek egy mellékkereset!
Adorfán Andor

Blazsek Ferenc:

Az én vigaszom

Mint üres perselyét a koldus,
Kezemben hordom a szívem,
Alamizsnát, szerelmet kérve,
De nem sajnál meg senkisé.

Nincs kunyhó, melynek szögletébe
Fáradt fejem lehajtanám,
Nincs testvérem és nincs barátom,
Nincs asszonyom és nincs anyám.

Nincs másom, mint az a vigaszom,
Hogy nem én vagyok a hibás,
Mert tudom, a fölséges Népek
Nem Krisztus kell, de Barrabás.

Mint telhőben ködlő hegyormok,
Társ nélkül vannak a nagyok;
Talán azért nem szeret senki,
Mert, jaj, másnál különb vagyok.

Dr. HORVAT
ÜDÜLŐ OTTHONA
ABBAZIA

Elsőrangú, modern kényelemmel berendezett úri magyar ház. Saját nagy árnyas park, napos terraszok, minden szobából felséges tengeri kilátás, folyóvíz. Hires bálnai konyha. Gyermektek 5 éven felül kíséret nélkül is. Orvos a háznál. 143

Ábrahám László a nemzetközi diplomáciában

Hová tartozik Pusztakeresztur?

(Saját tudósítónktól.) Az illetőségi ügyek tárgyalása mindenkor kényes kérdése volt a közigazgatási hatóságoknak. Egy község sem vállal szívesen a magáénak bárkit, amikor sosem lehet tudni, mikor válik az illető a közterhére.

— Itt az embered, tartsd el, mondja a törvény.

Bizonytalan népek kószáltak szerte a világban, egyszer csak megbetegednek, valamelyik kórház hajlékot ad a számukra, a betegápolási díját pedig fizeti az illetőségi hely. Mert az ilyen országjáróknak alig van már valakijük, akinek nyakába lehetne szólni a gyógyköltséget.

Az idő folyamán akadt a kérdésnek sok specialistája is. Végére a kórházi kassza semerre sem olyan, hogy hallatára összegyűl az ember szájában a nyál, de még mindig jobb, mint a semmi, pláne ha dolgozni sem kell mellette s az egész napot ágyban lehet tölteni. Az ilyen specialista tudósok ugyanazért egyszer elfáradván, helyet kértek a legközelebbi kórházban s vallottak olyan betegséget, hogy beletellett egy hétre is, amíg az orvosok meg tudták állapítani, hogy nincs semmi bajuk.

Azért semmi az egész. A globetrotter kidobódik s elgyalogol a legközelebbi közkórházig, ahol szintén kihúz ev helyet.

Már most hová valósi, azaz ki fizet érte? Mondott valami helyet, ami éppen eszébe jutott, mire a közigazgatási hatóságok elkezdtek az ügyével labdázni, hogy mikor már kilókra nőtt az aktacsomó, kiderüljön a hazugság.

A nagy árvíz után szegedi illetőségűnek mondotta magát minden csavargó, abban a hiszemben élve, hogy a víz mindent elpusztított s róluk élő ember irást nem talál. Aztán lassankint kiismerték a csalafintaságokat s a magyar belügyminiszter időnkint névsorokat közölt, hogy kik az ál-betegek s kiktől kell óvakodni.

Hát volt és végeredményben mindenkinek van illetősége, aki egy helyben négy évig hozzájárul a közterhekhez. Azonban emlékszem egy tagosító mérnökre, aki soha egy-két évnél több időt nem töltött egy városban, mert olyan volt a mestersége, hogy amint elkészült a munkájával, vonult újabb földek fölmerésére. Egyáltalában nem jutott hozzá, hogy illetőséget szerezzen.

— Nem baj, mondták a hivatalok, követi az apja illetőségét.

Az ám, csak hogy az apja anakidején szintén mérnöki foglalkozásban rokkant meg, az se fizetett egy helyen négy évig adót.

Lógott hát a familia a levegőben, akárcsak egyneműlyik csavargó, aki a rendőrség szutterénjében öszült meg. Mert hogy addig nem enged ki, amíg bizonyosság nincs felőle, hogy hová való. Ha leült valakit és megrabol, esetleg kap két évet. Így ült háromat csak azért, mert nem volt illetősége. Szerolta hetenkint a cellákat, meg a rendőrségi ágyakat, aztán pipált az udvaron és unta magát halálosan.

Amióta aztán az optálással új fogalomhoz jutott az emberiség, még több a zavar meg a kétség. Mert ugyan mit tudjon a maga hovatarozandósága dolgában az egyszerű szegény ember, amikor a leg tudósabb hatóságok is élénk ellentétbe kerülnek elemi kérdésekben!

Itt van, tesztem azt, az Ábrahámék esete, amely öt esztendő alatt jutott tető alá és történetiről hűséggel a következő adatokat tartalmazza:

Ábrahám Ilona 17 éves cselédleány volt Szegeden 1922-ben, amikor egy László nevű emberkével gyarapította a családfát. Az anyakönyvi hivatal ilyen esetekben értesíti az árvaszéket, az pedig gyámot rendel ki az apró törvénytelen számára, hogy az érdekeit védje s az apjával az egyezséget kísérelje meg. Ugyanakkor megkéri az árvaszék a várost, hogy tárgyalja le az illetőségi részét az ügynek.

Jönnek a kérdések.

— Hol született, Ilona?

— Pusztakereszturon.

— Ki az apád?

— Ábrahám Péter volt, de meghalt a háborúban.

— Hol született?

— Öregfalun 1879-ben, ott van az Pusztakeresztur közel. Háza is volt, meg adót is fizetett.

— Meg tudnád-e mondani, hogy hol szorították?

— Hogyne tudnám. Csenén. Aztán Temesváron volt katoná, de csak két hónapig. A háborúba mégis elvitték.

Ezek tudatában haladjunk tovább.

A város hatósága megírja Pusztakeresztur községnek, hogy vállalja el a nagyapja után Ábrahám László újszülött illetőségét. Mivel azonban a község már nem magyar terület, az irást elküldi a külügyminiszternek azzal a kérelemmel, hogy közvetítse azt diplomáciai úton.

Ekkor már majdnem egyéves a Lászlógyerek, de mit sejtí a szegényke, hogy hol rejtőzködik az ő ügye további esztendőik során is!

1925 nyarán ugyanis a magyar külügyminiszter elküldi az iratokat a beogradi magyar követnek, hogy tessék Pusztakeresztur községet megfizetni az illetőségi tárgyában, — természetesen a jugoszláv külügyminiszterium útján.

Októberben írja is vissza a beogradi magyar követ a külügyminiszterének, — természetesen mellékelve az iratokat:

— Az illetékes hatóságok közlése szerint Pusztakeresztur község Romániához tartozik.

Nem baj, tévedés volt, mindent a maga helyére kell juttatni. Vándorolnak hát az iratok a bukaresti magyar követhoz, hogy vegye pártfogásába a dolgot. Elég gyorsan halad minden, senki se panaszkodik huzavona miatt, még Karácsony előtt megjön a bukaresti magyar követség értesítése a magyar külügyminiszteriumba:

— Pusztakeresztur község Torontál vármegyében, S. H. S. állam területén fekszik.

Anatole France szapult

székfoglalójában Paul Valéry, aki Anatole France helyét foglalta el az Akadémiában

Beszélgetés a „koszorus” költővel az akadémiai felavatás után

Páris, június hó

A francia lapok így harangozták be: *»Egy férjhezmenendő lány számára a legszebb hozomány, ha elmondhatja: ott voltam Paul Valéry beiktatásán!«*

Az *Académie Française* öreg árkádjai alatt már déltájban gyülekezni kezdtek az emberek. A kíváncsiak serege elrepte a Szajna partját és egy órákor, mire a kapukat kinyitották, impozáns tömeg hömpölygött felfelé a lépcsőkön. A feljáróknál diszruhás örök vették el a meghívókat. Az összes tribünök, karzatok és padok zsufolásig megteltek. Különösen sok volt a nő. Valéry az asztalonyok költője. A régimódi, szűk kupola közönsége türelmesen várakozott. Lent, a földszinten egymás hegyénhátán tolongtak az érdeklődők. Aki Párisban művelt embernek számít, irodalombarátnak és rajongónak, az ott volt az Akadémia pókhálós kupolája alatt, hogy meghallgassa Paul Valéry székfoglaló beszédét és lerója csudálatát a költőnek: Verlaine és Baudelaire utódjának.

Egy lírai költő — zöld frakkban és csákkal a fején

Pontosan két órákor kitarultak a szárnyas ajtók és a köztársasági diszgarda sorfalai között, dobpergésben vonultak fel a francia Akadémia tagjai. Csupa kopasz, fáradt öregember. Valamennyinek becsületrend fityeg a mellén. Fekete frakk-kabátjuk a széles, zöld paszománttal, inkább operettszerű s ahogy tipegnek libasorban, mint a revügörlők, egymás háta mögött, a néző önkéntelenül is arra gondol, hogy mindjárt felharsan a zene, valami jó charleston és a szereplők táncra perdülnek.

Leghátral egy mosolygó fej a szalagos, tarka csákkal alatta, ez Valéry. Ijesztő látvány: egy lírai költő zöld frakkban, csákkal a fején! Szinte valószínűtlen. Olyan, akár egy paródia. Az akadémikusok helyet foglalnak félkaréjban a bársonypadokon és Valéry — életében először — leül Anatole France kihűlt helyére. (Anatole France is végigcsinálta ezt a komédiát?) Mellette

Ejnye, ejnye, csóválják fejüket magyar külügyérek, de összegabalyodott ez a világ Trianon óta!

Már 1926-ot írunk, február van, farsang, azért a hivatal dolgait is pontosan el kell intézni, — szalad hát az aktacsomó a diplomatatáskában a belgrádi magyar követhoz.

— ... hivatkozva ezek után bukaresti követünk jelentésére, további intézkedés végett megküldöm.

Akkor csend áll be, Belgrád csak vonogtatja a régi ismerős láttára a vállát, azonban a térképét elsőrendűen ismeri, tudja, mihez van jussa, mit kapott, — egy kis telepes község kedvéért még nem fog marakodni.

— Amit megmondtam, azt most is állom! — értesíti a magyar követséget, amely mit tehetne mást, önmaga nem kutakodik, hanem tudomásul veszi azt, amit neki mondanak s annak értelmében teszi felettesének a jelentést.

Augustus van már, mikor a külügyminiszter megint Bukarestbe vándoroltatja, a magyar követséghez, az aktacsomót:

— Miután Pusztakeresztur a határmegállapító központ szerint is Romániához elcsatolt területéhez tartozik...

Aztán csend sokáig, hónapokig, s úgy képzem, hogy a különböző követségek emberei éjszaka lidércnyomásra ébrednek fel.

— Jaj, jön az Ábrahám-aktacsomó. A futárokat erősítő koszon kell tartani, akkora az ügyirat súlya, — hát még ami a különféle országokban marad, mint fölleség. — végre napjainkban diadallal jelenti külügyminiszterének a bukaresti magyar követ:

— Ábrahám László pusztakereszturi illetősége elismertett.

... Hogy pedig azalatt hová lett a kis László gyerek, meg az anyja, azt az Isten tudja. Talán rájuk találnak egyszer a hatóságok is. Az a fő, hogy akadt egy volt magyar község, amelyet évekig egy utódállam sem akart vállalni. Még ha Temesvárról lett volna szó...

amint mellre csuklott fejjel bóbiskoltak a bársonypadon. Ezek a kiegészítő, görnyedt öregek kinosak és tragikusak, mintha panoptikumban lennének, a legszebb regényüket, legszebb verseiket régen megírták. Henry de Regnier már nem azonos a harminc év előtti Henry de Regnierrel és a többiek is mind a felcicomázott, ráncos aggastyánok, akik viaszfehér bőrrel, felájultan, a vénség kába deliriumában szunyókálnak itt, idegenek és nekem, vagy a többi olvasóknak semmi közünk hozzájuk.

A koszorus költő — ásit

Már másfélórja beszélt Valéry, amikor végre elfogytak előle a kéziratpapirok, a költő meghajtotta magát és leült. A tapsvihar után Hanotaux ur, az elnök ismertette Valéry életrajzát.

— Elárulom önöknek — mondotta — koszorus poétánk versei kicsit érthetetlenek, legalább is nekem, aki a modern költőkkel már nem tudok lépést tartani. De Valéry látszólag homályos szavai mögött mély szimbólikus erők rejtőznek...

Retorikai virágünnep volt ez a beszéd, konfetti eső, vérbeli akadémikus szósz, amellyel, mint valami mesebéli irral, kengették Valéry hiuságát. De a költőt nem érdekelte Hanotaux urnak, ennek a gyönyörű, tiszta öregnek a dicsbeszéde. Valéry tüntetben dísolt és amikor az elnök odaért, hogy az ismeretlen Valéry kezdő korában tikkár volt a Havas-ügyéneknél és itt, a sürgönyök és lázas szenzációk sodrában írta első verseit, a költő egy ujságot vett elő és olvasni kezdte a pad alatt. Akár a süldő diák, akit untat a tanárja és suttymban egy detektívregénybe temetkezik algebra óra alatt.

Beszélgetés az új akadémikussal Anatole France-é

Öt órákor ért véget az ülés. A hallgatóság leözlött az udvarra, ahol a köztársasági gárda lovasai sorakoztak kivont karddal és a fotóriporterek. Életveszélyes masinájukkal mindenkit legázoltak. Valéry fiatalosan, vezető arccal lépked a lépcsőkön, mindenkinek kedves és előzékeny, szalutál, köszönget, nincs lámpaláza, kicsit fölényes is, mint aki tudja, hogy holnap vele lesznek tele az ujságok és mozdulataival a mozik vászna. Künn, a Szajna partján, luxusautók tömege. A koszorus költőtársak sorba legratulálnak és autóbá szállnak. A mi írónk nem járunk ilyen luxusautókon. A mi költőfeleségeink nem hordanak ilyen ékszereket. Valéry gyalog sétál át az épület balszárnyára, ahol egy kisebb szobában fogadja a sajtót. Csak pár szó jut mindenkinek. A mottója ez: »nem szeretem a nyilvánosságot.«

— Rólam legalább ötvenszer annyit firkáltak már össze — mondja — mint amennyit egész életemben produkáltam. Hát ez nem igazságos!

— Mit érzett a felolvasása előtt? — kérdeztem.

— Folyton attól félttem, hogy túl hosszú lesz. Ilyenkor lecsiptem belőle. Aztán viszont tulróvidnek találtam. Erre ismét megtoldottam néhány oldallal. Végeredményben ha elgondolom, hogy három hónapig írtam, egészen kurta volt.

Egy másfélórás beszéd neki kurta! — Mi a véleménye Anatole France verseiről?

Rámnézett szurós szemekkel:

— Én Anatole France prózáját sem igen olvastam, nemhogy a verseit. Nem értem rá tanulmányozni, mert abban az időben sokkal több más, tehetséges költőnk volt, akit szívesebben olvastam, mint France-ot.

Mire felocsudtam, már egy másik ujságíró állott Valéry előtt, aki hévvel magyarázta, hogy France milyen érdemtelenül jutott a világ olvasóinak kegyelme. A homályos ablaküvegen csak gyengén tüzött át a nap és az árnyékos boltívek alatt Anatole France szellemével vitázott Paul Valéry. Szellemsen és fölényesen taglózta le. Ebben az egyoldalú vitában persze az újdonsült akadémikus maradt felül. Könnyű dolga volt. Anatole France meg se mukkant. Mert a halottak általában nem beszélnek

Tudás István

Baile Herculan

... A Kazán-szorosba értünk. A meredek sziklafalak annyira megszükitették a Duna medrét hogy hajónk — az állami dunai hajózás kényelmes, termes gözöse — csak nehézkesen tudott keresztülsiklani. Az árbócokra felhúzták a világ majd minden nemzetének zászlaját és ebben a pompázó zászlódiszben körtöttünk ki Jugoszlávia legészakkeletibb csucsán — szemben Orsovával — Tekián. A falu ünnepi köntöst öltött. Zászlókkal és zenével vártak a hajónkat, amely száznál több beogradi előkelőséget hozott Tekiára — köztük egy püspököt és diakonust és elhozta a király, a kormány és a hadsereg hatalmas korszoruit, amelyeket Kocsa kapitány emlékére állított obeliszklapzatára helyeztek. »Kapetan Kocsa«, amint ma is kegyelettel és hálával él emlékezete a nép lelkében, 1788-ban döntő győzelmet aratott a törökökön és ezt a didalmas csatát örökíti meg az az emlékmű, mely szinte a Duna medrétől kiemelkedő és égnek meredő tekiai hegy oldalában kapott helyet és hívatta van örökké hirdetni Kocsa kapitány fényes haditetteit, amelyeket a népköltészet már eddig is rímekben és dalokban őrzött meg az utókor számára. A hajón volt a dunai hajózás új vezérigazgatója is, aki Raduljeváci utazott, hogy megismerkedjék a hajózás összes őrszemeivel.

Orsováról Baile Herculanba autót tesszük meg az utat, a csodás szépségű Cserna völgyében, a meredek sziklafalak közt. Csodálatos, hogy az emberi ész és erő, a technika fejlettsége milyen sikerrel birkózott meg a szinte leküzdhetetlennek látszó akadályokkal és béklyóba tudta szorítani a sebes rohanású Cserna vizét, hogy ezáltal megközelíthetők legyenek a két hatalmas, gigantikus magasságú sziklafal közt meghúzódó keskeny völgyben, a sziklából kibuggyanó és áldásosan gyógyító kénforrások, amelyeket a gyógyulást keresők tömege keres fel.

Herkulesfürdő a magyar állam gondoskodásának köszönheti létét. A Ferdinánd-szálló melletti kőfolyosó falába erősített régi római emléktáblák szinte már olvashatatlan hieroglifáiból megállapítható ugyan, hogy a kénforrásokat Hadrian római császár harcosai fedezték fel. Herkulesfürdő állami fürdőtelep volt. A fürdő vadregényes, látványos és a legszebb svájci tájakkal versenyző fekvése, a hatalmas és modern szállodák mögött közvetlen közelből, alig 2-3 lépésnyire merednek égnek a helyenkint kopár, Karszt-szerű, de viszont helyenkint fenyőkkel teletűzdelt, nyevőntök fokos meredekségű sziklafalak, amelyek a hosszú sávban kiépült telep épületeinek oly háttérül szolgálnak, melynél szebbet a legzsenedibb filmrendező sem tudott volna elképzelni. És a telep zöld színpompája olyan harmonikusán olvad a kopár sziklafalakba, mintha egy hatalmas alkotó művész esetje képezte volna el egy festői táj háttérül.

A kultúra itt önmagát multa felül és a hatalmas izomzatú Herkules-szobor bizonyára nemcsak az emberi erőt, a természetet legyűrő emberi akaratot jelképezi, de kifejezi a kultúra erejét és diadalát is az ekrazitál és dinamittal szétrobantott sziklatömbök felett.

A román nemzet július hetedikén vált, de nem is produkálhatott, az emberi ötletesség, ész és élelmesség mérföldlépésekkel száguldott végig a Cserna völgyében és valóságos paradíszot varázsolt a fekete sziklatáblák közé

A sziklából kibuggyanó meleg, kék kénforrások a kor demokratikus szelleméhez alkalmazkodva enyhülést adnak a szegénynek és gazdagnak egyaránt.

A fénylő aranyzinóros román tábornokok, a briliánskövű, fülbevalók alatt roskadozó, mesés gazdagságú szép bojárasszonyok, a világfürdőkben ismert mondán nők és a külföldi bankkrácia markáns reprezentánsai mellett nagy számban van képviselve a sokszínű vi-szetben járó román nép és a zenekar minden nemzet zeneszámaiból összeállított muzsikát játszik.

A román impérium újat nem produkált. Királyi kézirat a kamara és a szenátus újjáavasztását rendelte el és itt kapcsolódik be a politika a fürdőéletbe, amely ezidén erősen megérezte a választási harcot, ami miatt a baile-hercu-

lanei szállodákban sok gazdátlan szoba új életet a sebesvágatású, sziklás medrű Cserna-patak völgye, még az egész-ségnél is nagyobb ur, a — politika.

Mayor József

BERÉNYI JÁNOS:

LÁNY A KAPU ELŐTT

Még nappali kedv hancurozott az esti hét óra tornyán,
s az égen még nem gyulladt ki a véres szög feje,
amelyen buval csüng az éj dohos sötét subája,
és a napot se hurrogta le ablakból az első kis csillagcsibész,
pattanós csilingeléssel csak úgy trétásan kitarult a nyafka zöld kapu,
a lány

édes asszonyisága ébredt magjával a tizenhat év szinig telt erejében,
mint az emlék fölfehérett a rámás mélyedés előtt.

Asszonyka: nagyszemű és egyszerű hóvirág,

nyers kendő, hűs selyem és patyolat,

az utakat a játék cürdzta körmenettel,

ő a halványlányú szomorúságok között örömtalpu csöpp szandálok-

kal

a lábain

a bíbor félszigetre állt,

rejtelem,

még gyerek ma és holnap halott ölelés,

Asszonyka: vérbe ejtett mozdulat,

vörös ének, illatos olaj és még ezernyi más,

nagyot néző mindarra, amit ketten tesznek,

magad testének titokban csodálója,

ki mindenből a hogyot és miertet hallgatod,

kiben erjedt csodálattá szűrődik a négy tiszta szem

valahányszor galád pontot keresztesz a csunya átlók életbe lutó

vondásával,

egyszer de átszalad minden rajtad is!

Asszonyka: a napok mezőin vannak meseerdők,

szelid özek közelegnek onnan szép agancsossal,

de mind farkast is vezet magával, tudod-e?

Asszonyka: az öblös kíváncsi kapuból,

mit láttál, mit hittál, mit verekedtél ki magadnak az esti érzések

nyelves zászlóival?

buksi agyad milyen gondolatokkal mosta a ködöt?

láttad-e, hogy az akácska éppen akkor zokogott?

hogy a bolond éj a kőbe verdeste homlokát?

hogy bókoló szívét küldte arra egy másvilági köszönés?

Láttad-e a békében a kardos viharlegényeket s a mult vasárnap

égre szurt kedvét és alatta a díszes eszéében a beteg tejet?

vagy ha mást néztél, jó kis asszony csunya cél:

láttad-e a magad sorsának sebhelyes keresztjét az út kezében?

ALAKOK

Cseléd

(Irhathám azt is, hogy háztartási alkalmazott. De fázom ettől az álszent szépségflastrontól, mely csak arra való, hogy eltakarja azt, ami fáj. Akkor becsületesebb, irgalmasabb a főnti derék, régi szó, melyel már a tizenhatodik században is váltakozva jeleztek a család és eselédet, a gyermeket, a család legfrisebb hajtását s a eselédet, aki a famillához tartozó családtag. Bözsi egyébként se veheti zokon ezt a titulust. Ő a legfelsőbb arisztokráciához tartozik: a fiata'sághoz. Péter-Pálkor tölti be tizenhetedik esztendejét. A szomszédból küldték át a porszivógépet. Behivatom dolgozószobámba. Mezei virág, kartonruhában. Haja sötétszőke. szeme sötétkék. Bőrét, mely a porcellánfehér s a mályvaszín árnyataiban játszik, akármelyik miss megirigyelhetné. Bemutatkozás helyett némi zavarral így szölok):

— Bözsi kérem, nézze csak, én irni szoktam. (Elszántan.) Megírok mindent, mindenkét. Igen. Most magát írom meg.

— Nevet.)

— Miért nevet?

— (Még jobban nevet.)

— Feleljen arra, amit kérdezek.

— Ne tessék bolondozni. (Arcát eltakarja két tenyerével, mint egy haragos előkelőség a fotoripoter kodakja előtt)

— Kezdjük, fiam.

— (Most arcáról leveszi egyik tenyerét s tévovázva már a nyilvánosság felé fordul.) Aztán hogy ír meg?

— Ugy ahogy van. Gyönyörűen. És ki is cürázom. Majd meglátja.

— (Még egy kifogást kockáztat.) Haza kell mennem, nagyságos ur: Takarítunk.

— Az várhat. Ez fontosabb. (Érveket keresek.) Maga már hallotta, hogy vannak olyan emberek, akik könyveket csinálnak. Nem hallotta? Olvasott már könyvet?

— Olvasom.

— Mit?

— Regényt.

— Mi volt benne?

— Elfelejtettem. Régen olvastam. Tizenhárom éves koromban.

— Ki írta?

— (Vállat von.) Nem néztem meg. (Írók, tanuljátok meg, hogy az olvasók nagyrésze nem kíváncsi a nevetekre, csak a munkára, ti ezzel szemben csak a nevekre vagytok már kíváncsiak, nem a munkákra.)

— Újságot olvas?

— (E'fintorítja orrát.) Azt nem szeretem. Csak ha valami szerelmes féle van benne.

— Színházban volt?

— Egyszer a Cigánybáróban.

— Na látja. Ez is olyan lesz. (Térjünk a tárgyra.) Hol szolgált először?

— Otthon, a kántoréknál.

— Mikor jött föl?

— Három éve.

— Hová szegődött?

— Kispestre, egy vasutashoz. De aztán bejöttem, mert ott nem volt versegilány. Pesten harminchárman szolgálnak.

— És tetszett Pest? Nem volt furcsa? Szereti?

— Pest nagyon szép. Nem lehet mondani. (Gondolkozik.) De csak télen. Nyáron szebb Verseg. Szombaton megyek haza.

— Hanyadik helye a mostani?

— A harmadik. Engem mindenütt szerettek.

— Mennyi a fizetése?

— 32 pengő.

— Mi a dolga?

— Mindig akad valami. Takarítok, főzők, vikszolok. Kismosást is végzek, kisvasalást is. Mosogatok... (Észbekap. Ezt is megírja? (Nevet és indul.)

— Várjon még, Bözsi. Hány szoknyája van?

— Hat. Odahaza. A stafirungom még nincs készen. Most varrom.

— Mit szeret emmi legjobban?

— (Határozottan, mint aki ezt már ré-

gesrég eldöntötte magában.) Főtt tésztát.

— Táncol?

— Csak csárdást.

— Cigaretázott már?

— Soha.

— Orvosnál járt?

— Mikor beoltottak.

— Hányan vannak testvérek?

— Négyen. A bátyám, az katona Öcsém és hugom. Azok még kicsik.

— Mi az édesapja?

— (Megdöbbenő ölettel.) Most már semmi. Meghalt.

— Az édesanyja?

— Az is. Most januárban.

— Mi baja volt?

— Nem tudom. Bementünk a kórházba. Ott nem modták. Mi pedig nem kérdztük. (Ha volna neki Röntgenképe az édesanyja tüdejéről, vagy pontos diagnózis, akkor is épp így árva volna.)

— Mutassa a haját. (Kis hajcsutkát hord egészen lenn a nyakszirtjén, hat hajtüvel összetűzdelve. Több hajtü, mint haj.)

— Vasárnap leeresztve hordom. Szalag van benne. Most fekete.

— Nem nyiratja le?

— Még csak az kellene. Egy lány levágatta. Husvétkor úgy jött haza, kisgyereksípka volt a fején. Bojtos. Utána kiabáltak, guntyt üttek belőle. Aki egyszer kivetkőzik, annak nincs többé becsülete. Egy másik lány pedig meg is bolondult. Pesten látta — a helyén — amint az ur kést emelt az asszonyra. Attól háborodott meg.

— Van udvarlója?

— (Gyorsan és boldogan köhint.)

— Micsoda?

— Kalauz.

— Hol ismerkedett meg vele?

— A villamosban.

— Hogyan?

— Vonalat kértem. »Talán gyerekjegyet, kislány« — mondta. Aztán nem adott vissza addig míg a végállomáson meg nem mondtam, hol lakom.

— Elveszi?

— (Csukott szájjal.) Áhá. Majd ha husz éves leszek. (Hátraveti fejét, akár a madár, mikor iszik. Szakasztszálloval röpkölnék a menyországba.)

— Tegeződnek?

— Még nem.

— Hol találkoznak?

— Télien a Keletinél, nyáron a Ligetben.

— Mi kellene magának. (Hallgat.) Pénz, sok pénz.

— Az nem.

— Hát mi?

— (Elkomolyodik és valami vallásos áhitattal.) Csak egy kis ház. (Szerényen a népmesék modorában.) Meg egy kis boldogság...

Minthogy mindenre értelmesen felelt, megkínáltam egy tányér cseresznyével. Azonnal emi kezd. A cseresznye vére bemaszatolja fiatal száját, gyönyörű fogsorát, mely még nem ismeri a fogorvosok köszörűit. Egyszerű, mint a kenyér és a tej. Az örök népszínművet természetesen játsza, anélkül, hogy egy pillanatra is kiesnék szerepéből. En többre becslöm hétszáz mozisznésznőnél. Mig a papirlapokat rendezem, melyekre odaváztam szavait, bele-belesandít a sok ákom-bákomba. Ujra furcsálja, hogy akad ember, aki ilyesmivel foglalkozik. És ismét nevet, derűsen, csengően, a tiszta szívéből. Kineveti a mesterségemet, engem, az egész világot.)

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Sorsjegyeket

az Állami Osztály-sorsjátékhoz

vegyén vagy postán rendeljen

még ma 6432

„Bristol“-trafiknál, Novisad,

Željuznička u. 27 Telefon 21-86

mer a huzás

már július 8-án 1 sz megtartva!

Minden második sorsjegy nyer!

Egy levél

Irtá: Ivan Babel

Ivan Babel Oroszország fiatal írógárdájának egyik legtehetségesebb tagja. Rohanó hadsereg című novelláskötetével világsikert aratott. Ma már a legnövösebb francia és német folyóiratok közlik az írásait. Alábbi novellája most jelent meg francia nyelven.

Kordukov elvtársam, közkatoná a vörös hadseregben, diktálta nekem ezt a levelet. Kordukov az egyik roham alatt elesett. Másfél esztendő telt el azóta, a levelet itt közlöm szöveg szerint.

*

Kedves Anyám, Evdokia Fedorovna, tudatom önnel, hogy élek, sőt jól érzem magam, amit önnek is kívánok. Üdvözlöm önt éppenugy, mint a szomszédokat és a rokonságot.

Kedves Anyám, Evdokia Fedorovna, sietek tudatni önnek, hogy Budienny elvtárs seregében szolgálok, az ön barátjával, Nicon Vassilich-el, aki most vörös katoná. Ő maga mellé vett engem, az állásokra újságokat és broszúrákat vittünk. Az *Utolsó Hírek*-et, a *Pravda*-t, a *Vörös Lovas*-t, amelyeket minden katoná el akar olvasni, mielőtt elmegy hősiessé lekasabolni az ellen-séget.

Kedves Anyám, Evdokia Fedorovna Kordukov, kérem, küldjön nekem mindent, amit csak tud küldeni. Őlje le a kis tarka malacot és küldje el nekem a P. O. L. I. T. — O. T. D.-hez, Budienny elvtársához, Basil Kordukovnak. Éhesen fekszem le mindennap, meleg ruhám sincsen, a hideg itt farkasordító.

Irjon nekem Stepka lovamról is. Él még? Kérem önt az Isten szerelmére, gondozza őt, kefélje, vakarja, vigyázzon a patkóira, mossa meg a patáit minden nap, azzal a szappannal, amit az ablakon hagytam, de ha már kedves anyám elhasználta, akkor vegye meg újra, az Isten megfizeti.

A vidék, ahol tartózkodunk, szerencsétlen egy vidék. A parasztok eldugják előlünk, a vörös sasok elől a lovakat. A buza olyan sovány és kicsi, hogyha ránézünk, nevetni kell. Főleg komlóval él itt a muzsik és a vodkát is ebből csinálják.

Kedves Anyám, Evdokia Fedorovna, megírom önnek azt is, hogy rágtá darabokra a mi kedves fivérünket a kedves Papa, Timofievics Kordukov. Ennek most van egy éve. A vörös brigád Apanasenko elvtárs vezetésével Rostovba vonult, amikor elárultak bennünket és mi hárman előőrsek fogságba kerültünk.

Kedves Papa akkor Denikinnél szolgált és azok az emberek, akik ünnepélyes alkalmakkor látták, mesélik, hogy hordta az összes rendjeit, mint a régi rezsim alatt. Minket természetesen lecsuktak és kedves testvéreimet, Fedor Timofievics-et, a kedves Papa elé vitték kihallgatásra. A kedves Papa elkezdte ültetelni bányámat, miközben így ordított:

— Te vörös kutya, kutya fia! — és addig ütötte, amíg Fedka Istennek nem küldte lelkét. Kedves bátyám, Fedor Timofievics se keresztet, se sirt nem kapott, testének darabjait elásták valahol.

Ezt a csapást is megnyugvással fogadtam, mint ahogyan az Ur Jézus is tette volna. Azon az éjszakán sikerült megszökni a börtönből. Ismét vissza találtam az én szeretett brigádomhoz.

A brigádunk megkapta a parancsot a továbbvonulásra Voronejébe, ahol lovakat, élelmiszert, revolvereket és mindent, ami hiányzott, kaptunk. Ami Voronejet illeti, kedves Anyám, Evdokia Fedorovna, megírhatom, hogy szép kis város. Kicsit nagyobb, mint Krasnodar, az emberek szépek és fürdeni is lehet. Mindennap kaptunk egy félkiló kenyeret, egy negyedkiló húst, sok-sok cukrot és így minden reggel ihatok teát. Jó sokat ettem és elfelejtettem az éhséget. Minden este elmentem kedves bátyámhoz, Semene Timofievicshez, ahol fiatal libahúst ettünk, ami után lefektünk aludni.

Az elvtársak kívánságára kedves bátyámat, Semene Timofievics-et parancs-

nokká nevezték ki, kapott két lovat és egyenruhát. Engem pedig melléje osztottak be, mivel a fivére vagyok.

Ha egy szomszéd bántaná önt, megmondhatja neki, hogy ha sokat szemtelenkedik, Semene Timofievics elmet-szi a torkát.

Nemsokára elindultunk Denikin generális ellen. Megvertük és sok-sok ezer katonát kergettünk egészen a Fekete-tengerig. De a kedves Papa láthatatlanná vált, pedig Semen Timofievics nagyon kereste, beszélni akart vele Fedia miatt. Ön, kedves Anyám, Evdokia Fedorovna, aki ismeri a kedves Papa jellemét, tudhatja, hogy ő inkább befestette a haját és az orosz szakállát fekete-re és elbújt Maikop városban. Itt élt civilben, senki sem tudta róla, hogy kicsoda, amíg barátunk, Nicon fel nem ismerte. Rögtön irt Semen Timofievics-nek. Lóra ültünk Semen, én és néhányan a faluból. A kedves Papát elfogtuk és bezártuk. Semen mint parancsnok, felkereste cellájában, a szakállára vizet öntött, mire a fekete szín lassan lefolyt a szakállról.

És Semen erre megkérdezte a kedves Papát, Timofievics Rodionovics Kordukovot:

— Jól érzi magát a kezeim között, kedves Papa?

— Nem — válaszolta ő — inkább nagyon rosszul. Senka tovább firtatta:

— És mit gondol, amikor Fedort darabokra vágta, akkor ő jól érezte magát?

— Nem — felelte a Papa — Fedor nem érezte jól magát.

— És kedves Papa, gondolt-e arra, hogy mi történik, ha a kezeim köz-

fog kerülni?

— Nem — felelte a Papa — erre nem gondoltam.

Senka összeráncolta a homlokát:

— Kedves Papa, most végezni fogunk magával.

Timofievics Radionovics átkozódn kezdett és szembe akarta köpni Sement, de a katonák megkötözték és elvonszolták az udvar végére.

Részleteket Timofievics Radionovics haláláról nem mondhatok, mert a kivégzést nem láttam.

Másnap Novorosszkba vonultunk. Ebben a városban semmi látni valóm nincs a Fekete-tengeren kívül.

Maradtam kedves Anyámnak szerető gyermeke,

Basil Kordukov.

*

Eddig tart Kordukov levele. Miután befejezte a diktálást, a levelet az inge alá csuszította.

— Elvtárs — kérdeztem a fiut — rossz volt az apád?

— Kutya volt.

— És az anyád?

— Az anyám egészen jól megfelel.

Egy rongyos fényképet vett elő, amely családját ábrázolta. Az apa rendőri egyenruhában állt a családi tabló közepén. A szakálla valóságos müredek és nagy biztonság ragyogott a tekintetében. Mellette egy bambusz-fotelben a felesége ült, míg oldalt két tagbaszakadt óriás kerek birkaszemekkel: Semen és Fedor. Merveen és egyenesen, mint a gyakorlaton.

Fordította Tamás Mária (Páris)

Magyarok Szmederevóban

Egy nap a Dunamelléki oblaszt fővárosában, ahol az egyetlen szállodában mindössze három szoba van.

Szmederevo, 1927 július

A bánáti oblaszt-képviselők akciója eredménytelen maradt: a Duna-melléki oblaszt székhelyét nem helyezik át Vrsacra, hanem továbbra is a Duna-parti kis szerbiai városkában, Szmederevóban marad. Minden igyekezet, minden fáradtság hiábavaló maradt, a harmincezer lakosú Vrsac érdekében nem sikerült semmit sem elérni, a vezetőszerp továbbra is Szmederevó marad. Ez a kis városka, amelynek alig van hateres lakosa, marad továbbra is az oblaszt fővárosa. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa egy napot töltött Szmederevóban és a tartományi fővárosban szerzett impresszióiról a következő tudósításában számol be.

A megközelíthetetlen Szmederevó

Délben egy óraker indul a vonat Vrsacról Pancsevó felé, de már egy alig félórás utazás után átszállás Kovin felé.

Az a néhány bánáti utas, aki Szmederevóba óhajtat utazni, sietve összeszedi csomagját és leszáll. Az állomáson már készen áll a négy harmadosztályú kocsi-ból álló szerelvény. A múlt századból visszamaradt primitív mozdony ott prüszköl a vonat élén. *Második osztály nincs.* Még azt a fáradtságot sem vették, hogy legalább krétával léptessék elő az egyik harmadosztályú fiúkat. Miért? Nem elég az, hogy az utazók megfizették a második osztályú jegy árát?

Fél óráig készülődik az utra a régi-módi gözmasina, amikor végre szép csendesen elindul Kovin felé. Lassan, kényelmesen vonszolja maga után végig a bánáti rónán azt a néhány divatját multa harmadosztályú kocsi.

Végre öt óraker megérkezünk Kovinba. Ismét átszállás. Egy harmadosztályú kocsi-ba száll be mindenki, aki Szmederevóba igyekszik. Ember ember hátán. Ülőhely nincs, a levegő elviselhetetlen. Nemsokára azonban meg is indulunk. Egy mozdonnal kitolják a Dunapartira kocsi-bat, ott azonban újból próbára teszi a szegény utas türelmét. Hét óráig várni kell. Kiszállani a kocsi-ból azonban nem lehet.

A tulsó parton megismétlődik a kovini kellemes várakozás, míg végre azután megtörve bár, de fogyva nem, megérkezünk Szmederevóba.

Végre Szmederevóban

A háborútól sokat szenvedett Szmede-

revó kis mezőváros. Feltűnően rendezetlen. A járda síkamlós kvarckövekkel van kirakva, mellette azonban feneketlen sár. Egy kis eső kell csak s akkor már elakad a kocsi.

Első utunk az egyetlen szállodához vezet. Hotel Bela Ladje (Fehér hajó) ott a Dunaparton mindössze három szobával rendelkezik, mindenik azonban 3-4 ágyas. A berendezés egészen primitív. Az ágyakon kívül két szék és egy mosdó. Semmi egyéb. Egy ágy husz dinár. Itt pihenik ezután ki napi fáradalmaikat tartományi képviselők, sertéskupecek, földmunkások közös hálóteremben.

Étterem szintén csak egy, a *Szloga*, szemben az oblasztgyűlés székházával. Egyszerű kisvárosi vendéglő.

A zenekar játszik és három pár charlestont táncol. Éjfél felé azonban kiürül az étterem és a dunaparti kis városkára ráborul az éjszaka csendje.

Társadalmi élet: minden korcsmában egy társaság.

A főtéren néhány emeletes ház, közvetlenül mellette azonban dűledező viskók. A városnak egész külső képe keleti viszonyokra emlékeztető, Sztambul külvárosában láttam hasonló uccarészleteket.

Magyarok Szmederevóban

Korán reggel azonban már élénk élet van Szmederevóban. Teljesen keleties színezetű piacát valósággal ellepi a környékbeli parasztok. Különösen gyümölcs-piacá és bortermeleése híres. Elsőrangú bortermeleő vidék, az itt termelt malaga és szmederevka országszerte híres.

Céltalanul bolyongok a piacon, amikor három munkáskülső ember beszélgetésére leszek figyelmes:

— Ideje volna már munkába menni — szólal meg az egyik magyarul.

Magyarok. Mit kereshetnek ezek itt Szmederevóban? Megkérdezem az egyiket:

— Budapestiek vagyunk kérem — hangzik a válasz — és már egy fél éve vagyunk itt. A vagongyárban dolgozunk.

— Több magyar van ottan? — teszem fel a kérdést.

— Mi az, hogy több? Sok és nemcsak a munkásoknak egy tekintélyes része magyar, hanem a technikai vezetők, mérnökök között is talál néhány magyart.

— Hogy érzik magukat itten?

— Köszönöm, nagyon jól. Igaz, hogy

sokat dolgozunk, de becsületesen meg is fizetik munkánkat. A lakosság pedig nagyon barátságos velünk szemben. Sohasem tapasztaltunk semmiféle ellenszenvet és senki sem érezte velünk azt, hogy idegenek vagyunk.

Mindhárman a legnagyobb elragadtatás hangján emlékeznek meg a szmederevóiak vendégszeretetéről. Néhány szót már megtanultak szerbül és valahogy csak megértetik magukat.

Nem telik aszfaltra

A Piac-téren munkások dolgoznak. A járdát javítják. Az új járda cementből lesz, mert az aszfalt túl drága, arra nem telik a szmederevóitaknak.

Tovább megyek a Dunaparttra, ott áll Brankovcséknak híres vára: *Szmederevac*, körülötte hatalmas kőfal. Ez talán az egyetlen nevezetessége az egész városnak. Egy óra alatt megnézheti az ismeretlen idegen mindazt, ami ebben a városban látnivaló. A törvényszék épülete az egyetlen modern épület. Szmederevó város tulajdona, az állam azonban semmi bért sem fizet.

Nincs lakás

A tartomány tisztviselői panaszkodnak. Nincs lakás. Drága pénzért sem képesek megfelelő fedeleket találni maguknak. A hivatali helyiségek túl vannak zsufolva. Sehogysem képesek elhelyezni az oblaszt hivatalait és tisztviselőit. És mégsem hozzák őket Vrsacra, ahol kényelmes irodahelyiségek állanak rendelkezésre, lakások is volnának. Itt marad Szmederevóban minden, állani vagy tartományi építkezéseknek a nyomára azonban a legjobb akarrattal sem akadtam.

A város közigazgatásilag ezzel szemben jelentőségteljes. Négy pénzintézet, tekintélyes alaptőkével dolgozik és óriási forgalmat bonyolít le. A bortermeleők egyesülete értékesíti a kerest szmederevói bort. Az utóbbi időben itt is élénk kereslet uralkodik a borpiacon, ami természetesen az árak megszilárdulását vonta maga után.

Ennyi az egész. Ez Szmederevó, a Duna-melléki oblaszt székhelye, Vrsac és Belackrva is jóval nagyobb nálánál, azonban Szmederevó mégis főváros.

Ferenczy György

Nagy-Noviszdad alapjait

hétsszáz évvel ezelőtt vetették meg Már a tizenharmadik században Petrovaradin és Noviszdad együlvé tartoztak

»Nagy-Noviszdad« eszméje most újból aktuálissá vált s új erővel feltámadt az a mozgalom, amely Noviszdad és Petrovaradin, a Duna két partján levő két város egyesülését célozza.

Noviszdad levéltárának sárguló iratai tanúságot tesznek azonban arról, hogy e két város már hétsszáz évvel ezelőt együlvé tartozott. Ujvidék neve a régi okiratokban folyton változik: Pétervárad, O-Péterváradja, Vásáros-Várad, Wárad és Vardinci. A bácskai Pétervárad falu Pétervárad várral szemközt volt a Dunán és az egyszerűség kedvéért és az együvé tartozás jeléül egyforma néven voltak elnevezve.

Vásáros-Várad nyomait a bélaleti apátság adományleveleiben találjuk meg először, hol Peturvárad elnevezésének variánsa volt. Már 1267-ben rév volt a Duna két partján és a bácskai oldalon volt a testvérváros piaca, innét a Vásáros-Várad elnevezés. Itt azután később vásárokat tartottak, miéért is elnevezték Vásáros-Váradnak. Később Péterváradnak hívták és ezt a nevet megtartotta 1748-ig, amíg szabad királyi város nem lett. 1522-ben Vásáros-Várad sokat szenvedett a török betörés alkalmával, teljesen elpusztult, de egy évvel utóbb már helyreállították. A lakosság azért tért ide vissza, mert a vidék egész forgalma itt bonyolódott le és mert Pétervárad vára mégis több biztosítékot nyújtott a törökök akkori gyakori látogatásával szemben.

1701-ben Pétervárad kincstári faluként szerepel a Bácskában. 1748-ig Pétervárad és Péterváradl Sánd néven szerepel, de mindig, mint szervesen összetartozó két község. 1748 után mezőváros lett és felvette az Ujvidék nevet. A csajkási és szerémi szerbek Ujvidéket a legújabb időkig még mindig Sándnak és Varadinnak nevezték.

A sport

Látni ugyan még nem láttam, de hallani már sokat hallottam a két száju kulacsról. Az ember iszik belőle, utána megtörlí illedelmesen a kulacs száját, ezzel már más rekeszre is igazította és amikor odébb nyújtja, nem bort, hanem vizet iszik belőle az utánunk következő.

Hát ilyen kétszáju kulacsnak tartom én a sportot is, avval a különbséggel, hogy nem mink, hanem a sors törli száján, amikor felénk nyújtja.

Nem figura beszéd ez, csak vegyük úgy, ahogy van.

Mert lám, ha Vuics Jócó földbirtokos ur saját maga vágná föl a télire való fát, az nem volna más, mint sport, vagy hogy nagyon szépen, magyarosan mondjuk: testedző mulatság. De természetesen fát, ha esetleg nekem már be volna készítve a télire való fa, de mondom, csak tegyük fel, hogy be volna készítve és én neki veselkednék oszt föl vágnám, ez már munka volna. Senki az égvilágon még gondolatba se mondaná, hogy sportolok.

Vagy ha a Lederer-uraság Csókáról átsétálna hozzám gyalogosan, csak úgy példaképpen, mondom, egy kis beszélgetésre, aki csak látna az országuton, mindenki azt gondolná, milyen jó ennek a csókai uraságnak, mennyi temérdek lova, kocsija van, oszt lám, csupa sportbul gyalogosan sétál.

Esküdni lehetne rá, akár milyen féderes kocsival menne is el mellette valaki, aki ismeri, egy se zavarná meg a sportolásban avval, hogy maga mellé hívja a kocsira. Mert tisztelni szokás az uraságot is, de meg a sportot is.

De megint csak, ha én indulnék neki az utnak, igen csak példaképp mondom, hogy egy kis beszélgetésre átmenjek a csókai urasághoz, hitolni lehetne rá, nem volna ember, akivel az országuton találkozni, hogy azt ne gondolja: no, szegény, ugyan kutya-golhat, amíg Csókára ér.

Hát oda érné csak oda érnék, de bemenni még se mennék be akkora gazdag urhoz olyan cipőkkel. Mert tudom bizonyosan, hogy a feleségem csak a legrosszabb cipőben engedne el erre a hosszú utra. Amiben neki szintiszta igaz is van. Szegény ember az egyetlen valamire való lábbelijét ne rongálja azon a cudar köves országuton. De meg nem is volna szívem zavarba hozni az uraságot. Mit mondanék neki, ha azt kérdeznék: milyen lesz magánál az idén a termés?

No ugye! Pedig amilyen jó gazdának mondják, bizonyosan megkérdeznék.

De ne csak mindig rólam példázgassak, itt van Dampsey és Tunell boxbajnok. Lehet, hogy nem egészen jól írom a nevüket, de hát nem is az a fontos most. Micsoda temérdek pénzt kerestek avval, hogy félholtra öklözték egymást. Pedig igazán semmi, de semmi okuk se volt rá, hogy egymásra haragudjanak.

De a legszebb a dologban, még az amerikai hatóságok is végignézték azt az irgalmatlan öklözést.

Ha eljőnnének mifelénk, itt is bizonyosan sok nézőjük akadna. Ugy lehet, hogy még a tüzoltókat is kirukkoltatnák a tiszteletükre.

Pedig ott Amerikában egymás szemét majd ki verték. A győztest, aki a másikat ájultra öklözte, úgy ünnepelték, mint valami miniszterelnököt.

Még tán az állam ki is tüntette az erősebb öklüt, mert ez sport.

De amikor vasárnap a tánc után Fazekas Elek meg Csapos Vince egymásnak szaladtak ökölrel, mindjárt bekísérték őket a rendőr. Pedig nekik igazán okuk volt egy kis öklözésre.

Ámbár a Julis váltig azt hajtogatja, hogy nem igaz, hogy a Vince megcsókolta a nyakát, csupán csak éppen a vállá szélit egy kicsit, mert hamar elkapta, de hát az ilyesmít nem mindig lehet elhinni.

Mondom, volt is okuk az öklözésre és mégis mind a kettőt elítélte a kapitány kihágásért.

Ugye, hogy két száju kulacs ez a sport?!

Azért nem mondom, néha elfelejti a sors ezt a kulacsot a vizes felire törül-

ni, amikor felénk, szegény emberek felé is nyújtja, csak hogy akkor már csupán egy-két csepp boroeska van benne.

Ez a szegény ember sportesőpese-kéje a picézés!

Nem költséges sportolás, alig kerül valamibe. Köll hozzá egy darab Tiszapart, ahova kiüljön az ember, egy fűzfág picényélnek, egy darab madzag, egy horog, meg giliszta.

A hal az nem fontos, ugyse tudjuk megfogni.

De azért mégis élvezetes sport ez nagyon. Mert sok mindenféle van a Tiszában: rossz fazék, hordóruul lemaradt abroncs, elvéve egy-egy talpatlan cipő. Cipő az utóbbi időben ritkán akad horogra. Ugy látszik, a szakavatottabb picézők az ilyen nagyobb dolgokat már mind kihorgászták.

Szép az nagyon, ha az ember eltalálja, mikor a picét kifelé huzza, hogy mit fogott. Föltéve persze, ha a horog nem szakad bele. Mert az már méreg. De

azért az se olyan nagy baj, legföljebb korábban kezd el az ember a fürdést.

Az tudni való, hogy minden picézésnek fürdés a vége, mert csak nem ül az ember egész délután oktalanul a forró napon.

De meg sokan azt mondják, hogy a szunyog csipése nagyon jó orvosság reuma ellen.

Hát ilyen reumaorvosság van ott anynyi, hogy hat országot el lehetne belőle látni és mégis maradna annyi, mint amennyit az ember általában kívánni szokott az ellenségeinek. Oszt az élhetetlenje mind azt lesi, mikor vetkőzik neki a picéző a fürdésnek. Néha fél éjszaka vakarózik utána az ember, hogy szinte belefárad.

De már az mindig úgy szokott lenni, mióta a világ fönnáll, hogy akármiről is van szó, adóruul vagy sportruul, a szegény embernek a végén csak — vakarózní kell.

Novoszel Andor

TERE-FERE

A genfiak és a határ. Mióta a Népszövetség Genfben székel, a genfieknek szűk ez a csinos, pompás város. Ugy nyüzsg, mint egy hangyaboly.

Mindenki gépkocsin jár vagy kerékpáron. Genfét 140.000 lélek lakja s ötvenezer kerékpár, 5.000 gépkocsi kering benne. Európában nincs még ilyen nagy arány a lakók és járművek között.

Uccáin annyi az ember, akár Párisban. Az autók folyton torlódnak s aki idején akar elérkezni egy találkára, az leghelyesebben teszi, ha gyalog indul oda. Délben a belvárosban az ember azt hiszi, hogy Londonban van. Minden forgalom a City-ben központosul, ott, hol hajdan laktak az emberek, de ma csak a különböző hivatalok vannak, míg a szegény genfiak kiszorultak a városon kívül, a határ mellé, sőt a határra, francia területre. Ezért szükséges annyi családi gépkocsi.

Egyre jobban bosszantja azonban őket a vám, a hivatalok packázása. 1823 november 10-ikén a franciák a kérdést még jobban összezavarták, mely most már valósággal elmérgesedett. Hágában döntenek majd erről, de lehet, hogy évtizedek mulnak el, míg a genfiak zaklatása véget ér.

Egyelőre olyan helyzetben vannak, mint az az osztrák ur, akinek kertjét a határon túl nyírták s akinek mikor káposztát akar ültetni, Prágába kellett utaznia. Előbb azonban vizumot kellett kérnie — Varsóban.

A Wilson-téren van a Népszövetség palotája. Itt az ópiumkérdéssel bibelődnek. Ebben az ügyben — pusztán ebben az ügyben — 2.500 oldal gépirásos aktát kopogtattak le a termekben szorviszkodó gépirókisasszonyok. Akad ezenkívül más ügy is. Egyik nemzetközi szervezet hivatalnokai valamelyik napon megcsókolt a liftben egy szőke gépirókisasszonyt. Erről szintén hivatalos jelentést szerkesztettek gépirásban. Az ügyiratot iktatták s ezzel a jelzővel látták el:

— Lift kissing.

*

Mecset. Annakidején nagy pompával avatták föl a párisi mecsetet, átadták az ottlélo muzulmánoknak, hogy távol idegenben legyen templomuk, ahol a maguk istenét imádhathatják. A köztársasági elnök s a marokkói szultán beszélt.

Szent helynek szánták ezt a mecsetet, egy darab keleti földnek, Páris kelős közepében.

De ki akadályozhatja meg, hogy a kíváncsiak oda ne sereglenek? Ma már a mecset körül teaterem van, vendéglő, a kupola s a minarét között a taxik pöfögnek, idehozzák a szerelmes párokat, akik előszeretettel adnak találkát a mecsetnél. A keletiek elhagyták, a nyugatiak pedig annál jobban látogatják. A mecsetben ebédelünk, vacsorázunk, teázunk s a mecset mögött csókolózunk.

A szajnai prefektúra meg a rendőség most zavarban van, minthogy a kérdést hivatalosan is előráncigálták. Vajjon a mecset és környéke továbbra is mulatóhely marad-e, vagy konviklust csinálnak belőle a Párisban tanuló muzulmán orvostanhallgatóknak?

Hozzáértők szerint az északafrikai s a szíriai muzulmánok nem igen kedvelik ezt a helyet. Zokon veszik, hogy a mecsetben nincs olyan kápolna, melyben a Koránt őrzik. Ennek a fülkének, melyet dus arabeszkek ékítenek, Mekka felé kellene néznie, ellenben a francia mérnökök úgy építették föl, hogy egyenesen háttal fordít Mekkának. Az igazhitű muzulmán borzadva fordul el tőle, csakis az istentelen nyugati gyarlók kedvelik, akik a közelében *charlestont* táncolnak a *jazz-band* hangjainál.

Noha a Párisban élő muzulmánok a mecset céljaira hétmillió frankot gyűjtötték össze, a számításokból kiderül, hogy a mecsetet nem lehetne föntartani a mellette működő kávéház, táncsterem nélkül s a jazz-band egyenesen szükséges ahhoz, hogy Allah Párisban is uralkodjék.

*

710 halott és 80.000 sebesült! Micsoda ez a roppant veszteséglista? Egy hadijelentésben olvassuk? Nem: a *London County Council* most teszi közzé statisztikáját, melyből kiderül, hogy az ugynevezett nagybő Londonban, a városban és külvárosokban a különböző járművek, gépkocsik, autóbuszok, motorkerékpárok kilenc hónap alatt 710 embert gyilkoltak meg és 80.000-et sebesítettek meg. A szám döbbenetes.

Ezért komolyan gondolkoznak, mit lehetne tenni a forgalom gyilkos útjében. A halottak és sebesültek közül sokan maguk vezették az autóbilit, a motorkerékpárt, de az áldozatok háromnegyed része gyalogjáró. Az esküdt-székek, melyek az egyes eseteket megvizsgálták, megállapították, hogy a londoni gyalogjáró is meglehetősen ügyefogyott. Sok esetben csak magukra vehetnek a szerencsétlenségért. 36 százalék elkerülhetne volna a katasztrófát, 5 százalék a különböző gépkatrészek vagy motorok tökéletlensége folytán veszítette el életét, ellenben több, mint 47 százalék a kocsivezetők gondatlanságának, lelkiismeretlenségének az áldozata.

Ebből immár nemzeti kérdés válik. Nemcsak halottak vannak, hanem békák, nyomorékok is. Londonban egy évig az uccákon sétálni sokkal veszedelemesebb és hősbő dolog, mint résztvenni egy tízemylecadik századbeli háboruban.

Most általános társadalmi mozgalmat indítanak, hogy a gyalogjárót megrendszabályozzák. Arról beszélnek, hőtönbe kell vetni minden gyalogjárót, aki a rendőség által meg nem jelölt uton akar áthaladni. Mások azt tervezik, hogy a gyalogjárókat s a járműveket teljesen el kell különíteni egymástól, az autók alagutakban közlekedjenek, különböző járművek pedig a híz-tetők fölé épített pályán. Csak hogy ez igen drága volna. Egyelőre ingyenes iskolákat, tanfolyamokat akarnak fölállítani, ahol az új nemzedéket majd megtanítják a közlekedés tudományára és művészetére.

*

Egy... kettő... három... Egy spanyol szerzetes, ki évtizedekig mint hittérítő működött Paraguayban, de is-

meri az angol Amerikát is és sok vad népet, lélektanulmányban számal be a vadak értelmi képességeiről. Szerinte egyik legjellegzetesebb ismertető-érve az értelemnek; a számolás. A művelt népeknél a számolás megelőzi a számítás. Már régen tudja a gyermek a számneveket, mikor megisméri értéküket. A vadaknál megfordítva van.

A hittérítők általában azt tapasztalják, hogy a vadak ösztönösen irtóznak a nagy számoktól. Tanfolyamokon, iskolákban megtanítják őket a számolásra, sőt a számvetésre is. Ismerik a számneveket spanyolul vagy angolul. De például Paraguayban a beenszülött az anyanyelvén csak négyig tud számolni. Itt megáll a tudomány. Ha több egységgel áll szemközt, azt mondja, akár a kisgyerek, hogy »sok, nagyon sok.« Amikor pedig a tárgyakat összeadja, úgyhogy öklével is érzékel, akkor is gyakran téved.

Az abinopok (bolíviai indiánok) szintén nem szeretnek számolni. Legföljebb tízig számolnak az ujjajukon. Nekik már három is sok. Az ausztráliai beenszülöttek a számokat csak háromig ismerik, ennél fogva egy sokgyermekes apának noha tudja, hogy nagy családja van, sohase alkot fogalmat arról, hány tagból áll a családja. Torresben, Ausztráliában a beenszülöttek csak kettőig számolnak.

Borneóban, mikor a beenszülöttek meg akarják tudni, hogy hány ember gyűlt össze valamilyen gyűlésen vagy összejövetelen, papirdarabokat vagy szárazleveleket osztogatnak szét a jelenlevők között, aztán visszakerik tőlük, összegyűjtik. De ezeket sem tudják megszámlálni, csak mutatják tömegben. Így érzékeltetik meg a sokaságot.

Az angol Új Guineában sajátos új számolást figyeltek meg a hittérítők: a kisujj egyet jelent, a gyűrűsujj kettőt és így tovább, mindegyik ujj eggyel többet. A hüvelyk — ötöt jelent.

*

Óriási számok Londonról. Érdekes lapozgatni azt a statisztikát, mely most jelent meg London életéről. E gondosan összeállított kimutatásban mindenre lelünk választ. Mindenütt óriási számok merednek ránk.

Csak a következőket idézzük: A londoni grófságban most is annyian laknak, mint az 1921. évi népszámlálás idején, 7.480.701 lélek. Ebben a számban benne foglaltatnak természetesen azok is, akik az óriási külvárosokban élnek s a londoni rendőség körzetéhez tartoznak.

Ha figyelembe vesszük e szám roppant voltát, nem csodálkozunk, hogy ezek az emberek évente ötvenmillió font sterling városi adót fizetnek, le ehhez az összeghez legnagyobb mértékben London kereskedelmi, pénzügyi góca járul hozzá, a City, mely maga egyesegyedül 6.748.624 font sterling városi adót fizet. Ebben a városrészben 13.709 éjjeli munkás dolgozik.

Nem érdektelen az sem, hogy 69.743 ember a menedékhelyen talál szállást s 171.300 szegény kegydíjből tengődik.

A múlt esztendőben 6.000-rel kevesebb örültről és hülyéről számal be a statisztika s a rosszhiszeműek szerint ezzel függ össze az is, hogy a házasságok száma 19.000-rel csökkent. Ellenben az öngyilkosságok szaporodtak. 361-en vetettek véget életüknek önkézzükkel.

London étvágya különben pompás: a csarnokokban egy év alatt 480.520 tonna húst adtak el s 184.080 tonna halat. *Bicsérdy* mester tanítása nem fogott az angolokon.

A londoniak egyre többet utaznak. Két évvel ezelőtt a vasutakon, villamosokon, omnibuszokon 2241 millió utast mutatnak ki, az elmúlt esztendőben már 3325 millió utast, akik közül 872 millió a vonatra esik, 968 millió a villamosokra s 1485 millió az omnibuszokra. Aki nem mozog, az telefonál. Londonnak 471.000 telefonelőfizetője van, a telefon drótja 1 és fél millió méter hosszú. A központos kisasszonyok a múlt esztendőben 800 millió hívásra feleltek.

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
TOGPOR-PASTA-SZÁJUIZ.

Egy kicsit nézte mit csinál a tanító, majd utána kezdte. A majmok befogták kezükkel szájukat, úgy nevettek. Most egyet gondolt Bobo, hosszu karjával lenyúlt a szivacsot és felémelte. Ebben a percben ránezett a tanító. Bobo megijedt. Szájába rejtette a szivacsot és zavarában lenyelte. Az öreg orángutánng úgy tett, mintha nem vette volna észre, de később ez mondta:

— Tanuljátok meg majmocskákat, hogy minden fü, minden kö, kavics, élőlény, akár csak ti, itt van ez a szivacs, amivel a táblát töröljétek. Ez is él. Testvérei a vízben laknak és őrási nagyra nőnek. Nem ajánlom, hogy mezegetétek mert a Szivacsok nemzetsége megmosdat majd benneteket érte.

Bobo lengrott a tábla tetejétől és haza szaladt. Bebujt az anyja ölébe, minden tagjában reszkette. Nem kellett neki a vascsóra. Nyöszörgött, félt. A szivacsok utána jönnék gondolta és könyörtelenül megmosdatják.

Nagy nehezen elaludt mégis. És akkor látta, hogy a tenger felől furcsa menet közeledik. Szivacsok. Nagyon mint egy hólyag, a másik hosszu mint egy kar, volt olyan is, mint egy ger felől furcsa menet közeledik. Szivacsok. Nagyon mint egy ta és könyörtelenül megmosdatják.

Bobo megvártia míg mamája eltávozik. A kis majmok közé ülni nem volt kedve. Elhíndben kezébe kapartotta a kreált és felszaladt vele a tábla tetejére. Szájába vette, aztán kék-köpte. Rossz ize volt.

Bobo is ósmerte az egész erdő. Híre volt, hogy az összes majmocskákat között ő kapja a legtöbb pusztit és a legtöbb nagyon tisztelete méltó majom volt.

Bobot is ósmerte az egész erdő. Híre volt, hogy az összes majmocskákat között ő kapja a legtöbb pusztit és a legtöbb nagyon tisztelete méltó majom volt.

Értelen gyümölcsöt valahogy le ne szakítson. Mondom, Jimmy kusz diót és dobálta bele a kosárba. Nagyon vigyázott, hogy között és visszaköthözött a fára. De azért nem szakított régi egy pohár sőt ivott. Később azonban megunta az emberek fehé vaszonruhát viselt, késsel, villával evett és ebéd után jom volt. Fatai korában egy illetvényes házában lakott, hol imy az egész környék ismerte. Tekintélyes, tanult majmocskáival: Bobóval.

hallot. Ezen a fán Jimmy lakott feleségével és egyetlen maj-Egyszer csak, egy nagy fa tetejéről rettenetes kiáltozás ren, meg az öreg bagoly.

ültek a tenger fenekére, csak a hold és a csillagok voltak ébdugták fejüket, az állatok meglapultak a fűben, a halak leme- A nagy erdőben mindenki aludt. A madarak szárnyuk alá

Bobó és a SZIVACS

REJTETTKÉP
—
Hol a gazda?

ÜZENETEK:

Lédeczy Palika. Ird le fiam ujból a rejtvényt, mert amit küldtél, nem ért ide. — Barasits Irénke. Nem egészen válltak be! A jelekből azonban azt látom, hogy van hozzá érzéked. Próbálkozz még néhányszor és meglátod, egész jól fog sikerülni. — Aron Sándor. Nehezebbet és más fajtát kérünk, mert az e fajtából már sok van és mindenki ismeri őket. — Csányi Katica és Feri. Szép dolog, ha két testvér ilyen öszszetartó. Úgyesen oldottátok meg a dolgot és leveleztek is jól. Csak iparkodjatok és máskor is legyen emnyi bátorságtok. Mi szeretjük a törekvő gvermekeket, ha még olyan csöppek is. — Herczog Egon. Tényleg a vakáció legkellemeőbb szórakoztatója a Habos Torta. Lesz rá gondunk, hogy minél nagyobb adagot kapiatok belőle. — Gergely Kató. Lám, milyen jó neked Kató, — te nyaralsz! És felhasználod a legalább ügyesen a nyaralást? Remélem, a sok szórakozás mellett jut időd a könyveknek is? Okosan tennéd, ha egy barátodat, a könyvet sosem hagynád el, — ez a leghűségesebb és legjobb barát. Vannak-e sok szép olvasni valóid? Nyaralásodból gondolj többször is reánk. — Szattler Éva. Az új barátoknak nagyon örülünk! — Kovács Ibolya. Intézkedtem. — Dobos Kató. Csak is természet után rajzolj. Legjobb, ha ki mégy a mezőre vagy a vízpartra és ott dolgozol. Az iparművészeti rajzolás főleg tervezésből áll. Fára is lehet festeni vagy pedig egy arra való tüvel égetni lehet a fába. Az utasítást külön elküldöm.

A Habos Torta olvasóinak kellemes szünidőt kíván Balázs bácsi!

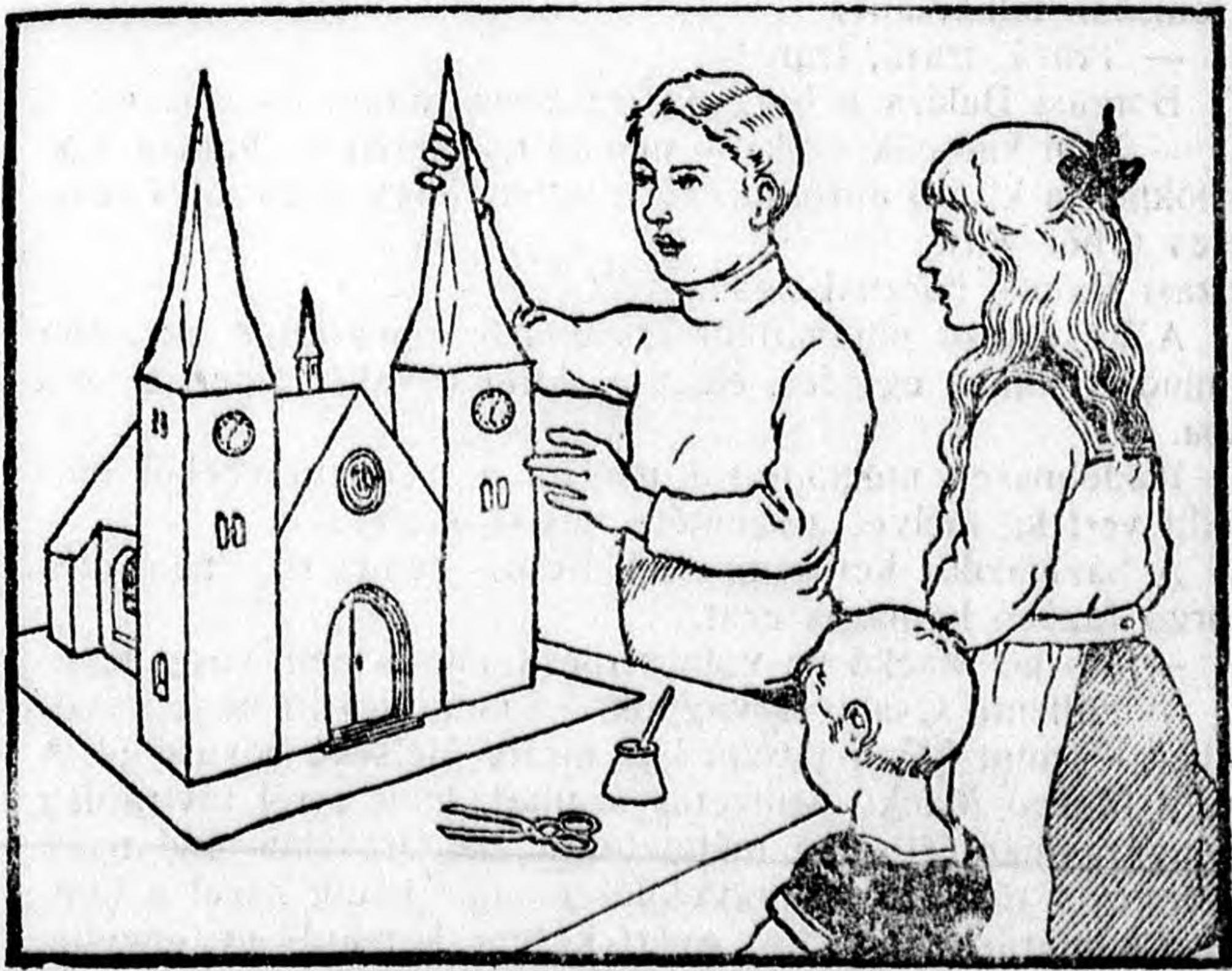
RIGÓ
„Lekaszálták már a rétet“

a a a
Koló

A BCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklet
Subotica, 1927. július 3. 27

HABOS TORTA

JÓ GYERMEKNEK

Mi készült itt, nézzétek csak,
Egyik követ másikra rak;
Templom épül asztal felett,
Imára hát a kezeket!

Ugy is lett. Először Ica látta megint Hona lejt és nem vágyott többé más mesterségre, hanem boldogan élte a maga életét.

— Igazad van jó anyám. Nem csipkeverés való nekem. Buta vagyok én ahhoz. Inkább szálit hengereket ezután is. Abban legálább én vagyok a legkötöny. A csipkét meg a pókoknak hagynom.

Először Ica hirtelen, aztán kapta magát, ott hagyott csapot-papot, csipkét — és elrohant. Egyenest jó anyjához. Ormányát törőlegve állított be.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Akkor egy sarokból nagy nevetés hallatszott. Mindenki odatódult. Hát ott állt először Ica a maga csipkéivel. De mi-lyenek voltak azok a csipkék! A száruk: kötélvastag. A figurák: ortombák. A lukakon egy viziló átsétalhatott volna. Nem lehetett visszatartani a nevetést. Rengtek a fák a kacagástól.

Aztán megáldotta a fiat és meghalt. Jancsi pedig nyakába vette a tarisznyát, fölhozta a rossz böcskört és felhőre lépegetve számitgatta, mészit van-e még a mészre. Mikor megéhezett, kitért a szájt és föltekint a hulló mézharmattal, aztán lezakkta egy darab felhőt, kifacsarta belőle a vizet és fölűt ivott belőle. Aztán mint tovább. A hatvanhatodik felhőnél talákozott egy vargavál, aki vadonmájú csizmát vitt a vállán. Mikor meglátta Jancsi szakadozott böcskört, nagyot nevetett és mondta:

— Ides fiam Jancsi. Nincs egyebem egy rossz böcskör-nél és egy üres tarisznyával. Ha meghaltam, huzd fel ezt a böcskört, vedd nyakadba a tarisznyát és indulj utnak. Hét nap het éjszaka menj és a hetvenhetedik felhő mögött vár téged a sok kincs és boldogság. Csak egyre figyelmeztetek: A rossz böcskör nem szabad felcsereined addig, amíg egy tündér-akarnád utközben, akkor soha sem kerül le a rossz böcskör a lábadról. Nézd, ott a partán van egy darabka fekete, száraz kenyér, ezt tedd a tarisznyádba és csak annak add oda, akitől azt hiszed, hogy nagyon éhes. Vigyázz a böcskört meg a tarisznyára, mert ezek nélkül nem találod meg a szerencsédet.

— Volt a koldus király árva fia. Mikor az öreg koldus király haldoklott, oda hívta halalos ágyához és ezeket mondta:

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

*

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

— Ezalatt pedig a hetedhetedik felhőn túl utra kelt egy szegény koldus legény, rossz böcskörben és üres tarisznyával.

menyasszonyi háznál nagy volt a sürgés-forgás. Várták a vőlegényt, aki egyre késett. A kis pesztonkát hatszor is kiszalasztották a ház elé:

— Éridj csak fiam — mondta a menyasszony anyja — kukkants csak ki az utra, jön-e már a vőlegény?

A kis pesztonka mindannyiszor azzal tért vissza, hogy bizony a vőlegénynek még a színét se látta, pedig majd kinézte a szemét utána.

Ugy gondolták, hogy majd csak megérkezik a várvavárt vőlegény s ezért Gazella Gizella magára öltötte gyönyörű fehér selyem menyasszonyi ruháját és a mirtuszkoszort is a fejére tette. Azonban az idő mult és a vőlegény csak nem jött. Már harmadik napja lesték hiába a vőlegényt és a meghívott vendégek türelmetlenségükben széledezni kezdtek. Akkor aztán Gazella Gizella szülei, hogy szégyenben ne maradjanak,

— *Hoztam orvosságot, Zsuzsikám!*
 — *Hiszzen ez káposzta, nyuszikám!*
 — *Persze, hogy káposzta, az a jó,*
 — *Jobb ám ez, mint a mák, a dió.*
 — *Ésd meg csak így nyersen, piszkosan,*
 — *Meggyógyulsz majd ettől biztosan!*
 — *Mit? Így egyem meg, nyersen, piszkosan? — kiabált*
 Zsuzsi és nagyot nevetett.

szuszogta magát a nyuszi és megszólalt:
 — *Káposztát! — mondta magában Zsuzsi, de akkor már k*
 az is eszébe jutott, hogy hívják azt a kerek, néhez valamit
 jutott, hogy látott ő már olyat — a konnyhában! És most már
 a kerek valami, amit a nyuszi cipel. Egyszerre csak eszébe
 egész nagyra nyitotta a szemét, mégse tudta meglátni, mi az
 mert valami nehezett cipelt és nagyon szuszogott. Zsuzsika
 san bujt be az ajtón, mint az előbb, hanem nagyon lassan,
 szuszogást — hát jön ám a nyuszi. De most nem olyan gyors-
 Egyszer csak hall valami kis kaparásszást, makogást,
 egy kicsit már el is felejtette, hogy beteg.

— *Hallgass rá, Zsuzsikám!*
 — *Mit akarsz, nyuszikám?*
 — *Tudok én egy orvosságot,*
 — *Meggyógyul az, majd meglátod.*
 — *Nem hiszem én, nyuszikám.*
 — *Pedig hídd el, Zsuzsikám.*

Zsuzsika csak csóválta a fejét, hogy ő nem hiszi, de
 a nyuszi azt már nem látta, mert akkor már kinn szaladt.
 Futott, futott, ahogy tudott. Mit gondoltok, hová futott?
 Zsuzsika is gondolkodott, szerette volna kitalálni, hová lett
 a nyuszi és mit hoz neki? Olyan nagyon gondolkozott, hogy
 egy kicsit már el is felejtette, hogy beteg.

Volt egyszer egy Zsuzsika, annak volt egy nyuszija.
 Eljött a doktor bácsi, adott orvosságot, de nem tudta
 meggyógyítani Zsuzsikát. A nyuszi gondolkozott, gondolko-
 zott, hogy gyógyítsa meg az ő Zsuzsikáját. Egyszer csak
 eszébe jutott valami. Megvárta, míg a doktor bácsi meg-
 anyuka kimennek a Zsuzsi szobájából és akkor hamar be-
 futakodott az ajtón. Szerencsére kicsit nyitva volt az ajtó,
 mert a kilincset nem tudta volna lenyomni a nyuszi. Betura-
 kodott az ajtón, megállt a Zsuzsi ágya előtt és azt mondta:

Irta Boriska néni

Tündike az aranyhatyú

Volt, hol nem volt, az égi felhőkön is túlhan egy ragyogó
 csillagban volt egy tündérország. Ennek minden háza aranyból
 volt és az ablakok gyémántból voltak. Ugy tündökölt az egész
 ország, hogy a fényességé lesütött ide a földre is mint a nap,
 pedig olyan messzi volt ez az ország a földtől, hogy csak a kép-
 zetet nevé repülőgépen lehetett odáig eljutni.
 Ennek a gyönyörű országnak volt egy öreg királyja és az
 öreg királynak pedig volt egy gyönyörű szép lánya.

Szeretném elmesélni, hogy ez milyen csuda-csuda szép
 volt ez a királykisasszony, de szinte nem is lehet azt elmon-
 dani. Haja aranysejtem volt, szemé olyan kék, mint a május-
 égbold. Szája piaci és édes volt, mint egy ropogós cserecsy-
 szem, a két keze, mint két kis galambocskó. Az arany cipellős
 lábcskáját pedig csak nagyító üveggel lehetett meglátni,
 olyan csuda-csuda parányi volt. Csak egy hibája volt Tündiké-
 nek. Rémségesen büszke volt és ez nagyon szomorította az
 öreg királyt, mert szerette volna, ha vélegényt választ mihá-
 marabb, mert néhez volt öreg vállainak az uralkodás, de Tün-
 dike az összes királyfiakat akik megkérték, kikoszorúztatta.

— Inkább legyen aranyhatyú az ezüst to partján, ha nem
 jön el értem olyan királyfi, aki nálam szebb és gazdagabb, —
 mondta.

Éppen az ezüst to partján sétálgatott, amikor ezeket
 mondta és abban a percben száz vízi sellő emelkedett ki a to-
 ból és énekelni kezdtek:
 Tündér király büszke lánya legyen aranyhatyú.
 ezüst tavon bus magányos, míg jön a megbánás.
 Szegény koldus árva legény lessz a bohócságot.
 Rossz bocskorban, tartsznyában hozzá szabadságot.
 Mire az utolsó sort is énekeltek, addigra már Tündike
 két karja két aranyszármnyra változott és beröpült a to közé-
 pébe, már mint aranyhatyú.

Az ezüst to tükörrel és a vízi tündérekrol maskor fogok
 mesélni, most csak annyit, hogy aki az ezüst to partján kiejt
 egy kívánságot, az azonnal teljesedik a Sellők parancsára, a
 kik a to fenekén egy korall palotában laknak.

Busult a szegény öreg király és egy kunyhót épített a to
 partjára és abban lakott ezután éjjel-nappal és o maga elete

— Gyerekek, mars lefeküdni az ágyba. Mordizomadta!

— Ne bántsá őket, kamarás ur — csittította Morgó urat
 Füllentő Csalavér — hadd ünnepeljék meg ok is a mai napot.
 Azt tanácsolom, menjenek a fiatalok ki a szabadba. Holdvilá-
 gos éjszaka van. Játsszanak egy kicsit. A friss levegő majd jót
 tesz nekik.

A gyerekek az indítványt hangos örömrivalgással fogad-
 ták és nagyokat kurjantva vidáman vonultak ki.

— Kiviszek nekik egy kis almabort is, hogy ne szomjaz-
 zanak, — szólt Füllentő Csalavér és felvett az asztalról egy
 teli nagy üveget.

Egy darabig még hallgatták odabent a gyerekeknek kihal-
 latszó zsvaját, aztán nem füleltek többé oda.

Különb is nemsokára visszaérkezett Füllentő Csalavér
 és a következő indítványt tette:

— Szépséges hölgyeim és kedves uraim! Azt ajánlom,
 hogy a diszes társaság szórakoztatására, mindenki mondjon
 el sorban valami érdekes históriát. Bor mellett jól esik az em-
 bernek vidám történeteket hallgatni.

Az indítványt egyhangulag elfogadták és megkezdődött
 a mesemondás.

... Hogy a mesemondás hogyan végződött, azt a jövő
 héten mondom el nektek, gyerekek!

ZSUZSI MEG A NYUSZI

Mert, tudjátok, gyerekek, a nyuszi mindennél jobban
 szereti a káposztát s akármi baja van, ha káposztát ehetik,
 minden baját elfelejti — hát azt gondolta, Zsuzsi is meggyó-
 gyul majd örömeben, ha ilyen finomat ehetik. Zsuzsika olyan
 jót nevetett, majd hogy le nem gurult az ágyról nevetésében.
 Bejött az anyuskája és nagyon csodálkozott. — Hisz egész
 nap sirtál-nyögtél, hogy lehet most egyszerre ilyen jó ked-
 ved? — kérdezte.

Zsuzsi elmesélte, mit csinált a nyuszi és arra az anyukája
 is nagyot nevetett. Most már ketten nevettek.

Zsuzsikának minden baja elmúlt a nagy mulatságban.
 A nyuszi meg látta, hogy senki se eszi meg a káposztát, hát
 gondolta, úgy is jól van, majd megeszi ő és megette.

*Meggyógyult a Zsuzsi,
 Jólakott a nyuszi.*

Utánozó Mancsi

Volt egyszer egy Jancsi, meg egy kis lány, Mancsi. Akár-
 mit tesz Jancsi, az a huncut Mancsi mindent utána csinál, akár-
 csak a papagály.

Reggel, mikor mosakodtak, Jancsi véletlenül kilocsolt egy
 kis vizet, Mancsi mindjárt készakarva kiöntötte az ő mosdó-
 vizét. Anyuka bejött és haragosan rájuk szólt:

— Ejnye, mind a ketten kilocsoltátok a vizet, mért nem
 vigyáztok.

— Én csak véletlenül — panaszkodott Jancsi — de Mancsi
 akarattal.

Aztán a reggelinél Jancsi nem volt éhes, nem ette meg
 a tojást — Mancsi éhes volt de azért ő is otthagya az övét
 És anyuka haragudott. Jancsira is haragudott, azt mondta
 neki:

— Tudod, hogy Mancsi mindent utánoz, hát ne csinálj
 semmit, ami nem jó. Ha te szépen megetted volna, ő is meg-
 ette volna.

Ha este lefeküdtek és Jancsi még szomjas volt és vizet
 kért, Mancsi is megszólalt:

— Én is szomjas vagyok.

Aztán persze nem ivott többet egy kortynál.

Máskor, ha Jancsi vizet kért, anyuka azt mondta:

— Megint csak bolondoztok, nem vagytok ti szomjasak.

Fogászati Rendelő Intézet
Dentist
Farkas Antal
Beograd
Vasina u. 21
Rendel 8-12, 2-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-11 óráig
Végez fog- és gyökérhúzókat teljes érzéstelenül. Készít speciális arany- és platina-plombákat, műfogakat és teljes fogszorokat, amelyek a rágásra nagyon alkalmasak. Arany- és platina koronákat, arany- és platina hidakat a legújabb amerikai módszer szerint, jótállással. — Szájvizsgálat és szaktanács díjtalan. — Vitéliek soron kívül 5423 fordítottnak.

Mész- és kőbánya
Velika a legkiadósabb és legolcsóbb
meszet és folyóvízi schotttert szállítja mindenféle
betonhoz
Képviselő:
Lavoslav Leitner
Osijek, I. Šamačka 7. 6258

REJTVÉNY
...

ÜVEG, porcellán, kőporszerű anyagok és kőolajcsapárok Gyűjteményeinek Kereskedése és Nagykereskedése központjában, ahol nagy szortírozott raktárt, beállított üvegekben: órási választékokat tartok.
Berkes József
Rudičeva ul. 4 (Gyűjteményeinek)

Zongorák Pianiók a világ legjobb márkái. Hosszú lejárati részletekkel és fizetésre a legnagyobb raktár az országban.
KAIN
hangszerekészítő Subotica, Városháza épület.

Hentesek
Egy komplett kompressor hűtőkamrával és az összes husvágó-gépek u. m. Wolf keverő-gép (quet ch) és 1 borsdaráló eladó Megtekinthető
Hideo Dánielnél, Vukovár

Téglaagyár
körkémence jó karban, elsőrendű anyaga, nagy vendőkörrel, kb. 25 hold szávmelléken, de vizára dástól mentes területen, haláleset miatt kedvező feltételek mellett e adó özy. Elezsanszky Szigmondné Nova Gradiška, Slavonija 6216

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:
„Hadonász“
Helyesen megfejtette Szántó István Novis d, Futoš i put 52.

Kovács és Gelányi
fűszer- és csemegekereskedése
SUBOTICA
Rudič-kitérő
Telefonszám 8-45.

ELŐNYOMDÁT
MODERNŰL FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLÍT
Leopold Sámuel
előnyomda berendezési gyára
4852 **Senta**

Sebészeti kiképzett **ápolónővér és ápolónő** kerestetik
Ajánlatok Schmolka hirdetőirodába Novisad, Jevrejska ul. 7 küldendők „Ápolónővér” jelme alatt

Butorokat ebédő, háló, ural szobák berendezésére, el.
portálokat legelőnyösebben szerzheti
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

KERESZTSOROS REJTVÉNY
A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:
Vizsintes: 1. Aviatikus, 8. Colum(bia), 15. Se, 16. Hóni, 17. Isten, 21. Neol, 22. Na, 23. Paon, 25. El, 27. Zok, 28. Ja, 29. Mast, 31. Ev (Év), 32. Lindbergh, 33. Sz., 34. Irás, 36. Ózon, 38. Ako, 39. Ria, 41. Be, 42. Is, 44. Renan, 47. Gitár, 50. Ora, 51. Ero, 52. P p p, 53. Nid, 54. Látod, 56. Cégér, 58. Né, 59. H h, 60. Nem, 63. Ohm, 65. Fagy, 67. Ambó, 69. Ri, 70. Mitológia, 77. Eo, 78. Lógó, 80. Ár, 81. Nem, 82. Is, 83. Irás, 85. Le, 86. Utas, 88. Ottan, 90. Tier, 92. Ál, 94. Ellenzéki, 95. Chamberli(n).
Függőleges: 1. As, 3. Ahova, 4. Ton, 5. In, 6. Kiel, 7. Si, 8. M n, 9. Snah (Hans), 10. Se, 11. Com, 12. Olasz, 13. Unt, 14. Ma, 18. Sz. D., 19. Tób, 20. Eke, 24. Aero, 26. Li, 28. Ig, 30. Szob, 34. Ik, 35. Szenvedély, 36. Oligarchia, 37. Ni, 38. Aeroplán, 40. Aerodrom, 41. Ba, 43. Si, 45. Erpá (Apré), 46. Napt(ár), 48. Teng, 49. Arie, 55. On, 57. Éh, 61. Et, 62. Maró, 63. Obova, 64. Hó, 66. Gigue, 68. Merre, 70. Másé, 71. Ir, 72. Ont, 73. Let, 74. Oma, 75. I i, 76. Asta, 78. Lel, 79. Otn, 83. Jel, 84. Sál, 85. Le, 87. Az, 88. Oi, 89. N C, 91 Im, 93. Li.

Niérnökiskola
Altenburg Th
Állami felügyelet alatt!
Gépépítés, elektrotechnika, automobil- és repülőgépipítés
Ellátás mérsékelt árona Student Kas noban Kívánatra prospektust küld

Mázoló és fényező munkát a legegyszerűbbtől a legjobb kivitelben készít
MEZEI
Subotica, Ilirska ulica Kakas iskolánál. 2590

Olcsó tűzifa
100 kg. vágott és aprított fa házhoz szállítva
30.— dinár
Pontos mérésért garáncálunk. Kiszolgálás szolid és gyors
„BOSNA“
fakereskedés
SUBOTICA
a vasúti téherpályaudvar mellett
Telefon 152.

Dominó, sak, dátkó, billiárd-golyó, mandiner-tű, igam sanctum golyó, kuglibabák legolcsóbban
Gerber Jakabné
első suboticei esernyőkészítő műhelyében Subotica, Sudarević u. 32

Perfekt horvát-német **gyorsíró-levelező (nő)** alkalmazást talál
Lederer Dezső cégnél, Sombor

SÍRKÖVEKET, temetői utánvételeket, valamint kőfaragó szakmába vágó minden emő munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica Somborski put es Gabonapiac sarok 613

HADNAGY ISTVÁN
szabó
készít polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat
Subotica, Sučićeva ulica 10 2650

Szolid áron és precizen
FEST TISZTIT WIHARD
Subotica, Sokolska 3. 578

FŐMOLNÁR
Bácskai tiszavidéki 5 vagonos önműködő export gőzmalom keres tapasztalt és szakképzett főmólnárt, aki hasonló minőségben nagyobb malmokban már működött. Ajánlatok, bizonyítványmásolatokkal és a fizetési igények feltüntetésével S-71. jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 6446

Párisi kereskedő **bevásárlási és privát** megbízást elfogad
A. VELLE, 45 rue des Tois Bornes PARIS

J gszekrényeket elsőrendű kivitelben készít és raktáron tart
Milošević Veljko
Sombor, Zlatna greda ul. 2
Hihetetlen olcsó árak! Prospektust ingyen küldök

Kék kő vámentes csak július 1-ig kapható
Sugar Manó
Subotica Telefon 47

Ügyázzon a szemére!
Csak szaküzletben vásároljon! A valódi „ZEISS” szemüvegek gyári lerakata
A. MAYERHOFF
Vel. Bečkerek
Aleksandrova ulica 10. Subotica, Aleksandrova ul. 9.

A Novisádi Hitelezők Védőegyesülete
Információs és Inkasszó Osztálya
Novisad, Njegoševa ul. 1
Altruisztikus alapon minden kereskedelmi információt és inkasszót elvégez, közbenjár fizetésképtelenségi esetekben
Összes megkeresés két leggyorsabban intézi

Maszott pálinkás és bor s
hordók
15 litertől 46 hek óig
eladók
NOJCSEK GÉZ
SUBOTICA

90 dinártól konyha és szobafestést, azonkívül előnyösen vállal templom és kápolnafestést
Horváth Almáski József
Skotica Viator ul. 75. 2544

Épület - műbutor - parkett
állandó raktár
FISTER 12075
gőperőre berendezett épület- és műbutor üzemeben
Subotica, Gajeva 38
Tel.: 4-20 Ajánlat díjmentes

AKAR-E olcsón és jól nyaralni?
Menjen a gyönyörű fekvésű dalmáciai
MAKARSKA
tengerparti fürdőhelyre
Toma Dužević penziójába, mely közvetlenül a tengerparton épült. Szoba 20 din. Kötőnő koszt napi négyzéri étkezéssel 40 dinár. Féláru jegy bármel S. H. S. vasuti állomásról

Prima tölgy-parketta
eredeti gyári áron minden méretben kapható
Goldfahn Bertalan
Sombor, Kneževićeva (Csihás Benő) ucca 26.

HADNAGY
asztalosmester készít épületmunkát. Festett butorok és áncó raktára. Javításokat vállal. SUBOTICA 1575 Petrovaradika u. 6

Utazó képviselőt alkalmaz bőr- és táskagyár provizó ellenében a Vajdaság és Horvát-Slavonország területére. Pályázatok, referenciák és igények megjelölésével „Lelkiismeretes” jeligére Interklam d. d. Zagreb Stros mayerova ulica 6., címre küldendők.

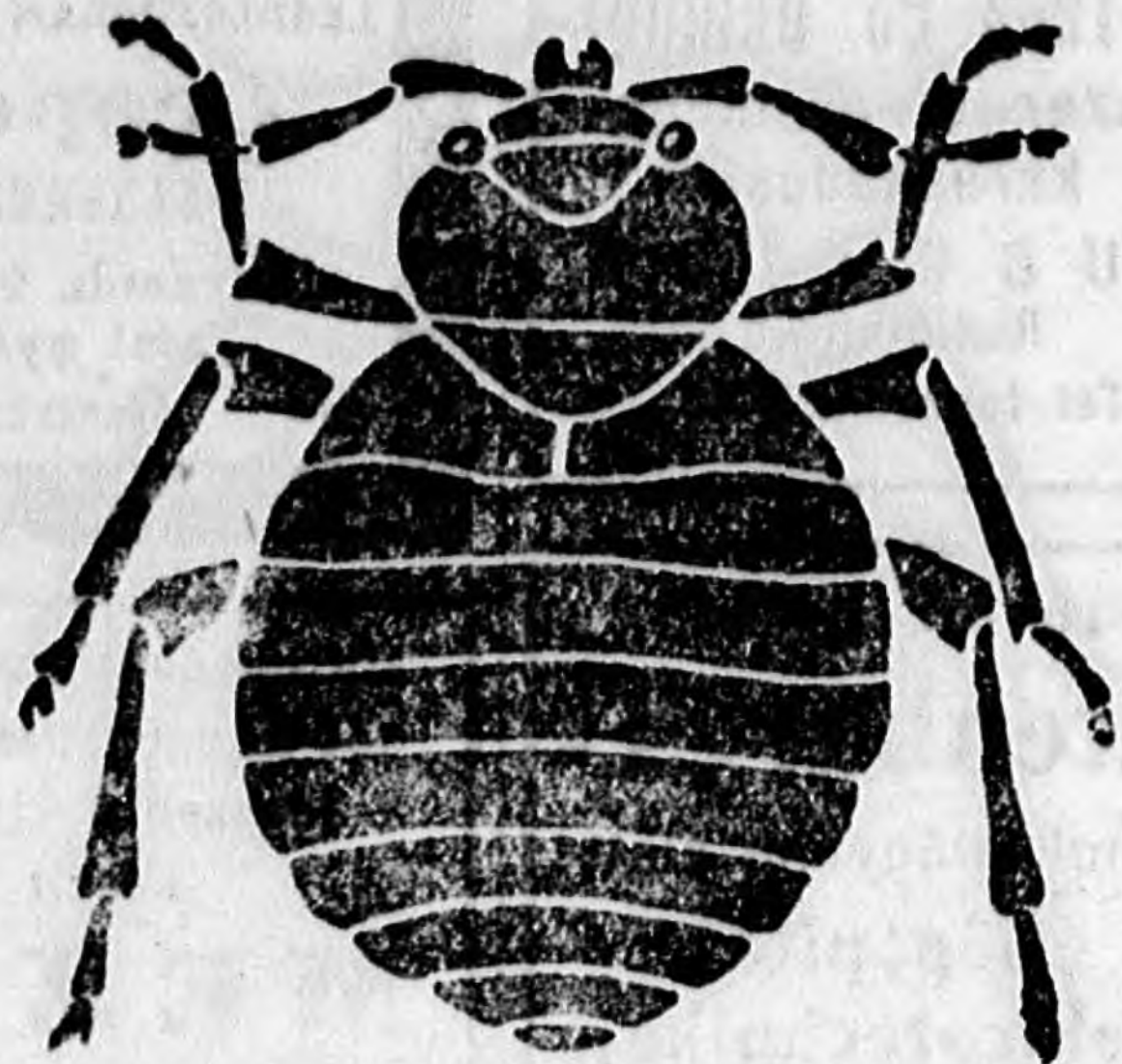
Csépléshez 1-a minő. égő, száraz, pormentes
FASZENET ajánl
Révai Adolf
Subotica, Sokolska 2
Telefon 5-51 5727

ABLAKUVEG
minden méretben legolcsóbban kapható
Drag. Obradović
Üvegyári lerakát
Beograd, Knez Milana 31
Urošević Pivnica

Kőfaragó és Márványipar Részvénytársaság
Subotica
Telefon 4-27. Alapítva 1894
Ujjonnan megnyitott fiók: **SOMBOR, Kralja Petra ulica 57**
Az ország legnagyobb géperőre berendezett kőfaragó üzeme. Gyárt és raktáron tart az összes létező gránit-, syenit- és márványkövekből **mauzoleumokat, siremlékeket, szobrokat, márványlapokat és épületmunkákat.** Árainkat 10-30 százalékkal leszállítottuk!
Viszonteladóknek külön árjegyzék!
Rajzok és költségvetések kívánatra díjmentesen!

CERTAN

megöli a poloskákat
és fajzatukat

Kapható minden gyógyszerárban,
drogériában és fűszer- és anyagáru
üzletben.

A szőlőmoly elleni védelem megoldva!

ARZOLA MOLEX
arzenpermetezőszer arzenporozószer

Bordói léhez már a
legelső permetezéstől
kezdve állandóan ke-
verjen 100 literenként
30-40 dg ARZOLÁT

Virágzaskor és július végefelé
egyszer-kétszer porozza meg a
fürtüket MOLEX arzenporral

Kérjen ismertetőt! Vizonteladók kerestetnek

Arzola din. 44 kg-ként
Molex d n. 30 kg-ként

KAŠTEL D. D.
KARLOVAC

680 kgr tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló
buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosár-
rallettsépelve, betétsines géppel, szakértő bizottság
előtt utána csépellünk

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg.

a dobkosár betétléc alkalmazásával.
Kérdőszökekre ingyen és bérmentve nyújt világos választ.
BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD

KRAJČOVIĆ-féle (Dr. Spitzer)
UJ VUKOVÁRI ARCKENŐCS
(nappali és éjszakai használatra)
Utolérhetően és csodás eredményt sz. plők, foltok, pattanások,
mitteaszerev, orr- és arcvörösség és valamennyi arcférfi ártalm-
ság ellen. V. l. d. csakis a kez 16 fényt. ár. Árak: Kenőcs
8- és 12- din., szappan 5- din., puder 6. l. rém 10- din.
Kapható gyógyszerárban, drogériában és parfüm-árakban.
Depo: KRAJČOVIĆ-féle gyógyszerár VUKOVAR.

Superfosfat

kartellen kívüli

beföldi áru, kitűnő
minőségben kapható

LEDERER DEZSŐ
cégnél, Szombor

Ugyanott minden községre
helyi ügynök felvételik

6404

Fotoamatőrök figyelmébe!

Gázfény-

bróm-

papír

„AUTONA“

az eredeti kiváló angol márkájú és minőségű önszinező
napfény papír. Kísérlelje meg és Ön is ezen gyárt-
mány állandó vásárlója lesz. Kérje a fotocikküzletben
bő prospektusunkat

Sombori árusítóhely:
»KOZMETIKA«
Foto-Sport

5579

Ez a valódi
Daruvarý
Krém

Háromsarkos piros doboz-
ban. Ne fogadjon el mást.
Kapható minden jobb üz-
letben. Ahol nem kapható
rendelje postán a készítőnél.

Blum gyógyszerár, Subotica

1527

Főpostával szemben.

JUNIPER

ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál
hatásosabb

Győződjön meg róla. Kérjen a
fűszerkereskedőjénél egy ingyen
minta üveget leírással

Mr. Alfred Blum Subotica

HIMZÉS! AZSUROZÁS!

ÜZLETÁTHELYEZÉS

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy varrógép
és kerékpár üzletemet Jelašićeva ulica 4. szám alól
(Piukovics házból) Jelašićeva ulica 2. szám alá a
Rudics-féle villamos kitérőnél, áthelyeztem.

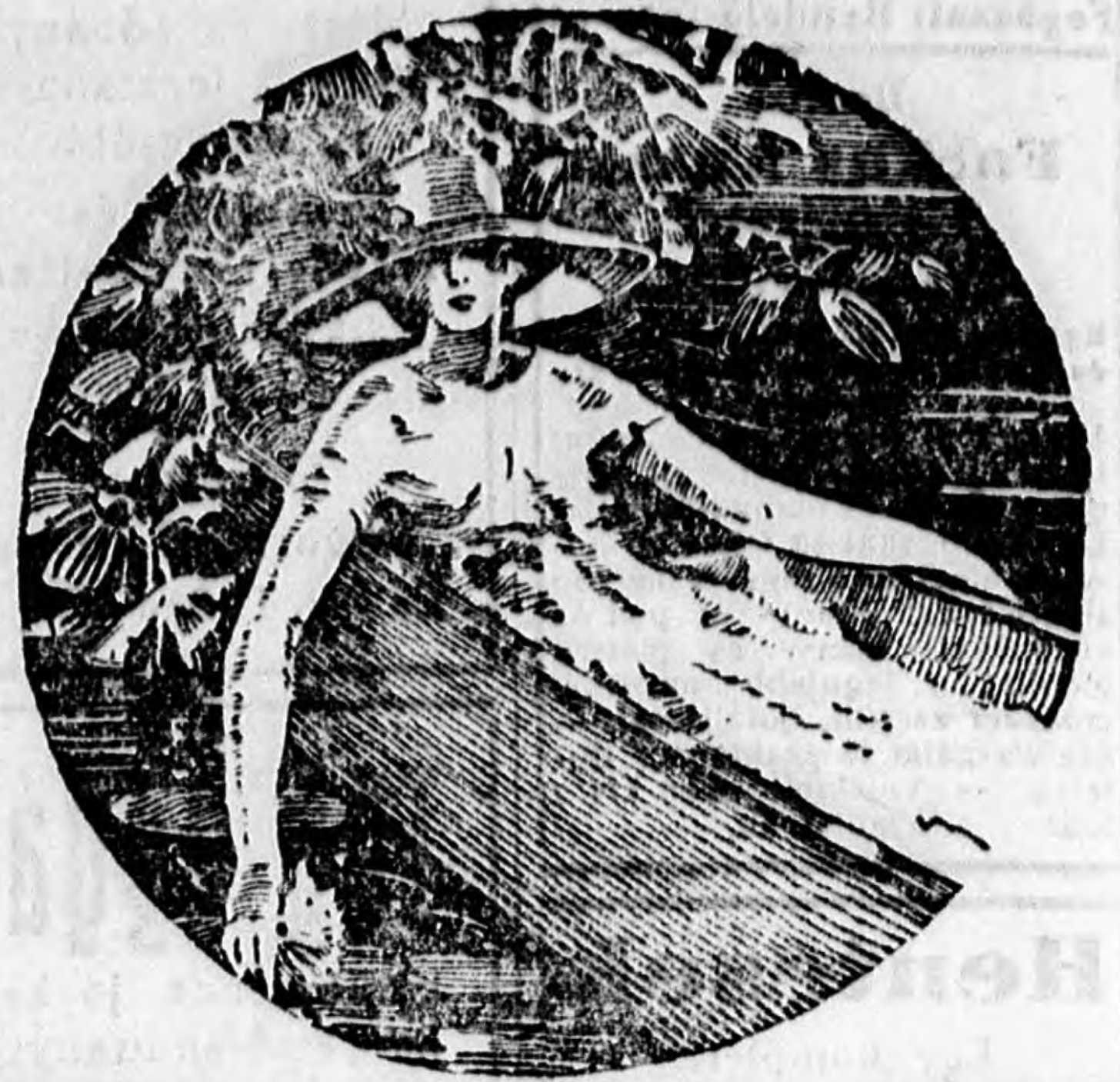
Dús raktáromon tartom I. rendű Styria, Dürkopp,
Puch, Alston stb. kerékpárokat, I. rendű német gyárt-
mányú varrógépeket, mindenféle fajta kerékpár és
varrógép alkatrészeket, amelyeket olcsó árban árusítom.
Nagy javító műhelyemben javítások olcsón és gyorsan
eszközöltetnek.

Állandó ingyenes varrógéphiímzés tanítás.

Előnyös részletfizetési kedvezmény.

STERN ADOLF varrógépkereskedő

70

KHASANA

Eau de Cologne

Ha nem tudja, hogy a forró nyári napok ká-
bitó hősege ellen hova meneküljön, ha a fá-
radtság tagjait és érzékeit téltenségre kárhoz-
tatja — vegye elő a „Khasana Eau de
Cologne“-t — ezt az ideális idegfrissítőszert.
A Khasana Eau de Cologne különösen erős
kölniviz kivonat, amelynek kellemes tulajdon-
ságai a csábos Khasana parfümmel csodásan
egyesülnek. Bájos, különösen utazásra alkalmas
üvegekben.

Dr. M. ALBERSHEIM
Frankfurt a/M. — London

3110

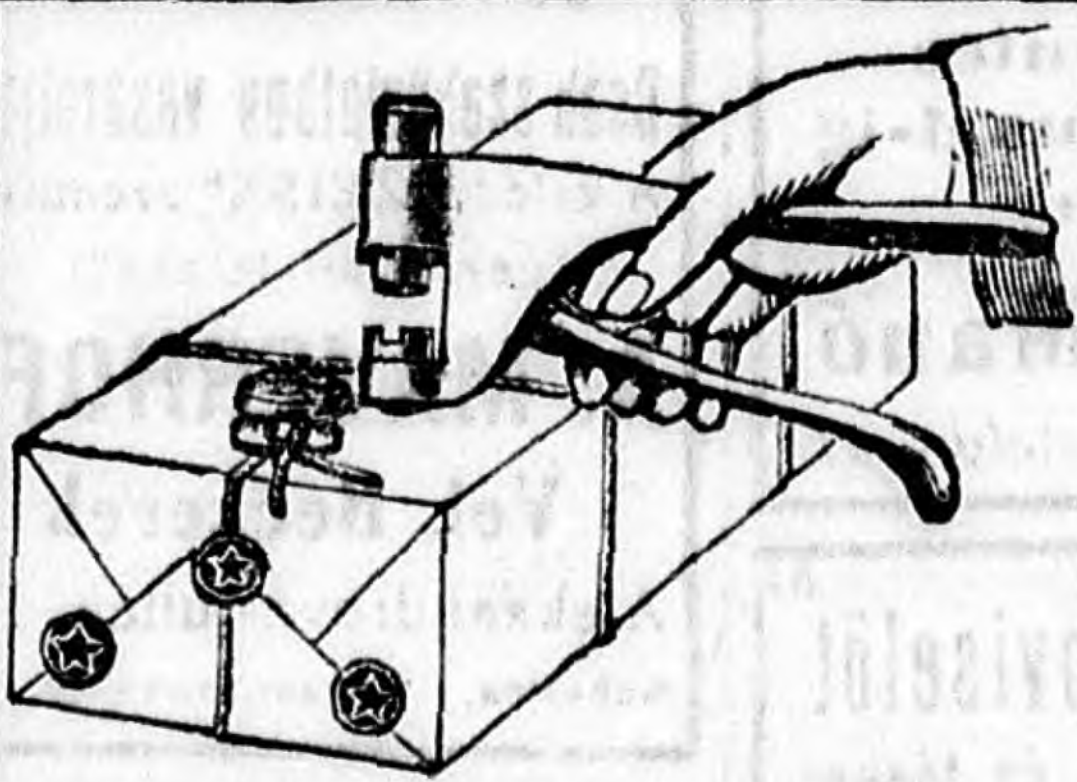
SZENTI ÉS VIRÁG

épület-műbutorasztalosáru ipartelep
Subotica. Telefon: 3-83.

Készítenek: műbutor, épület, portál, parkett,
üzletberendezést stb.

Nyári kerti és tonett székek, valamint parkett állan-
dóan raktáron és olcsón kaphatók.

Ársajánlatot díjmentesen küldünk bárhová.

Malmok, gyáro-
sok, kereskedők
figyelmébe!

Zsákok, balák,
postacsomagok
lészér, acéllemező
plombák bármily
kivánt dombornyó-
másu telirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél
Subotica

UJ ZO- BŐRÖNDÜK

legelősebb és legfinomabb
kivitelben

ber. doze t. kazet ak, legmodernebb lól ridikülök,
pózt. réak. c. a. is

SCHLAGER HENRIK

speciális bőr- és bőrdobozok készítésében kaphatók.
Műanyagok, javítások elfogadják.

Siremlékek

WEIGNER KÁROLY

gránit- és márvány-irkövek
szobrok készítése. Műkövek,
betoncsövek, cementlapok meglepő olcsó áron beszerezhetők

géplüzemre berendezett sárköllyartelepén
és műkögyárában

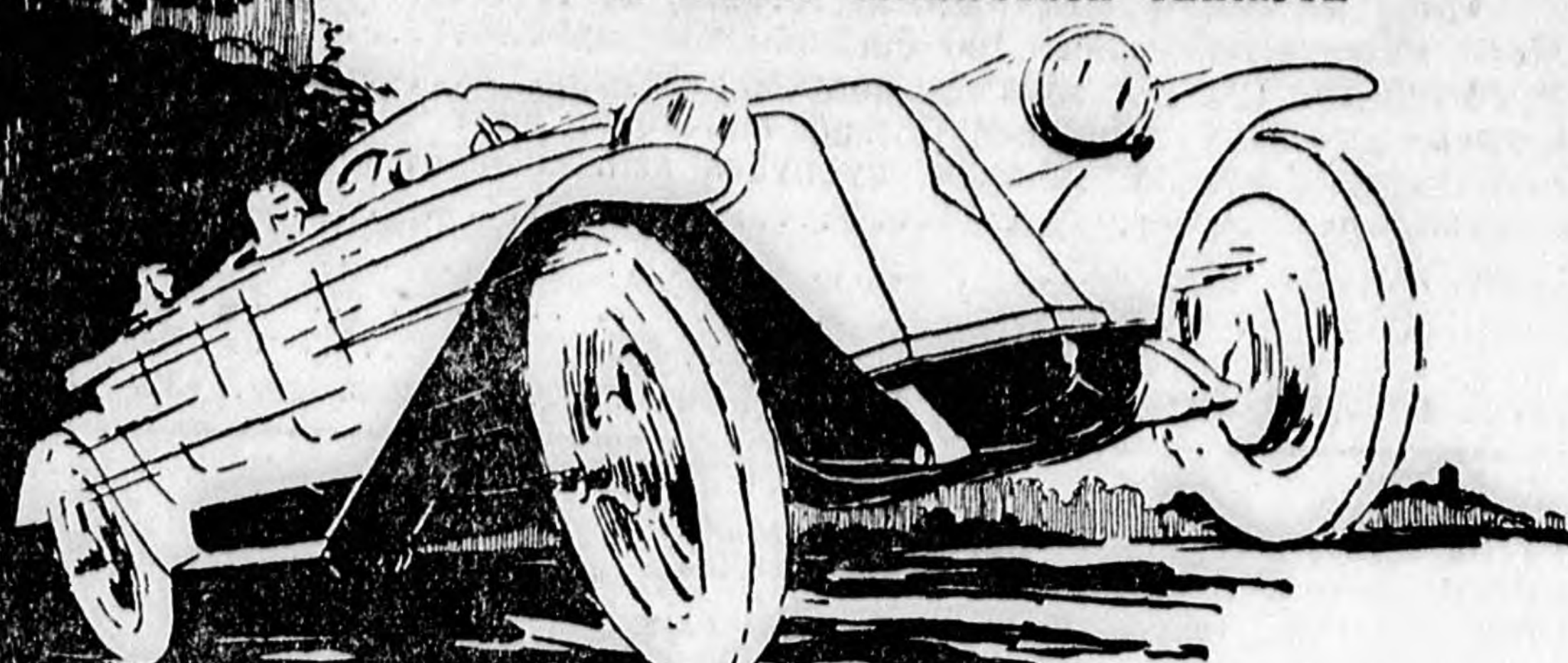
STARIBEČEJ

3550

6444

RENAULT

AUTÓK
vezérképvislet és gyári lerakat:
KRAUSZ EDUARD, NOVISAD
Az összes alkatrészek rnkáron

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

Petróleum motorok Egyszerű kezelés! **Nyersolaj motorok**
1 1/2, 2 1/2, 4 és 6 HP 2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szivógáz-motorok

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szolid konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!
Jugoszláviai vezérképvislet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Kne Mihajlova 50 Telefonszám 4-19.

Sombori alképvislet

Aman Ferenc, Apatinski put 44.

6025

Szódavizét és hűsítő italait készitse házilag az eredeti

Sparklet

szifonüveggel

(Világszabadalom)

Olcsoőbb és jobb a közönséges szódaviznél.

**Egyszerű!
Higienikus!
Kiváló minőség!**

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot a jugoszláviai egyedárusítótól

Jugoslavensko Sparklet poduzeće

HUGO GYENES k. d., ZAGREB

Draškovićeve ulica br. 46. — Telefon br. 25—12.

Interreklam d. d.

hirdető iroda
zagrebi központja

áthelyezte

irodait új helyiségeibe és címe július hó 1-től:

Zagreb, Marovska 30.

Telefon: 21—65.

Elhelyez hirdetések eredeti áron az összes lapokban!

Iparosok! Munkások!

Ki nem akar több keresethez jutni?

De több keresethez csak eredményesebb munkával, — eredményesebb munkát pedig csak nagyobb szakképzettséggel lehet elérni.

Mindenkiből lehet kiváló szakember.

Olcso szakkönyvek százai állnak mindenki rendelkezésére, csak be kell menni a **Bácsme gyei Napló könyv osztályába** és kiválasztani azt a könyvet, amelyre szüksége van.

A képzett munkás és iparos több és biztosab b munkát, nagyobb, ambiciójának jobban megfelelő munkakört talál.

Minden szakmabeli iparos és munkás megkapja a neki szükséges szakkönyveket

Bácsme gyei Napló könyv osztályában

Subotica, Zmaj Jovin trg 3.

BORSAJTÓKAT SZŐLÖZUZÓ MALMOKAT

GYÁRT

OSIJEKI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T. OSIJEK

ÁRAK KEDVEZŐEK
KÉRJEN AJÁNLATOT

Üzletát szervezés miatt

a raktáramon levő összes férfi szövetek, a legfinomabbtól a legolcsóbbig, mélyen a mai áron alul lesznek árusítva. Raktáron vannak a legjobb és legújabb angol s cseh szövetek diltönyre és felöltőre, fekete és kék kammgarnok, kreppek, továbbá csikos és krém nadrágszövetek, lüszterek, férfi ruhavásznak, színes mosószövetek és mindenfajta bélésáru. Kivánatra vidékre mintákat küldök. A Vojvodina legnagyobb férfi szövet raktára.

Pressburger Sándor, Subotica, Városi székház

Áraim olcsóságairól tessék kirakataim megtekintésével meggyőződni!

Lalković kiárusítja egész nyári áruraktárát

Használja fel ezt a ritka vásárlási alkalmat és rendeljen postai szállítással utánvét mellett. 500 dináron felüli rendelések bérmentve

Krepon minden színben, 55 cm., métere.....	6.—	Markizet, mintázott 100 cm	12.—
Cic, sötét, festett, színekben, 70 cm	8.—	Mosó nyersselyem, Mako, a legszebb mintákkal, igen érdekes szövés, 100 cm. métere most	24.—
Legjobb cic, minden színben, 70 cm	11.—	Mosó nyersselyem, sima, 100 cm. minden színben	25.—
Féldelén, szép színekben, 80 cm	10.—	Nyersselyem, 100 cm. sima és mintázott is	35.—
Féldelén, legfinomabb, gyönyörű színű, 80 cm.	12.—	Krepon, gyönyörű színekben, kitünő minőségű, mosó 100 cm....	18.—
Káro nyári pamutzövet, 20 legszebb színben, ami nagy reklámmunk, 70 cm	12.—	Félselyem fulárd, női ruhának, gyönyörű színekben és mintákkal, 100 cm. métere	32.—
Etamin, gyönyörű mintákkal, könnyű ruhának, 70 cm, métere csak	12.—		
Toal de soa minden színben, fehérneműre, női és gyermek ruhának, 80 cm, métere	28.—		
Francia selyemszövet, mosó, gyönyörű mintákkal, 70 cm. most	24.—		
Santung selyem, sima és mintázott, minden színben, 70 cm ..	24.—		
Még egy nagy reklámmunk selyem margken, minden színben, 100 cm széles, eddig 60.—, most csak	32.—		

SELYMEK

Nehéz tiszta selyem pajet, 90 cm, fekete, sötétkék és barna	50.—
Pajet selyem, legnehezebb, minden színben, 90 cm	58.—
Crepe Georgette, könnyű selyem	45.—
Crepe Georgette, fekete, fehér, az összes világos színekben, 100 cm	60.—
Crepe de chine (tiszta selyem) át nem látszó, legnehezebb anyag, praktikus szövésű, mosható, ajánlható elegáns ruháknak és luxus fehérneműnek, 80 cm, fekete, fehér és az összes színekben	65.—
Japonett, nehéz tiszta selyem, fekete, fehér és minden színben 90 cm	75.—
Toil de soi, nehéz, tiszta selyem, mosható, fekete és színes, 100 cm	70.—
Crepe de chine, »Lia«, nehéz, legfinomabb és legmodernebb, a világ-hírű A. G. B. gyártmány, »Lia« crepp, a mostani szezon legfeltünőbb párisi újdonsága, már kiszorított minden más selymet, 50 legmodernebb színben, 100 cm széles	110.—
Crep Orlov eredeti A. G. B. nehéz, nem-átlátszó, 100 cm	180.—
Köpenyselyem ripsz apró kockás, 90 cm, fekete, barna, drapp, barack színben, métere most csak	88.—
Köpenyselyem, nehéz, legmodernebb zshardotomán, aprómintás, fekete és barna, 140 cm	200.—

NŐI SZÖVETEK

Crepe sers szövet, tiszta gyapjú, 100 cm	48.—
»Moda« koverkot, gyönyörű világos és sötét színekben, 100 cm....	55.—
Otomán szövet, fekete, fehér és minden más sima színben, legfinomabb gyapjú, 100 cm	52.—
Köpeny és ruhakoverkot tiszta gyapjú, minden színben, 130 cm	88.—
Koverkot, nehéz áru, minden színben, 130 cm	110.—
Divatszövet, selyemgyapjuból, gyönyörű modern színekben, 130 cm	170.—
Legfinomabb szövet köpenyre, ripsz, fekete, sötétkék és minden más színben, 140 cm széles	190.—
Férfi koverkot szövet női köpenyre, 150 cm széles, elsőrendű áru	200.—

KOSZTUM- ÉS KÖPENYBÉLÉSEK

Foulard klott, 70 cm, métere 15, jobb minőség	20.—
Foulard szatin, szép mintákban, 100 cm széles	25.—
Foulard, legfinomabb, mintázott, szép színekben, 100 cm	36.—
Tiszta selyem, a legszebb sima színekben, nagyon erős, 100 cm..	65.—
Mintázott tiszta selyem, nagyon erős, gyönyörű színekben, különösen alkalmas bélésre, 100 cm	75.—

A közönség figyelmébe! Önök figyelemmel olvassák az újságokat és megállapíthatják, hogy az árak a gyáraknál, különösen pedig a pamut és vászonárak emelkednek. Lalković cégnek raktáron van néhány vagon vászna minden szélességben, amelyekből bármely mennyiséget vevői rendelkezésére bocsájt. Hogy idejekorán beszerezzeik szükségleteiket, ne várják az őszt, hanem vásárolják meg a vásznat már most, mert a pamuttermelő vidékeken pusztító hatalmas árvizek jelentékenyen emelték a vászonárakat, mely érezhető a mi piacunkon is.

Fehérnemű-vásznak

Vászon közönséges erős, 75 cm	8.—
Vászon vékony, női fehérneműre, 80 cm	10.—
Vászon jobb, közepsűrű, »Liljana« No. 1., 75 cm	10.50
30 méteres végekben	300.—
Vászon »Liljana« No. 1. Ia mindeniéle alkalmakra, 80 cm	12.—
30 méteres végekben	340.—
Mosóvászon legfinomabb, vékony, »Liljana« No. 2., 80 cm	14.—
30 méteres végekben	390.—
»Liljana« különlegesség, legerősebb, lenfogású, 80 cm	14.—
30 méteres végekben	390.—
Sűrű vászon, finom, arany »Liljana«, 80 cm	15.—
30 méteres végekben	420.—
Batizst »Liljana« legfinomabb, selyemfényű, 30 méteres végekben 550. métere	20.—
Cérnafész, mosható, 70 cm ..	8.—
Cérnafész, mosható, jobb minőség, szép világos és sötét színekben, 70 cm	10.—

VÁSZONKÜLÖNLISÉGEK

»Special Bebe« közepsűrű, finom vászon, 23 méteres végekben	350.—
»Diamant Bebe« sűrű, legfinomabb, 23 méteres végekben	300.—
Vászon 90 cm, finom, minden célra alkalmas, métere 16.50, 36 méteres végekben	560.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Legerősebb sűrű alsónadrágvászon 75 cm széles	12.50
30 méteres végekben	350.—
Köppergrádl finom és erős vászon, 80 cm	14.—
30 méteres végekben	390.—
Atlaszgrádl csikos, legfinomabb 30 méteres végekben	450.—

Lepedő-vásznak

150 cm, a mi ismert »Dovlas Liljana« vásznunk	20.—
Vászon párnahuzatra, 150 cm, legsűrűbb, eddig 32, most	24.—
200 cm nagyon erős vászon..	30.—
200 cm Dovlas »Liljana« I. ..	36.—
220 cm Ia »Liljana«	40.—
Legfinomabb lepedővászon Liljana természetes vászon» 150 cm széles 32, 180 cm. 38, 200 cm	46.—

AMERIKAI SÁRGAVÁSZON

80 cm jóminőségű	8.—
80 cm legjobb minőség	11.—

SZERBVÁSZON

Szerbvászon fehér és krém, 45 cm széles	13.—
---	------

ZSEBKENDŐK

Gyermekzsebkendők, képpel	2.50
Zsebkendők, középnagvszáz ..	3.50
Zsebkendő, nagvobb. tarka ..	5.—
Női zsebkendők, finom. tarka széllel	6.—
tucatia	65.—
Férfizsebkendők, nagvobb ..	5.—
Férfizsebkendők, finomabb. tarka széllel	7.—
tucatia	75.—
Legfinomabb férfizsebkendő, nagv. tucatia 130.—, darabia	12.—
Kézelőgomb, párja	5.—

Nyári paplanok nagy mintájú steppeléssel, fehér és színes, darabja	190.—
Frotir anyag fűrdőköpenyre, gyönyörű színekben, 140 cm	120.—
Pokróc, nagy, könnyebb 100, nehezebb	150.—

ZSÁVOLYOK

100 cm féllen, szürke és fehér	20.—
100 cm tiszta len, szürke és fehér	32.—
110 cm tiszta len, szürke és fehér	35.—
120 cm tiszta len, szürke és fehér	38.—
120 cm féllen	32.—
120 cm tiszta len, legszebb színekben és mintákkal ..	36.—

ÁGYGARNITURÁK

Egy garnitura 3 darab, két ágy, egy asztalterítő, bordó és zöld szövetből	300.—
Garnitura 3 darab, jakard jobb minőség, bordó színben ..	360.—
Kreton apró mintákkal, finomabb, 75 cm	20.—

ABROSDAMASZT

Fehér damaszt, kockás, 140 cm	32.—
Színes damaszt, tiszta len, szép mintákkal, 100 cm széles	15.—
Fehér damaszt, legfinomabb selyemfényű, 140 cm	32.—
Damaszt, aprókockás, sűrű, jobb minőség 140 cm.	40.—
Asztalkendők kockás, fehér, darabja	11.—

Asztalkendők fehér, damaszt, darabja	15.—
Törölruha len, mintás, darabja	10.—

TÖRÖLKÖZŐK

Etamin törölköző, kisebb, drbja	22.—
Etamin törölköző, nagyobb ..	25.—
Pikirozott, legjobb, drbja	35.—
Bolyhos törölköző 22, 30 és	45.—

PÁRNA ANGINÁK

Vörös, rózsaszín, kék és fehér, 80 cm	12 és 16.—
Legjobb minőségben	18.—

SZŐNYEGEK MÉTERSZÁMRA

65 cm bordó és zöld szegélylvel	32.—
65 cm jakard, finomabb	55.—
85 cm jakard, legjobb	80.—

FEHÉRNEMŰ OPÁL

80 cm széles fehér	18.—
115 cm széles, legfinomabb opálbatizst, fehér és minden színben, garantált mosható	26.—
Markizett fehér, legfinomabb, 100 cm 20 din., 115 cm 22 din. és 150 cm.	38.—
Toil de soi fehérneműre, garantált mosható, különösen szép anyag, fekete, fehér és minden színben, 80 cm ..	28.—

Mintát nem küldünk. Ugyanezen áron adunk hadikárpótlási kötvényekre és más értékpapírokra

FEKETE ÉS SZÍNES SZATIN

Közönséges, 80 cm, minden színben	15.—
120 cm középminőség, fekete	22.—
Paplan atlasz, legjobb minőség, 150 és 160 cm széles	170.—
Legfinomabb atlasz. »Velencei« valódi, minden színben, 160 cm	190.—

BÁRSONYOK

Bársony sima, jobb minőség, 70 cm	58.—
Bársony, legjobb, 75 cm	75.—
Bársony, olasz áru, ruhára, 70 cm, jobb minőség, színes és fekete	36.—

NŐI INGEEK

Vékony vászonból, azszurozva, elől hímzeve, darabja	28.—
Női ingek, legfinomabb vászonból selyem betéttel, da-	

TÜLL ÉS MARKIZETT KÉSZ-FÜGGÖNYÖK

Régi 100, 150, 200, 300 és ..	350.—
Kétszárnyú függönyök és ágyszerítők 250, 350, 500, 600 és	800.—
FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA 110 cm széles, métere	18.—

120 cm széles, métere	28.—
120 cm széles, finomabb, métere	34.—
140 cm széles, finomabb	40.—
140 cm, legfinomabb	48.—
45 cm, vitrageok	16 és 18.—

FÉRFIHARISNYÁK

Színes és fekete strapaharisnyák	5.—
Színes, finomabb, erős, eddig 12 dinár	8.—
Kulcsarisnya »Vörös F«	14.—
Félselyem harisnya meljrozott	16.—
Kulcsarisnya »Kék F«	16.—
Kulcsarisnya »Arany F«	18.—
Arany kulcs selyemflór	22.—
Selyem félharisnya	22.—
Finom divatos, különböző színekben	22.—

NŐIHARISNYÁK

Fekete és színes erős, párja	8.—
»Mako« harisnya, nagyon erős, színes	10.—
»Mako« harisnya, nagyon erős, fekete, fehér és színes	13.—
Sűrű flór, fekete és minden színben	20.—
Legfinomabb selyemflór harisnya, fekete és minden színben	25.—
Aranykulcs flórharisnya minden színben	28.—
Selyemharisnya finomabb ..	25.—
Selyemharisnya finom, erős, párja	30.—
Rövid gyermekharisnyák nagyság szerint 7, 8, 9, 10 és....	12.—
Selyemharisnya arany trama	60.—

Žarko Š. Lalković i Brat, Beograd

Főüzlet: Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Flók: Knez Mihajlova 34
Telefon: 28-05